

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Gospod Fuše

Slovenski književni trg nam je letos prinesel prevod »Napoleona«, ki ga je napisal znani nemški življenjepisec Ludwig. Delo je dobro in koristno, ne prinaša nam pa ničesar novega. Pač pa je isti Ludwig pred dvema ali tremi leti napisal zgodovinski roman o Jožefu Fušju (Fouché), vojvodi otrantskem, ki je bil vsega močnejši policijski minister Napoleona. Priporočamo našim knjižnim založbam, naj nam tudi to zgodovinsko sliko preskrbe, zakaj Slovenci bodo povest o Jožefu Fušju brez dvoma brali s še večjim pridom nego življenje korziškega velikanca, kojega orlovski let je previsok za domišljijo slovenskega človeka, vajenega skromnosti.

Gospod Fuše je bil genij neznačajnosti. Njegova podlost iz koristolovstva v zgodovini nima primere in njegovo vetrnjaštvo bo ostalo brezsmrten ideal vsem njemu več ali manj podobnim; poštenim ljudem pa predmet največjega zaničevanja. Jožef Fuše je najpodlejša, najbolj lakajski in najbolj izdajalska duša novega veka, nedosežni mojster laži, prevare in zahrbtnosti. Njegova breznačelnost, perfidnost in hinavščina je imponirala celo Napoleonu, kateremu je na svetu malokatera stvar imponirala. Pred podlo kovarnostjo gospoda Fušja ni bil nihče varen, ne cesar ne papež, ne najintimnejši prijatelj ne nasprotnik, ne kraljevstvo ne republika, ne velik človek ne povprečnež. Medtem ko so vsi ljudje okoli njega bili zaneseni po idealu domoljubja ali svobode ali slave, je Fuše mislil samo nase, koliko bo on profitiral od novega položaja, od splošnega navdušenja za visoke ideje, od vsakokratnega preobrata. Imel je najtanjši sluh za to, kar bo prinesel jutrišnji dan; v enem hipu je oblekel novo obleko, novo prepričanje, in ko se je stari gospodar grel še na solncu svoje počasi in neopazno toneče slave, je gospod Fuše že davno imel tajen pakt z njegovim sovražnikom. Vsakemu služiti, naj bo bel ali črn, samo da prinaša korist; nikomur biti resnično udan, ampak le navidez, da si ne bi onemogočil prestopa v nasprotni tabor, kadar bi bilo potrebno; vsakega izdati, čim bi začela zabajati njegova zvezda: to je bila vsa politika Jožefa Fušja. Kar se ni posrečilo ruski zimi, česar niso zmogli španski komitaji in nemški dobrovoljci, to je uspelo Fušju, ki je strmoglavil orjaškega Napoleona samo po svoji nizkotni podlosti.

O brezsmrtni Fušju: tvoje življenje je vredno, da se vsaj v kratkih besedah oriše! Naš Jožef je bil učenec Jezuitov v Parizu, ki so bili, čeprav na svetu ni boljših poznavalcev duše kakor so jezuiti, kar zavidljivi nad pobožnostjo, ponižnostjo in iskrenostjo tega mojstra pretvarjanja. Ko se je iskra revolucije počasi razširjala v požar, je bil Fuše takoj v pravem času zraven, da ne bi kdo mislil, da je prestopil med borbe za svobodo, enakost in bratstva iz sebičnih namenov. Dobro vedo, da v revoluciji zmagajo le najsikrajnejši elementi, se je Fuše že prvi dan vpisal med Jakobince, dočim so njegovi soolci bili večinoma člani republičanske, sredine, kakor jim je velevalo njihovo prepričanje. Kot najsikrajnejši Jakobinec je Fuše glasoval za smrt Ludovika XVI., je pa že takrat, ko je bil neločljivi tovariš Robespierre, predel niti k onim, ki jim ni bil všeč terorizem jakobinskih strahotnežev. Pri tem pa je bil Jožef tako neizrečno previden, da nikoli ni obsedel med dvema stoloma. Ko je kot komisar republike po nalogu Robespierrea divjal v Nantesu, kjer je pošiljal na šafot na stotine »sovražnikov republike«, je že mislil na to, kako bi spravil s poti mojstra in učitelja Robespierrea, ki so ga vsi črtili, ker je vedel, da bi mu to utegnulo prinesiti velik dobiček. Nevarni naklep se mu je posrečil, ker se sam nikoli ni izpostavljaj, ampak znal vedno spretno izrabljati druge: ti so svoj poizkus prevrata plačali iz glavo in ječo, Fuše pa se je izmazal in dobil od meščanske reakcije plačilo: direktorij je Fušja imenoval za policijskega ministra. Toda Fuše je imel istočasno, ko je zapiral jakobinske in monarhistične nasprotnike direktorija, že zveze z Bonapartom in iz bivšega jakobinca je postal naenkrat monarhist, kojega podlost je Napoleon mrzil, a jo je neobhodno potreboval. Napoleonu »brezmejno udane«, je proti njemu konspiriral, kjerkoli je mogel, po tretjih obeh seveda. Najmanj deset let pred dejanskim padcem Korzikanca je Fuše dobro vedel, da čaka velikega cesarja katastrofa; zato je že zgodaj skrivno paktiral z Angleži, Avstrijci, Prusi in Rusi ter se obenem laskal francoskim republikancem in pristašem Bourbonov, čakačjo, kdo bo dobil več šans. Pridno je sodeloval, ko so Napoleonu izgnali na Elbo; ko pa se je cesar vrnil, je zopet napravil Fušja za policijskega ministra, ker se je bil mož med tem zaradi ljudskih simpatij do bivšega cesarja zopet vrget na Napoleonovo stran. Toda Fuše je zdaj spoznal, da bodo simpatije velesil za Ludovika XVIII. prevladale nad slavo Napoleonovega imena in ko je cesar pri Waterlooju podlegel usodi, ki se je končno bila odvrnila od njega, je Fuše že imel v žepu ministarstvo za policijo iz rok brata onega Ludovika, ki ga je bil njegov glas pred dvaindvajsetimi leti obsodil na smrt po giljotini. Če ne bi bili rojalistični karjeristi, ki jim je bil Fuše zaradi svoje sposobnosti na poti, znali spretno izrabljati njegovo glasovanje proti Ludoviku šestnajstemu, bi bil mož mogoče preživel še Ludovika XVIII. in ga izdal republikani ali pa Napoleonovcem; tako pa je bil kmalu odstavljen in

Francija sili dr. Seipla v ospredje

Ravnatelj Narodne banke Seiplov pristaš - Kreditanstalt zopet na dnevnem redu

Dunaj, 9. februarja. Na eni izmed zadnjih sej je Burescheva vlada sklenila imenovati dr. Viktorja Kienböcka za predsednika Narodne banke. V istem času je bil imenovan za generalnega ravnatelja Kreditanstalta Holandec van Hengel. Obe imenovanji se smatrata za najvažnejša čina manjinske vlade dr. Buresche. Prvo imenovanje ni samo dalekosežna važnost z gospodarskega in finančnega vidika, temveč mu pripisujejo tudi velik notranje- in zunanjepolitični pomen.

Dr. Viktor Kienböck »je že kot finančni minister izkazal za moža na svojem mestu; toda bolj važno je, da pripada novi predsednik Narodne banke desnemu krilu krščanske socialne stranke in je torej Seiplov pristaš. Ni slučajno, da je bil na to važno mesto imenovan prav Seiplov prijatelj. Po odstopu prejšnjega predsednika dr. Reische so se delj časa vršila pogajanja, in za to mesto je bilo več kandidatov. Medtem se je v pelek pri kanclerju oglašil francoski poslanik Clauzel in ta intervencija je bila odločilna glede imenovanja Reischovega naslednika. Kakor govorijo v vele-nemških krogih, ki pazno sledijo zunanji politiki Burescheve vlade iz strahu, da bi se Avstrija odstranila od Nemčije in naslonila na Francijo, je francoski poslanik obljubil Bureschu posojilo 100 milijonov šilingov, ako vlada imenuje dr. Kien-

böcka za predsednika Narodne banke; nadalje je francoski poslanik stavil za pogoj posojila tudi zahtevo, da generalni ravnatelj Neubacher ne postane član izvršilnega odbora Kreditanstalta. Neubacher je namreč načelnik Nemško-avstrijske zveze, ki dela za priključitev Avstrije k Nemčiji. Francozi nimajo zaupanja v njega.

Intervencija francoskega poslanika, ki ji je nato sledilo imenovanje prav Seiplovega pristaša za predsednika Narodne banke, je vzbudila pozornost na eni strani pri velenemcih, ki s strahom gledajo, kako se avstrijska zunanja politika po prisiljenem odstopu zunanjega ministra Schobra čedalje bolj približuje francoski in oddaljuje od nemške, na drugi strani pa tudi pri socialnih demokratih, ki s skrbjo gledajo, kako se njihov največji nasprotnik dr. Seipel korak za korakom rine v ospredje. Francozom ni bilo zadosti, da je dr. Buresch odstranil njihovi zunanji politiki nevarnega Schobra, temveč postavljajo vedno in vedno nove zahteve; v pangermanističnih krogih s strahom opazujejo, kako francoska diplomacija utira pot dr. Seiplu, ki se je po njihovem mnenju že popolnoma navezal na Francijo. Ker je Burescheva vlada samo manjšinska, jo smatrajo v političnih krogih za prehodno in dr. Seipel se povsod smatra za Bureschevega naslednika.

Imenovanje dr. Kienböcka za predsednika Narodne banke bo imelo tudi važne posledice na finančnem in gospodarskem področju. V devizni politiki se pričakuje važne izpremembe. Splošno že računajo z odpravo klirinskih pogodb, predvsem pogodb z Italijo in Švico.

Od Holandca van Hengla, novega generalnega ravnatelja Kreditanstalta, ki že delj časa sodeluje kot strokovnjak pri sanaciji tega zavoda, pričakujejo, da bo banko popolnoma reorganiziral in jo rešil pred katastrofo. Splošno računajo, da ima zavod danes okoli 50 milijonov šilingov čiste zgube, medtem ko znaša njegov dolg pri avstrijski Narodni banki 600 milijonov, inozemcem, ki jih zastopa londonski odbor, dolguje banka 450 milijonov in Avstrijem na vlogah okoli 250 milijonov. Novi ravnatelj bo imel plačo 400.000 šilingov, in sicer bo prejemal od inozemskih upnikov 300.000 in banka sama, oziroma avstrijska vlada bo prispevala 100.000. S tem, da je bil imenovan inozemec za ravnatelja, je prišlo podjetje popolnoma v inozemske roke. Za reorganizacijo banke je bila stavljenja že cela vrsta predlogov. Tako smatrajo nekateri gospodarstveniki za dobro, da bi se na razvalinah starega zavoda osnovala po vsem nova banka s kapitalom 300 milijonov šilingov.

Amerika in Nemčija o razorožitvi

Govor amer. delegata

Zeneva, 9. febr. AA. Na današnji seji svetovne razorožitvene konference je vodja ameriške delegacije Hugh Gibson očrtal ameriške razorožitvene predloge, ki vsebujejo naslednjih 9 glavnih točk:

1. Razpravlja naj se o načrtu konvencije, ki predstavlja cilje razorožitvene konference in istočasno izrazi pripravljenost proučiti dodatne razorožitvene predloge.
2. Pomorska dogovora v Washingtonu in v Londonu naj se podaljšata in zadnji čimprej izpolni s pristopom Francije in Italije.
3. Pomorska tonaža, dogovorjena v washingtonskih in londonskih pomorskih dogovorih, naj se proporcionalno zniža, čim pristanejo na to vse države-podpisnice washingtonskega sporazuma.
4. Podmornice naj se popolnoma odpravijo.
5. Formulirajo naj se najbolj učinkovite odredbe v zaščito civilnega prebivalstva pred letalskimi napadi.
6. Popolna prepoved smrtonosne plinske in bakteriološke vojne.
7. Stanje oborožene sile naj se določi na osnovi bojnih sil, ki so potrebne za ohranitev notranjega mira plus primerni kontingenti za obrambo. Prvih seveda ni možno zmanjšati. Pri drugih bojnih silah pa naj velja vprašanje relativnosti.
8. Posebne omejitve za tanke in težke avtomobilne topove, z drugimi besedami za ono orožje, ki je izrečno napadalnega značaja.
9. Zedinjene države so pripravljene proučiti vprašanje omejitve izdatkov za vojni material, da se oboročevaja razen po kvantiteti omeji tudi po kvaliteti.

Govor dr. Brüninga

Nato je imel svoj veliki govor nemški državni kancler dr. Brüning. Izjavil je, da je pomen te konference edinstven in svetovno-zgodovinski. Nemški narod si je že dolgo želel tega trenutka, ki prvič v zgodovini združuje vlade k skupnemu delu, da se ustvari globokoumen, pravičen in obširen načrt za temeljito razorožitev na podlagi popolne enakosti v pravicah in dolžnostih. Svet ima dolžnost, da doseže uspeh. Ne sme več biti, da bi vsaka država sama odločala o svojem obo-

je 1. 1820 umrl iz žalosti v Trstu kot skromen penzionist.

Vsak narod ima svoje Fušje, ki ne poznajo nobenih idealov, kateri ne nosijo procentov in ne donajajo ne donosnih služb ne materialnih užikov. Pač pa se Fušji vsakega idealu, naj bo črn ali bel, poslužujejo in blinijo idealna čustva zato, da si napravijo premoženje in zavajujejo ugodne položaje v družbi, kateri gredo vrednim in poštenim. Brez dvoma so bili in še so, bodisi v Franciji bodisi drugod, še večji neznačajnejši, vetrnjaki in konjunkturisti pa še večji lizuni in lakaji ter izdajalci nego je bil Fuše; malokateri pa je imel toliko sreče in tako velikansko zgodovinsko in heroično ozadje. Škodljivi so pa vsi enako, ker demoralizujejo narod. Danes blatijo to, pred čemer so klečeplazili večraj, jutri pa se bodo slovesno odpovedovali vsemu, kar danes povzdigujejo v nebesa. Fušjevi učenci so nemškutarji ali fašisti, kakor in kar bolj kaže; se vrinejo tudi med narodne prvake, če je mogoče kaj zaslužiti, pa se zopet lahko obležijo v odločeno srajco, če se na horizontu pokaže prejšnje ali pa kakšno drugo solnce. Bog nas varuj Fušjevi!

roževanju, marveč obseg oborožitve naj se določi v skupnih razpravah vseh držav. Zgodovinsko pomembnost te naloge bodo spoznali šele prihodnji rodovi. bodisi, da bo imela ta konferenca uspeh, ali pa bo končala brez uspeha. Mirovno delo, ki je bilo ustanovljeno in izpolnjeno z ustanovitvijo Zveze narodov in s Kellogovim paktom, nujno zahteva, da se misel razorožitve izrabi kot krona vsega dela. Da ozdravi svet od katastrofe svetovne vojne, je za človeštvo poleg prostovoljne razorožitve potrebno, da se velikopotezno in odločno likvidirajo gospodarske in finančne posledice vojne, katere motijo obnovo sveta. Volja za pravi mir je zapoved krščanskega mišljenja, ki ga mora vsak udeleženec konference prinesiti seboj. Nova volja mora opustiti vsako misel, da bi se mir pripravljal z orožjem kot sredstvom mednarodne politike. Zato nihče ne sme misliti na to, da bi lastno oborožitev zmanjšal kolikor mogoče malo, temveč vsaka država mora pod pogojem splošne, enake razorožitve biti pripravljena do maksimuma lastne razorožitve. Če bi kdo mislil na to, da bi si hotel s kakršnimikoli razlagami določiti zagotoviti možnost razvoja svojih vojaških moči, drugim jih pa vzeti, bi bila to pot, ki bi konferenco razbila in še nadalje obdržala nesrečno stanje oborožene mira. Razorožitev je poleg drugih pomembnih korakov neobhodno potrebna, da se odstrani na vsem svetu neznozna napetost, ki tlači vsakršno gospodarstvo.

Te težkoče se kažejo v posebno veliki meri v Nemčiji. Samo tu v Zenevi je trenutna možnost, da se zopet dvigne izgubljeno zaupanje, s tem, da se svet razoroži. Gospodarska stiska, ki vlada sedaj na svetu, je nedvomno v prvi vrsti posledica političnih tlačil ter pretrganega, neenakega oboroževanja. — Dr. Brüning je nato izjavil, da so zmagovalci v svetovni vojni v svojih mirovnih pogojih izjavili izrecno in slovesno, da je splošno zmanjšanje in omejitev oboroževanja najboljši sredstvo za preprečitev vojne in ena prvih nalog Zveze narodov. Čl. 9 pakta Zveze narodov, ki predpisuje splošno razorožitev, in ki je temelj za sedanja posvetovanja, dopušča, ko dovoljuje najmanjšo mero oborožitve za vsako posamezno

državo, tudi vse možnosti za zavarovanje nacionalne varnosti. Zato morajo vse države, velike in male, prevzeti odgovornost, če ne bi prišlo do jasne rešitve problema. Enakopravnost je temeljno načelo Zveze narodov. Nemčija je pripravljena, z vsemi silami sodelovati pri tej nalogi, zahteva pa, ko je sama razorožena, da se izvede splošna razorožitev, za kar ima pravno in moralno pravico na podlagi enakopravnosti vseh narodov. Nemška delegacija pa predloženega načrta konvencije pripravljalne komisije ne more sprejeti za izhodišče praktičnega dela, ker je pomanjkljiv, ker molči o bistvenih točkah in ne odgovarja zahtevam današnjega dneva. Pridržuje si pravico, da stavi predloge, ki naj pekažejo praktično pot za splošno zmanjšanje oborožitve. Nemčija bo v duhu dalekosežne solidarnosti in sporazumnosti stremela po razorožitvi z veliko energijo in ponuja vsem narodom svojo roko za skupno delo.

Po njegovem govoru je prišlo do majhnega incidenta. V časnikarskih klopih se je dvignila nemška dama in zaklicala v dvorano: da mora povedati svoje sanje, ki jih je imela preteklo noč o konferenci. Drugi časnikarji so jo odvedli iz dvorane.

Potem, ko so dr. Brüningov govor prestavili v francoski in angleški jezik, je govoril še brazilski delegat Macedo Soares, ki je izjavil, da je Brazilija popolnoma miroljubna dežela, ki ni nikdar vodila zavojevalnih vojn. Zato se zavzema v najširši meri za vsako razorožitev. Seja je bila nato zaključena. Jutri bo prvi govoril italijanski zunanji minister Grandi.

Socialisti protestirajo

Zeneva, 9. febr. 1. Tukaj ostro podčrtujejo nastop socialnodemokratske stranke, ki je v zadnjem času napravila velike poulične demonstracije proti razorožitveni konferenci, ki se vrši te dni v Zenevi. Zaradi tega je policija energično prepreževala nadaljevalje poulične demonstracije. Socialnodemokratska stranka je imela večeraj plenarno sejo, na kateri je ostro kritizirala nastop policije. Stranka je izročila nezaupanje razorožitveni konferenci, ki mirno in nemoteno zaseda ravno v trenutku, ko na Daljnem vzhodu grmijo topovi.

Dve skupini v Zenevi

Zeneva, 9. februarja. AA. Zdi se, da je že nastopila secesija misli med zastopniki držav, ki se udeležujejo ženevske razorožitvene konference. Britansko tezo bodo podpirale Nemčija, Italija in ameriške Združene države, francosko pa države Male antante in Poljska.

Seja skupščine

Belgrad, 9. febr. 1. Danes dopoldne je bila plenarna seja narodne skupščine, kateri je predsedoval predsednik dr. Kosta Kumanudi. Ker je bilo na seji zelo malo poslancev, je predlagal neki poslanec, naj se poimensko ugotovi prisotnost poslancev. Pri poimenskem klicanju se je nato ugotovilo, da je bilo prisotnih le 187 poslancev. Opazilo se je tudi izredno veliko odsotnost poslancev iz dravske banovine, ki so zadnje dni v sled naporu dela oboleli in se radi tega pisмено opravičili predsedniku narodne skupščine. Vsi odsotni poslanci, ki niso opravičili svoje odsotnosti, bodo zgubili eno dnevno. Po izvršenem klicanju je prečital skupščinski tajnik dr. Jevremović, da je glavna kontrola izročila narodni skupščini vizo z rezervno, katero stavila na kredit po rešitvi ministrskega sveta, in sicer znaša 1.223.009 Din za izplačilo plač uradnikom državnih rudarskih podjetij. Nato je dr. Jevremović prečital pismo poslanca Milana Metikoša, s katerim sporoča narodni skupščini, da odlaaga upravnisko mesto pri Državni hipotekarni banki. V nadaljnjem poročilu je dejal dr. Jevremović, da je verifikacijski odbor poslal skupščini predlog, da se spopolni mesto odstopiškega odbornika Milana Simonovića, ki je postal senator. K prvi točki dnevnega reda je poročal predsednik dr. Kumanudi, da so odbori za proučevanje nekaterih zakonskih predlogov, za katere je vlada zahtevala nujnost, končali s svojim delom in jih predložili narodni skupščini v pretres. Da pa se

bodo mogli poslanci poučiti o teh predlogih natančneje, se bo o njih obravnavalo šele na prihodnji seji. Pri drugi točki dnevnega reda je poročal zopet tajnik o odločitvi verifikacijskega odbora, da pride v narodno skupščino namesto dosedanjega poslanca Leovca, ki je postal državni svetnik, njegov namestnik Milan Bunović. Predlog so navzoči poslanci sprejeli. Nato je predsednik zaključil sejo parlamenta in se bo prihodnja vršila v sredo ob 9 dopoldne.

Belgrad, 9. febr. 1. Nekateri narodni poslanci dravske banovine so predlagali finančnemu ministru, da se naj trošarina na vino maksimira po vsej državi enako in naj znaša: državna 0.50 Din za liter, banovinska 0.50 Din in občinska 0.50 Din za liter, skupaj 1.50 Din. Če bo ta predlog sprejet, ne bo mogoče uravnovesiti navedenih proračunov. — Predlagali so nadalje, da naj se trošarina plačuje pavšalno. Po tem predlogu bi se denar zbiral v centrali, nekateri kraji bi ne plačevali določenih vsot in banovine ter občine bi seveda zelo težko prišle do svojega kritja.

Belgrad, 8. febr. 1. Danes popoldne je bila tudi seja kluba narodnih poslancev, na kateri se je obravnavalo vprašanje proklamacije stranke narodu ter o strankini organizaciji.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, zmerno hladno s padavinami

Pij XI. - papež edinosti

Bilo je pred osmimi leti na god sv. Nikolaja. V vatikanski dvorani pred stanovanjem sv. očeta so se zastopniki vzhodnih kristjanov Piju XI. zahvaljevali za njegovo izredno ljubezen do krščanskega Vzhoda. Ko je sv. oče okoli sebe gledal si nove krščanske Vzhoda in poslušal besede o svoji posebni ljubezni do Vzhoda, takrat je v globoki ganjenosti izrekel prisrčen nagovor in vanj izlil vso toploto svojega srca in ves žar svoje apostolske duše:

»Po pravici govorite o naši posebni ljubezni do naših vzhodnih sinov. Saj so res taka naša čustva, ki gore v našem srcu za Vzhod in za vse, kar je v zvezi z Vzhodom; naša posebna ljubezen poteka tudi iz naših neposrednih izkušenj, ko smo nad tri leta hodili po pokrajinah vzhodnega, zlasti slovanskega sveta. — Dragi sinovi, kako odlično mesto imate v našem srcu!... Vedno lutimo v srcu utripe plamene ljubega božjega Pastirja in njegove vzdihne po edinstvi njegovega čreda. Povejte našim vzhodnim sinovom, da smo jim odlični mesto posebne blagohotnosti v naših molitvah.«

Božja previdnost je Pija XI. na poseben način pripravila za vavišeno delo. Pij XI. je prvi rimski papež, ki je od blizu spoznal vzhodne slovanske narode in jih na podlagi lastnega izkustva globoko razumel. Kot bibliotekar ambrozijanske knjižnice v Milanu in potem v Vatikanu se je iz lastnega nagiba naučil nekoliko rusčine, da je mogel pregledovati množične ruske knjige. »Rusčina mi je pomagala na papeški prestoli je nekoč v šali dejal. In rusčina je bila vzrok, da ga je papež Benedikt XV. leta 1918 poslal na prošnjo poljskih škofov na Poljsko kot svojega zastopnika.«

Mgr Achilles Ratti je pokorno sprejel imenovanje svojega pastirja in se začel zanje mrzlično pripravljati: pregledal je ves vatikanski arhiv in pridno preštudiral vsa papeška akta in pisma, ki so se nanašala na Poljsko, da bi tem bolje spoznal razmere mlade Poljske. Poljski so ga sprejeli z navdušenjem. Prilagodil se je narodu in njegovim potrebam kot bi bil eden od njih. Prepotoval je skoraj vso Poljsko, ljudstvo pa ga je z navdušenjem in ginenjstvom pozdravljalo in sprejemalo; celo Judje so ga pozdravljali kot papeževga poslanca. Posebno rad je obiskoval one kraje, kjer je divjal pod carsko vlado najhujši boj zoper poljske in bele ruske katoličane. Naučil se je poljskega in ukrajinskega jezika ter od blizu opazoval Ruse, Poljake, Ukrajince in Belorusce. Globoko ga je ganila preprosta pobožnost Rusov in Rusinov. Spoznal je da se v vzhodnih narodih skrivajo še dragoceni zakladi vernosti in pobožnosti. To ga je vnelo k ne navadni ljubezni do vzhodnih kristjanov in h gorečnosti za sveto zedinjenje.

Od blizu je gledal tudi trpljenje ruskega naroda. V goreči ljubezni za rešenje vzhodnih bratov je bil pripravljen prestatiti v Rusiji tudi mučeniško smrt, če bi bilo treba. Imenovan je bil za vizitatorja tudi za Rusijo. Prišel je papež Benedikt XV. za dovoljenje da bi smel v Rusijo, a papež ga je mesto tega imenoval za prvega apostolskega nuncija osvobodjene Poljske v Varšavi, kjer je bil posvečen tudi za nadškofa. Sedaj se je popolnoma žrtvoval za dobrobit poljskega naroda. Uredil je cerkvene razmere v Poljski ter nje odnose s sosednimi državami. Poljski narod je zelo vzljubil, to je pokazal posebno ob boljševiškim napadu na Varšavo leta 1920. Boljševiki so se bližali Varšavi, zastopniki in poslaniki tujih držav so zbežali — ostal je edini papežev poslanik nadškof Ahil Ratti. Množice poljskega ljudstva so se zgrinjele pri njegovem stanovanju, mu klicale navdušeno in ga prosile blagoslova. Varšava je trepetala pred strašnim sovražnikom, papežev poslanik pa je molil z ljudstvom za Poljsko. Po triletnem delovanju ga je papež imenoval za nadškofa v Milanu. Zapustil je Poljsko, a pozabil je ni, saj jo je imenoval svojo drugo domovino.

L. 1922, 6. februarja, je stopil na Petrov prestol in začel uresničevati načrte, ki si jih je osnoval za delo zedinjenja. Prvo njegovih del za vzhodne Slované je bila pomoč stradajoči Rusiji. Nekaj mesecev po svojem nastopu je preuredil Vzhodni zavod, ki ga je ustanovil njegov prednik in mu imenoval za predsednika enega izmed najboljših poznateljev Rusije, sedanega škofa Mihaela d'Herbignyja. Zavod zelo uspešno deluje, izdaja časopis »Orientalia Christiana«. Kongregaciji za vzhodne cerkve predseduje papež sam. Drugi zavod je ustanovil Pij XI. l. 1925, kot Ruski zavod sv. Terezije Deteta Jezusa.

Delovanje svetega Očeta za edinost se da izraziti nekoč v treh glavnih smereh.

1. Neprestano poudarja da je prvi korak do zedinjenja predvsem medsebojno spoznanje in ljubezen. Pasti morajo tisti neosnovani predsodki na obeh straneh. Padli pa bodo le, če bodo vzhodni in zapadni kristjani študirali zgodovino razkola, obredne in življenjske obeh cerkva. Baš zato je svet Oče vso pažnjo posvetil Vzhodnemu zavodu in pozival celo italijanski akademsko mladino, naj proučuje Vzhod. V ta namen je l. 1928. izdal celo obširno okrožnico »Rerum Orientalium«, o proučevanju krščanskega Vzhoda. V isti encikliki poziva škofo, naj pošiljajo mlade bogoslovce v Vzhodni zavod, pa tudi na domačih bogoslovijah naj se predava čim več o krščanskem Vzhodu. — Nobeden Piljev prednik ni posvetil toliko izrazite skrbi za ločene vzhodne cerkve. To izpričujejo enciklike: »Ecclesiam Dei« (1923), »Mortalium animarum« (1928), »Rerum Orientalium« (1928) in najnovejša »Lux veritatis« (decembra 1931). — Iz istih razlogov blagoslovila in pošila svoje zastopnike za velehradske kongrese, kjer so katoličani v družbi pravoslavnih bratov posvetovali in razpravljali o delu za zedinjenje. Velehradskih kongresov je bilo do sedaj že pet. L. 1925. je bil tak znamenit kongres za proučevanje Vzhoda tudi pri nas v Ljubljani; svet Oče mu je poslal lastnoročno apostolsko pismo in se potem sodelavcem še posebno zahvalil. V Rimu je bil pod predsedstvom kardinala Sincera l. 1926. ustanovljen krožek za proučevanje krščanskega Vzhoda, naslednje leto pa Družba sv. Janeza Krizostoma v Londonu. Enak znanstveni značaj imajo tudi tozadevni krožki v Belgiji, na Francoskem, v Carigradu in drugod. Vse te krožke ima v evidenci tudi svet Oče sam. Na njegovo pobudo so ustanovili posebno vzhodno oddelke tudi na vseh mednarodnih evharističnih kongresih, da bi tem širše ljudske mase zajela združena ideja.

2. Neprestano poudarja veliko važnost molitve in žrtve za zedinjenje; z vsem srcem priporoča in blagoslovja družbe in redove, ki molijo in se žrtvujejo za vesoljno cerkveno edinost, kakor n. pr. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda (AOM), Bratovščina naše Gospe v nebo vzete na Francoskem, Družba sv. Nikolaja v Italiji in Unio Catholica, s sedežem v Freiburgu v Švici. Veliko ljubezen do vzhodnih svetnikov je pokazal s svojim apostolskim pismom ob tisočletnici rojstva sv. Cirila in ob tisočletnici mučeniške smrti sv. Jozafata apostola za cerkveno zedinjenje.

Vse cerkvene redove je povabil na delo za zedinjenje. Sam je ukazal Benediktincem, naj ustanove kongregacijo vzhodnega obreda, ki bodo gojili slovansko liturgijo. Ustanovljeni so tudi samostani alompcijonistov, redemptoristov, frančiškancev in jezuitov vzhodnega obreda.

3. Za pripravo apostolov za Rusijo je ustanovil Russicum (Zavod sv. Terezije D. J.) v Rimu in Semešče sv. Bazilija v Lillu. L. 1923. je spremenil štiri sirske-malabarske apostolske vikariate v škofije. Maja 1924 je potrdil dva nova vzhodna škofa za ameriške Ukrajince in Filadelfiji in New Yorku; julija 1926 je imenoval in dal posvetiti v cerkvi sv. Klemena v Rimu Štefana Cirila Kurteva za bolgarskega škofa vzhodnega obreda. Poskrbel je za novi etiopski kolegij v Rimu. V kratkem misli postaviti rumunski zavod v Rimu in bolgarskega v Sofiji. Pred par meseci je ustanovil na vzhodnih mejah Poljske papežski sešenišče za delavce med pravoslavnimi vzhodnimi brati. Denarno podpira vse otroške ruske zavode in akademske ustanove na univerzah v Parizu, Bruxellesu, Louvainu, Lillu, Lyonu, Berlinu in drugod.

Ni je neseče, v kateri ne bi prišlo Pij XI. z radodarno roko na pomoč. Ob potresih v Grčiji, v Bolgariji in Mali Aziji so uživali nesrečni njegovo pomoč; grškim in armenskim beguncem jo je nudil v lastni vili Castel-Gondolfo.

Posebno veliko spoštovanje in odlikovanje izkazuje svet Oče vzhodnemu obredu. Često je poudarjal njegovo vzvišenost. To je pokazal predvsem z organizacijo hierarhijskega uenitja. Povsod imajo unijati svoje lastne škofo; dan pred godom sv. Cirila in Metoda 1930 je bil posvečen v katoliškega škofa vzhodnega obreda za katoliške Ruse na Zapadu Litvanec dr. Peter Butys s sedežem v Rimu, na daljnem Vzhodu pa je poveljav katoliških Rusov njegov redovni sobrat škof Abrantovič v Harbinu. Lansko leto je imenoval za apostolskega vizitatorja in škofa poljskih vzhodnih katoličanov izven Galicije dr. N. Czarneski. — Spoštovanje do vzhodnega obreda je pokazal že večkrat z osebnim sodelovanjem pri vzhodnih mašah v Rimu. Pri neki priliki je rekel, da mu je izredno žal, da ne zna slovanskega obreda, da bi mogel vstati sam v cerkvi sv. Petra v Rimu služiti sveto mašo v vzhodnem obredu in s tem dokazati celemu svetu, kako svet Oče spoštuje Vzhod, njegov obred in njegovo izobrazbo.

Za kaj ima Madžarska denar

Praga, 9. febr. Z. Tukajšnji »Narodni Listy« javljajo, da je bilo v zadnjem času izvoženih iz Italije preko Avstrije pri St. Gotthardu v Madžarsko 96 tankov, katere je italijanska vlada naročila v Angliji in jih odposlala takoj v Madžarsko. Ves čas, ko je vlak vozil skozi Avstrijo, so imeli člani Heimwehra stražo. Isti list čuje, da so ti tanki namenjeni za sledeča mesta v Madžarski: v Budimpešti 16, v Debrecinu 16, v Segedinu 8, Stolnem Biogradu 8, Mohaču in Demebovarju po 4, v Szolnoku in Csegedu po 7, v Kecskemetu. Sopronju in Pečuhu pa po 9. Pričakuje se nadaljnje pošiljke tega orožja. S službenega mesta javljajo, da je avstrijska vlada, da ji o tej pošiljki ni ničesar znanega.

Moratorij v Bolgariji

Sofija, 9. februarja. Z. Bolgarski finančni minister Stefanov se je snoči vrnil iz Zeneve s članom finančnega odbora Zveze narodov de Cordesom. Takoj po svojem prihodu je sprejel predstavnike tiska, katerim je izjavil, da je vlada sklenila proglasiti splošen moratorij, da pa bo proglasitev izvršena šele tedaj, ko bo delegacija Zveze narodov proučila finančni položaj Bolgarije in podala o tem poročilo.

Zakaj se je potopila M 2

London, 9. febr. Z. Potapljači, katerim je uspelo, da so se spustili do podmornice »M 2«, so našli poleg nje dva mrtva častnika. Ugotovili so, zakaj se je podmornica potopila. Ko se je podmornica dvigala na površino, so prekmalu odprli vrata prostora, v katerem je bil poveljnik, istočasno pa je vdrla voda tudi v prostor, v katerem je bilo nameščeno letalo. Zaradi tega je voda z veliko naglico vdrla v prostore in potopila podmornico.

Tekme v Lake Placide

Lake Placid, 9. febr. AA. Včeraj so se na tukajšnjem jezeru vršile mednarodne tekme v hitrem drsanju. Tekem so se udeležile Norveška, USA, Kanada, Avstrija in Švedska. Najhujša borba se je vršila med zastopnikom USA znanim prvakom v hitrem drsanju Jaffom in znanim norveškim prvakom Balangrudom. Čeprav je Jaffe takoj od začetka vodil s 3 m, se je Norvežanu z nadelovskim naporom posrečilo, da je zmanjšal to razdaljo na 1 m. Jaffe je utrujen in izčrpan do smrti naposled vendarle prvi prišel na cilj, tam od utrujenosti padel na prsa in tako drsel po ledu kakih 10 m. Prisotno občinstvo je z velikanskim navdušenjem pozdravilo zmago svojega rojaka, z nič manj burnimi ovacijami pa niso sprejeli Norvežana Balangruda, ki se je tako siljalo do konca boril.

Zmagovalec Jaffe je prevozil progo 10 km v 19 minutah in 13 sekundah.

Lake Placid, 9. febr. AA. Na včerajšnjih tekmah v hitrem drsanju za dame je zmagala Kanadka ga. Wilsonova.

Lake Placid, 9. febr. AA. Danes se bo na tukajšnjem jezeru vršila mednarodna hokejska tekma na ledu med Kanado in Poljsko, jutri pa med USA in Nemčijo.

Kitajci se srdito branijo

Dospela so japonska ojačenja — Tudi Kitajci zbrali močno armado — Mednarodno mesto je v resni nevarnosti

Sanghaj, 9. febr. Z. Včerajšnji glavni napad Japoncev na trdnjavo Vusung je ostal brez uspeha. Kitajci so se borili izredno hrabro in niso samo izdržali strahovitega ognja težke artiljerije, temveč tudi večurno bombardiranje iz zraka. Kitajske čete so odbile tudi napade japonske pehote in mornarice v borbi na nož. Danes se čuje, da so Japonci sklenili, da sploh ne napadajo več trdnjave Vusung, ki je za Japonce »sorazmerno neznatne strateške važnosti«. Za vsak slučaj pa bodo pustili pred trdnjavo Vusung še 2000 mož, ostale čete pa bodo umaknili in jih vrgli na drugo fronto v okolici Sanghaja. V mednarodni koncesiji v Sanghaju vlada velikansko vznemirjenje in bojazen zaradi vesti, da nameravajo Kitajci izvršiti veliko protiofenzivo, ker bi v tem slučaju trpelo mednarodno mesto.

London, 9. febr. Z. Po vestih iz Sanghaja Japonci še vedno niso začeli z odločilno akcijo proti Kitajcem. Borbe okrog trdnjave Vusung se še vedno nadaljujejo. Japonske vojne ladje bombardirajo kitajske pozicije, vendar se pa opazja, da Japonci previdno in počasi izvajajo vojne manevre, ker se skušajo izogniti eventualnim incidentom, ki bi izzvali intervencijo velesil. Japonski viceadmiral Namura je prevzel danes poveljstvo japonskih čet v Sanghaju. Admiral Siozava je odšel v Tokio. Pred odhodom je sprejel častnike na svoji admiralski ladji in jim dal nekaj zanimivih izjav. Pred vsem je izjavil, da bodo sedaj lahko demantirali vesti, da je izvršil samoumno s harakirjem, ker ga vidijo, da še živi. Siozava je bil dobro razpoložen in vesel in je častnikom povedal, da dosedaj japonske čete pri bombardiranju niso uporabljale velikih bomb in uporabljale tudi v topovski borbi le manjše kalibre.

London, 9. febr. tg. Iz Tokia poročajo, da je postala situacija v kabinetu kritična. Govori se, da grozi minister Takahashi z odstopom, če se bodo pošiljale še nadaljnje čete v Sanghaj, ker so stroški previsoki.

Pred ozemljem mednarodne koncesije v Sanghaju se je zbralo 40.000 kitajskih čet. Bojijo se nove ofenzive. Kitajski župan v Sanghaju je podal izjavo, v kateri odklanja vsako odgovornost za kitajske čete pri napadu na mednarodno naselbino. Japonci so sicer opustili svoje napade na trdnjavo Vusung, češ da trdnjava nima velikega strateškega pomena. V Harbinu vlada popolni mir.

London, 9. febr. tg. Kljub izjavi Japoncev, da Vusung ni strateška točka, so danes začele japonske ladje na novo obstreljevati trdnjavo. To

obstreljevanje je najhujše, odkar so se začele sovražnosti. Ena granata je eksplodirala v skladišču smeduka. Japonci so danes poslali v Sanghaj še dve japonski križarki. Tudi v Capeju je prišlo do novih bojov, pri katerih je bila mednarodna naselbina zelo ogrožena. Uporabljali so zopet tudi letala. Kitajci so zopet začeli bombardirati z letali Hongkev.

Zeneva, 9. febr. V krogih angleške delegacije se je snoči pojavilo živo vznemirjenje zaradi izkrcanja japonskih čet v Sanghaju. Položaj je tam tak, da so se te čete morale izkrcati ali v internacionalni koncesiji ali pa na železniški postaji, ki je še vedno v kitajskih rokah. Zato je na dlani, kako velike konflikte utegne obroditi ta nova pošiljatev japonskih čet v Sanghaj.

Tokio, 9. febr. Z. Poskus britanskega admirala Kellya, da doseže premirje med Japonci in Kitajci, je končal s popolnim neuspehom. Kitajci so zahtevali, da se takoj skliče konferenca, ki naj bi razpravljala ne le samo o sanghajskem, temveč istočasno tudi o mandžurskem vprašanju. Japonci so odbili skupna pogajanja v dveh tako »različnih« vprašanjih.

Britski general se pripravlja

Sanghaj, 9. febr. Z. Britanski general Fleming je izjavil, da bodo v slučaju, če bi prekoračili bodisi Japonci bodisi Kitajci mejo mednarodne cone v Sanghaju, vse vojne sile raznih držav, ki so interesirane v Sanghaju, branile mednarodne koncesije, če bo potrebno, tudi z orožjem.

Tudi v Tiencinu

Sanghaj, 9. febr. Z. Včeraj so japonske čete zasedle kitajsko četrt v Tiencinu, ki pa so se takoj umaknile, čim je mestni načelnik podpisal neko izjavo, ki so mu jo predložili Japonci. Vsebinske izjave ni znana.

Slabo znamenje

Nanking, 9. febr. AA. Tukajšnji britanski konzul je svetoval ženam in otrokom britanskih državljanov, naj zapuste Nanking.

Pariz, 9. febr. Z. Komunistični poslanec Cachin je poslal francoskemu finančnemu ministru pismo, v katerem zahteva pojasnilo, če je vest, da je Francija dala Japonski posojilo, ki znaša nekaj 100 milijonov frankov, resnična.

Kaj je pravi interes Italije?

Zanimiv članek grofa Siorze

Bruselj, 9. febr. Z. Bivši italijanski zunanji minister grof Karel Sforza je objavil interesanten članek v »Solru« o francosko-italijansko-jugoslovanskih odnosih. Opozoril je na polemiko nekaterih francoskih listov o potrebi francosko-italijanskega zblizanja in obsojal politiko fašistične Italije, ki ima le cilj, da škoduje Franciji. Naglasil je, da je taka politika v nasprotju s praviimi italijanskimi interesi in interesi vse Evrope. On misli, da za ureditev francosko-italijanskih odnosov ni so važni plemenski in kulturni momenti, ker latinsko pleme in edinstvo kulture sploh ne obstoja. V Italiji je fašizmu uspelo, da naslika Francijo z Jugoslavijo kot nevarni za Italijo, češ, da je Italija s tem postavljena v težak položaj. V resnici pa je napredek neodvisnih držav, ki so naslednice bivše Avstro-ogrske monarhije, in sicer v prvi vrsti napredek Jugoslavije v največjem interesu ne samo Francije, temveč tudi Italije. Italija hoče varovati zmago, za katero je dala pol milijona človeških življenj, in ravno ta zmaga je uničila oni evropski anahronizem, ki se je imenoval habsburška monarhija. Italija naj pazi, da ne bodo te njene

žrtve iz svetovne vojne postale popolnoma zaman. Zato se mora zavzeti za napredek narodnih držav, katerih ustanovitve je zahtevalo in predvidevalo prerokovanje genija Mazzinija pred 80 leti. Narodi, ki so se 100 let borili za svobodo, da se rešijo nemškega in madžarskega jarma, so sicer napravili nekatere napake, ki pa le dokazujejo, da nasilje rodi zopet nasilje. Nato naglašja Sforza, da so jugoslovanski državniki prišli v Rapallo in pokazali svojo dobro voljo in namen, ker jih je Italija prepričevala, da bo vprašanje italijansko-jugoslovanskih odnosov rešeno na prijateljski bazi in omogočilo sodelovanje obeh držav pri pobijanju skupne nevarnosti od raznih reakcionarcev v Evropi. Kljub nekaterim napakam velesil so države naslednice pokazale, da so živa stvarnost in da predstavljajo material, iz katerega bi se lahko zgradila nova dobro organizirana Evropa. Interesi Italije, Francije in Jugoslavije so identični in ker gre za sigurnost Evrope, so ti interesi mnogo bolj važni kot marsikak drug nesporazum. Grof Sforza končno poudarja, da bodo ti narodi kljub onim, ki jim nasprotujejo, prišli do sporazuma.

Političen atentat na Japonskem

London, 9. febr. tg. Na finančnega ministra bivšega Vakarckijevega kabineta Junosukeja je bil danes izvršen atentat. Bil je na potu na politično zborovanje, ko so ga zadeli trije strelci, od katerih ga je eden zadel pod srcem, tako da je umrl na potu v bolnišnico. Motiv dejanja ni znan. Atentatorja so aretirali. Ze meseca maja lani je bil izvršen atentat na hišo finančnega ministra, tedaj pa je bil minister odsoten. Bil je star 63 let. Začel je svojo kariero kot uradnik japonske narodne banke, v kateri je pozneje postal guverner. L. 1920. je postal finančni minister.

Lahota v Grčiji

Atene, 9. februarja. AA. Vsi grški listi so polni vesti o veliki lakoti, ki vlada v grških provincih. Z vseh strani se pojavljajo glasovi nezadovoljstva in protesta.

Tako doznava list »Katimerini«, da je prišlo v Dramo okoli 3000 kmetov, prietašev agrarne stranke, ki so tam priredili miting proti vladi in zahtevali, da jim vlada da kruha. Pri tej priliki govorniki napadali vlado in njene organe in izjavljali, da je vlada neposobna, da bi prišla na pomoč lačnemu prebivalstvu. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, ki obsoja vlado in njene organe.

Elektrika iz zraka

Berlin, 9. februarja. AA. Spomladi bo inž. Honeff zgradil prvo električno tovarno na principu vetra kot generatorja elektrike. Stolp, ki ga bo treba v ta namen postaviti, bo iz železa, 200 m visok in 80 m širok. Na tem stolpu bo postavljen drugi stolp, visok 80 m. Na njem bodo 3 vrtiljaka krila in njih funkcioniranje bo podobno kakor pri turbinah. Premer kril bo znašal povprečno 80 m. Po načrtu bil ta električna proizvodna naprava proizvajala okoli 5000 kw.

Dunaj, 9. febr. AA. Blizu Mürrzuschlaga so občinski uradniki odkrili skrivališče municije. Med municijo so našli tudi dumdumske naboje. Listi domnevajo, da je odkrita municija last ene od obeh oboroženih avstrijskih političnih formacij.

Drobne vesti

Belgrad, 8. februarja. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil pomaknjen v višjo skupino inž. Ciril Dimnik, upravnik dvorskih lovišč. — Premiščen je bil za višjega kmetijskega pristava v 7. skupini kraljeve banke uprave Franc Lukman, profesor srednje kmetijske šole v Bukovu.

Belgrad, 8. februarja. I. Predsednik senata je poslal vsem senatorjem pismo obvestilo, da se vrši redna seja senata v četrtek dopoldne ob 10 z dnevnim redom določite dnevnega reda za priložnost seje.

Belgrad, 8. februarja. I. Kmetijsko ministstvo je objavilo poročilo o stanju kolonizacijskega fonda kmetijskega ministva. Fond znaša po tem proračunu 98.395.977 Din 31 p.

Belgrad, 9. februarja. I. V oddelku državnega računovodstva in proračuna je premeščen za knjigovodjo v 8. skupini gosp. Ivan Škraba, doslej knjigovodja v belgradskem finančnem ravnateljstvu.

Belgrad, 9. februarja. I. Notranje ministstvo je z rešitvijo od 6. februarja l. l. prepovedalo uvoz in razširjanje koledarjev »Hrvatski list« in »Danica Hrvatska«, katera je izdal v srbohrvaščini Ivan Kresić iz New Yorka.

Belgrad, 9. febr. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja je premeščen na nižjo rudarsko šolo v Celju za rudarskega svetnika v 5. polož. skupini ing. Cihelko Bohumil, dosedanjí svetnik ministva, in sicer po potrebi službe. Pri ravnateljstvu drž. rudarskih podjetij v Sarajevu je postavljen za rudarskega svetnika 5. polož. skupine ing. Ervin Sporn, dosedanjí ravnatelj drž. rudnikov v Kakinju.

Belgrad, 9. febr. I. Z ukazom Nj. V. kralja in na predlog zastopnika zunanjeja ministra ter trg. ministra dr. Kramerja je premeščen dr. Teodor Vodušek iz ministva zunanjih del k generalnemu konzulatu v Milanu.

Zagreb, 9. febr. Z. Danes ob 12 popoldne je nenadoma umrl od kapi zadet zagrebški častnik Drag. Oršanič, lastnik in izdajatelj lista »Kuimoc«.

Dunaj, 9. febr. AA. Včeraj se je pri Igľavi pripetila velika avtobusna nesreča. Neki avtobus, v katerem je bilo 36 ljudi, se je prevrnil v jarek in pri tem je bilo 28 ljudi ranjenih, med njimi 6 nevarno.

Dunajska vremenska napoved: Temperatura bo še bolj padla in bo mraz trajal še par dni. Najprej bomo dobili še nov sneg.

Seje banovinskega sveta

Konec ponedeljkove seje

Razprava o kmetijstvu se nadaljuje

Sledila je razprava o 2. poziciji: kmetijsko nadaljevalno šolstvo, za katero je določenih kakor v prejšnjem proračunu 725.020 Din. Razprave o tem se je udeležilo več gospodov.

Nato čita g. višji fin. sekretar Božič postavke za neposredno pospeševanje kmetijstva. Debata je bila zopet obširna.

Načelnik kmetijskega oddelka g. Podgornik odgovarja predgovornikom. Glede hmeljarstva omenja pri tej priliki, da je danes govoril telefonično z načelnikom ministrstva dr. Stojkovičem, da se iz dravske banovine odpošlje hmeljarskega strokovnjaka na mednarodno konferenco. Za delegata je določen ing. Dolinar, kmetijski referent iz Celja, ki bo večje branil naše interese. Nato je g. načelnik pojasnil kolikšnega pomena je sistematična akcija za pospeševanje in za ureditev gnojnih in gnojnih jam. S to ureditvijo polagajo moderni kmetovalci bazo za preureditev in za pospeševanje vse svoje živinoreje. Od racionalne akcije z gnojninami jamami zavisli ne samo kvantiteta, marveč tudi kvaliteta naših poljskih pridelkov, travništvu in s tem tudi živinoreji. Umetna gnojila se morajo redoma uporabiti le kot izpopolnitev hlevskega gnoja in gnojnic. Prav tako je potrebna selekcija semenja, ker se ponekod dogaja, da uporabljajo naši kmetovalci tako slaba semena, da ne obrode niti toliko, kolikor je bilo posejanega. Gre za to, da na svoji zemlji pridelamo čim več in čim boljše pridelke. Res je, da so bili nekateri kraji hudo prizadeti po ujmah, po toči in po suši in bo treba od pomoči.

Poročevalec g. Božič čita nato postavke proračuna o živinoreji. Za premovanje plemenske živine, tekme, vzrejo perutninarstva selekcijske postaje, mlečno kontrolo, za pospeševanje mlekarstva, čebelarstva in ribarstva in za ureditev gospodarstva z gnojem predvideva proračun 2.330.000 Din.

Načelnik kmetijskega oddelka g. Podgornik pojasni, zakaj je bila pozicija za licencovanje in premovanje plemenske živine in tekme znižana s 650.000 na 300.000 Din. Novi zakon o pospeševanju živinoreje nalaga okrajnim in občinam kmetijskim odborom med drugim tudi nalogo, da ekrbe za licencovanje in za premovanje plemenske živine in tekme. S podpora mi s te strani bo ta redukcija več kot izenačena. — Po daljši debati je bila seja zaključena.

Torkova seja

AA. Ljubljana, 9. februarja.

Ob 9 je ban g. dr. Drago Marušič ob navzočnosti svojega pomočnika dr. Pirkmajerja in članov banovinskega sveta otvoril dopoldansko sejo zasedanja banovinskega sveta. Zapisnik včerajšnje popoldanske seje je bil sprejet.

Višji fin. sekretar g. Božič je nato prešel na 18. partijo III. poglavja v proračunu, to je

o vinarstvu.

Postavka znaša 290.000 Din. K tej vsoti je prišla nova pozicija in sicer 350.000 Din za organizacijo združene prodaje vina.

O postavki za vinarstvo se je razvila nato izredno živahna debata. Ker so nekateri gospodje predlagali, da bi se dovolilo v gostinlah točiti vino iz belega, g. načelnik Podgornik poudarja, da je banaska uprava že večkrat dobila tozadevne prošnje, da jih je po ministertvo vedno zavrnilo, sklicujoč se na zakon.

G. višji fin. sekretar Božič čita nato partijo o sadjarstvu in vrtinarstvu.

Ki znaša 360.000 Din. — V debati se je oglasil prvi k besedi g. Babnik, ki vprašuje, zakaj se je postavka za drevesnice znižala napram lani od 100.000 na 20.000 Din. — G. Kurent z veseljem pozdravlja novo postavko za nabavo sadnih dreves po banovinskih ustanovah.

G. Božič čita partijo 20

o združništvu in kmetijskih organizacijah.

Ki znaša 1.615.000 Din. — G. Detela prosi bansko upravo, naj se ozira pri prispevkih kmetijskim za drugim predvsem na zadruge, ki delujejo z uspehom za prodajo pridelkov. — G. Babnik predlaga, naj izvede banska uprava zavarovanje živine.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer odgovarja, da načrt za zavarovanje živine že obstoja. Pove lahko toliko, da bo izvedeno zavarovanje na podlagi vzajemnosti. Kot zavarovalke naj pristopijo občine, kajti če bi zavaroval vsak posamezni posestnik svojo živino, bi bilo poslovanje silno oteženo.

G. Koder Anton govori o učiteljstvu, ki ga je treba pohvaliti glede izvenšolske aktivnosti.

G. ban preide na 23. partijo

o šumarstvu.

t. j. krediti za ustanavljanje in razširjanje gozdnih drevesnic, za pogozdovanje goščav in oddajo sadik revnim osebam, za gozdarsko prosveto, za podpiranje lovstva, za zavarovanje sadnega drevja proti poškodbam po divjačini, za urejanje hudournikov itd.

Dr. Roš izvaja k tej partiji: Dočim so vse druge partije bogato dotirane, so krediti za šumarstvo,

šepav je to ena najvažnejših panog našega gospodarstva, bolj revni.

O gozdarstvu je potem poročal g. banski svetnik ing. Sivica, ki je med drugim omenil ustanovitev gozdarske šole.

G. Babnik je v debati omenil, da bodo nekatere določbe v novem lovskem zakonu v škodo občinam. G. ban je pojasnil, da teh odredb ni mogoče več spreminjati. G. dr. Roš pa je pripomnil, da dolga zakupninska obveznost ne bo vplivala slabo na višino zakupnine. Menil je tudi, da je strah pred škodo, ki jo delajo divje avinje v naših krajih morda pretiran.

Sledil je ekspozicija šefa gozdnotehničnega oddelka za urejanje hudournikov ing. Fasana.

Popoldanska seja

Popoldansko sejo je g. ban dr. Marušič otvoril ob pol 16.

G. tajnik Božič je nadaljeval z 21 partijo proračuna za kmetijski oddelek, to so dotacije za banovinske kmetijske zavode.

Proračun banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru

izkazuje 857.200.— Din izdatkov. Dohodki znašajo 528.700 Din in je proračun z dotacijo banovine v znesku 328.500 Din uravnotežen.

Proračun banovinske kmetijske šole na Grmu

za leto 1932-33 znaša izdatkov 849.580 Din, dohodki pa 421.825 Din, z dotacijo banovine v znesku 428.025 Din je proračun uravnotežen.

Pri razpravi o proračunu tega zavoda je želel g. Lovšin Evgen izvedeti, koliko gojencev je na šoli, in druge podrobnosti o delovanju zavoda.

Načelnik g. Podgornik je pojasnil, da je določenih za Grm 60 gojencev. Vsi zavodi računajo povprečno za vsakega gojenca 200 Din na mesec. Zaradi tega je na razpolago nekaj brezplačnih in nekaj polovničnih ali četrtinskih mest.

Višji fin. tajnik g. Božič prečita nato

proračun banovinske kmetijske šole v St. Juriju ob južni železnici.

Proračun stroškov znaša 533.640.— Din, dohodki 263.220.— Din, banovinska dotacija pa 270.420 Din.

Ker se ne oglasil nihče k besedi, čita g. Božič poročila o proračunu banovinske kmetijsko-gospodinske šole v St. Juriju ob juž. žel. Izdatki znašajo 210.060.— Din, dohodki 88.000.— Din, ter dotacija banovine 122.060.— Din.

Na vprašanje g. Babnika, ali bi lahko gospodinska šola v Marijanišču tudi dobila kako podporo s strani banovine, pojasni g. ban dr. Marušič, da dobiva šola redno podporo.

Nato čita g. višji fin. tajnik Božič

proračun banovinske kmetijske šole v Rakičanu.

Izdatki znašajo 256.720 Din, dohodki 132.000 Din, dotacija banovine pa 124.720 Din.

G. načelnik Podgornik poda nato poročilo o posvetu v Rakičanih, ki znaša 69 ha. Glavno je tu banovinska drevesnica.

G. višji fin. tajnik Božič čita nato

proračun banovinske mlekarke šole v Škofji Loki.

G. načelnik Podgornik poda o šoli širše poročilo ter pravi, da je bil glavni namen šole sodelovati pri pokretu za dvig mlekarstva v Dravski banovini; posebno velja to pri stremljenju za standardiziranje mlečnih izdelkov.

O vseh teh točkah je bila debata več ali manj živahna.

Inozemski skakalci na vrhu skakalnice

Revizija Vzajemne pomoči končana

Ljubljana, 9. februarja.

Revizija, katero je odredila v petek preteklega tedna banska uprava o poslovanju Vzajemne pomoči, reg. pomožne blagajne, je končana. Revizija sta izvršila dva zavarovalna strokovnjaka; ravnatelj zavarovalnice Feniks g. Zvonko Zolger in ravnatelj zavarovalnice Triglav g. dr. Lajovic. Revizorja sta sestavila tozadevno poročilo in ga predložila banski upravi v nadaljnje postopanje. Ko bo poročilo objavljeno, bomo o njem podrobno poročali.

Senovski premogovnik bo ustavljen?

Senovo, 7. febr.

Ze lani so krožile govorice, češ, da namerava TPD ustaviti obrat tukajšnjega rudnika. Sicer se lani to ni zgodilo, pač pa je bilo polovica delavcev reduciranih, ostala polovica delavstva je bila pa le delno zaposlena, saj so skoraj vse leto praznovali, najmanj dva delavna dneva na teden, včasih pa tudi več.

Sedaj je pa zopet začela krožiti med delavstvom in sploh po okraju težka novica, da bo s prvim marcem ali pa s prvim aprilom ustavljen tukajšnji rudnik. Kakor delavstvo tako se tudi ostalo

Upravni odbor Vzajemne pomoči, reg. pomožne blagajne, ki je bil izvoljen 30. oktobra 1931, tvorijo sledeče osebe: Predsednik: dr. Niko Zupančič, bivši minister in ravnatelj muzeja v Ljubljani; podpredsednik prvi: Josip Šiška, stolni kanonik; drugi: Sinkovec Rudolf, ravnatelj; odborniki: Josip Logar, župnik v Zireh, Slavko Pelc, uradnik v Ljubljani, Poljak Janko, uradnik v Ljubljani, Ogrizek Avgust, uradnik pri OUZD; namestniki: Žitnik Ludvik, trgovec v Ljubljani, Marinko Helena, uradnica v Ljubljani; nadzorstveni svet: Piber Janez, župnik v Senčurju pri Kranju. Zadržnik Jakob, posestnik in gostilničar, Brdo; namestnik: Brülach Karl, davčni upravitelj.

prebivalstvo upravičeno razburja, če bi se kaj takega v resnici zgodilo. Vaš dopisnik se je v zadevi informiral. Vest o nameravani ustavitvi so mu potrdili, vendar podrobnosti še prikrivajo.

Do 400 delavskih družin s 1300—1400 družinski člani v strahu stoji pred težkim vprašanjem, kaj bo, če se zadnji trenutek ne izpremeni položaj. Z delavci vred je ogrožen tudi obstoj tukajšnjih trgovcev in obrtnikov. Zato apeliramo na vse odločujoče činitele, da storijo vse, da se prepreči bližajoča katastrofa, dokler je še čas. Vsaj ta mali kosček kruha, ki ga delavec še ima, mu pustite, da ga uživa. Ne tirajte ga v obup!

Velik požar na Viru pri Domžalah

Domžale, 9. februarja.

V vasi Vir pri Domžalah je nastal davi na vse zgodaj velik požar. Gorelo je v tovarni sanitetnih potrebščin Kocjančič in drug, Vir 22, kjer je bila pred leti Krmpotičeva tiskarna. Ze smoči so ljudje v tovarni slišali s podstrešja lahko prasketanje in verjetno je, da se je vnelo že več ur pred izbruhom požara ter je počasi tlelo v podstrešju, kjer se je nahajalo veliko skladišče sanitetnih potrebščin. Približno ob pol 2 ponoči je naenkrat ogenj predril streho in razvil se je ogromen plamen, ki so ga ljudje videli daleč naokoli.

Kmalu so prihiteli na pomoč domači gasilci z Vira in bližnjega Doba. Ti dve gasilski društvi imata dve ročni brizgalni in sta takoj stopili v akcijo. Posebno so gasilci z vneto pomagali reševati s podstrešja dragoceni sanitetni material. Takoj za tema dvema društvama so prihiteli na pomoč še gasilci iz Radomelj s svojo motorno brizgalno. Na go. oče podstrešje so se vili veliki curki vode. Gasilci so delali na vso moč. Posebno pa se je izkazalo tudi domače prebivalstvo, ki je z vneto pomagalo gnati obe ročni brizgalni. Ljudstva se je okoli gorečega poslopja kljub nočni uri nabralo zelo mnogo.

Poleg tovarne, kjer je tudi veliko skladišče materiala, je vila s pisarno te tvrdke. Velika nevarnost je bila, da bi se vnela tudi ta vila, obenem pa tudi naselbina hiš, ki je zelo blizu. Gasilci so se predvsem trudili, da preprečijo razvoj požara na bližnja poslopja, obenem pa, da uduše požar v podstrešju. Goreče poslopje je pritrčilo. K sreči pa je nad pritrčjem, kjer se nahaja večja zaloga manufakture in sirovin za tkanje ter med podstrešjem obok. Škoda, ki je bil požar že tako in tako povzročil, bi bila nedvomno še večja, ako ne bi tega preprečeval masivni obok.

Gasilci so delali vso noč. Plamen je do 5 zjutraj požiral ogrode strehe ter skladišče v podstrešju. Med velikim hrústom je zagnela opeka s strehe. Ob 5 je požar pojenjal ter so se vsi gasilci razen domačih odstranili. Domači gasilci pa so

gasili tleče ogorke ter stražili na pogorišču do 9 zjutraj. Šele, ko je bila vsaka nevarnost ponovnega ognja odstranjena, so se razšli. Enako, kakor pri požaru v bolnišnici v Brežicah, so se tudi tukaj naši podeželski gasilci sijajno izkazali. Da se ni požar razvil tudi na sosedna poslopja, se je zahvaliti vnetim gasilec in pa okolnosti, da je pihal nasprotni veter.

Tovarna Kocjančič in drug trpi okoli pol milijona dinarjev škode. Vsa lastnina tvrdke je za zavarovana za 920.000 Din pri »Slaviji« in Vzajemni zavarovalnici, vendar pa odpade na tovarno samo del te zavarovalnine, tako da škoda morda niti krita ne bo. Tvrdka Kocjančič in drug obstoja na Viru nad dve leti. Bavila se je z izdelavo raznih sanitetnih in manufakturnih potrebščin ter tudi s prodajo na veliko. To poslopje je bilo nekoč dragonska vojašnica. Ko pa je bilo vojaštvo na Viru opuščeno, so poslopje prevzele po vrsti razne industrije, dokler ga ni kupila sedanja tvrdka, ki je v prvi vrsti dobavljala raznim bolnišnicam, lekarnam in trgovcem sanitetne potrebščine. Tvrdka je imela znanen promet.

Vzrok požara je bil baje kratek stik, ki je nastal sredi podstrešja, kjer je tudi najprej pričelo goreti. Tovarna je imela namreč zastarelo napeljavno in je sedaj po uvedbi veleniške elektrike tovarna že zahtevala novo električno napeljavo. Zal se to ni zgodilo tako.

Šahovski turnir fantovskih odsekov

Ljubljana, 8. febr.

Včera popoldne so se udeleženci tega zanimivega turnirja zbrali v ježenskem prosvetnem domu k zadnjemu kolu ter tako zaključili turnir. Med seboj so igrali: Ježica : Trnovo I., Vič : Sv. Peter, Sv. Jakob : Trnovo II. Vrstni red je ostal prav tak, kakor se je bil pokazal že pri četrtem kolu. Šahovski prvak fantovskih odsekov v ljubljanskem okrožju je postal s tem odsek Sv. Jakob, ki je dosegel od 40 dosegljivih 27 in pol točke. Prva trnovska vrsta je dosegla 25 točk ter s tem drugo mesto. Na tretjem mestu je odsek Vič s 23 točkami, na četrtem Sv. Peter z 19 in pol točkami, na petem Ježica s 16 in pol točkami, na zadnjem mestu Trnovo II. s 7 in pol točkami.

Turnir je svoj namen v polni meri dosegel. Dvignil je zanimanje za lepo šahovsko igro med vsemi fantovskimi odseki ljubljanskega okrožja, pa brez dvoma tudi drugod po deželi. Pripomogel je k medsebojnemu spoznavanju fantov, ki so združeni v eni organizaciji. Pritegnil je udeležence turnirja še bolj živo k šahovski deski ter jih utrdil in izpopolnil v igri.

Zmagovalcu je pripravilo vodstvo turnirja lep pokal za prehodno darilo. Kdor zmaga na podobnem turnirju v okrožju dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih, tistemu ostane pokal trajno. Ostali udeleženci turnirja bodo v spomin na to zanimivo srečanje — ki je brez dvoma za veliko večino udeležencev bilo prvo v takem obsegu — pri šahovskih deskah dobili okusne spominske slike.

Prihodno nedeljo se bodo udeleženci turnirja zbrali v trnovskem prosvetnem domu k alternativni simultanki. Začetek ob 9 popoldne.

Fran Šuklje:

Cesar Franc Jožef I.

(Dalje.)

Oboroženi visokolčci so zasnovali poseben oddelek narodne garde, takozvano »akademsko legijo«. Vojni kurat te legije je bil naš rojak Jože Fuster, takrat profesor veroznanstva na univerzi. Doma je bil iz radovljanskega okraja. Mož lope zunanosti in znamenite govorniške sile je kar omamljal s svojimi visokodonečimi frazami nerazodene mlade svoje poslušalce in — samega sebe. Svojega slovenskega pokolenja se menda nikoli ni zavedal, zato ni nikakršna škoda, ako ga Slovenci črtamo iz svojih vrst.

Cesar, ki je bil obljubil svojim narodom ustavo, je držal svojo besedo in že 25. aprila je bila ustava uradno objavljena. Narejena v veliki naglici je kazala seveda dokaj nepopolnosti, vendar se ne more reči, da bi bil ustavni zakon sam po sebi slab. Predvideval je dvojni parlament. Poleg državnega zbora, sestavljenega iz odposlancev, še senat, sestavljen iz članov imenovanih od cesarja za njih življenjsko dobo ter iz 150 članov, ki so jih za volilno dobo izvolili največji zemljiški posestniki iz svoje srede. Ali to ni dišalo mladim fantom na univerzi! Dvignila se je akademska legija v divjem valu ter vlomila pomnožena z oddelki narodne garde, zlasti iz radikalnih predmetov ter z delavskimi četami v cesarski dvor, kjer so zahtevali, da se prekliče nov ustavni načrt ter nadomesti z drugim, ki naj ima samo eno komoro. Tega načrta pa ne bi smelo izdelati ministrom, marveč bi se morala njega sestava poveriti osnovnemu parlamentu, ki bi ga bilo takoj sklicati.

Lahko si predstavljamo prizore, ki so se odigravali okrog bolnega cesarja v prostorih dunajske »burge«. Ministrski predsednik baron Pillerstorff, mož liberalnih nazorov, toda slaboten, nikakor ni bil kos svoji nalogi. Vojaški poveljnik grof Auersperg, povsem nezmožen, ni znal ničesar opraviti s posadko. Dejstvo je, da so organizirani študentje in njihovi zavezniki dosegli, kar so nameravali. Oktrojirana ustava je bila preklicana ter načeloma izrečeno, da bo i. državni zbor imel samo eno komoro, izvoljeno na podlagi splošne volilne pravice.

Ulica se je radovale svojega uspeha, ali njih namene je prekrižala dvojica žensk, cesarica Marija Ana, soproga bolehnega cesarja Ferdinanda, in nadvojvodinja Zofija, ki sta obe začutili, da cesarju na Dunaju pod pritiskom fanatiziranih ljudskih mas ne bo več mogoče vztrajati. Sklenili sta čimprej pobegniti. Ze 17. maja, torej komaj dve leti po oni viharni peticiji, se je peljal cesar kakor po navadi na sprehod. On sam ni nič vedel o nameravanim begu. Malo kasneje je šla v isti smeri skozi dvorja mestna vrata še ena kočija, v kateri so se peljali Franc Karl in Zofija s tremi malimi otroci. Njih najstarejši sin nadvojvoda Franc Jožef je bil takrat že v Italiji pri vojski maršala Radetzkega. Sledili sta še dve kočiji s par dvornimi damami in dvorjani. Vsi so bili brez prtljage in brez gorkeje obleke, da nihče ne bi mogel misliti na kak daljši izlet. Okna dvorne »burge« so bila razsvetljena kakor po navadi; tudi služinčad ni niti stila, kaj se dogaja. Samo neki dvorni tajnik je bil o vsem informiran, ker so ga bili poslali naprej, da je pri prvi poštni postaji poskrbel za novo pripravo. Šele tam je cesarica povedala ubogemu cesarju, da se niso peljali na naveden izprehod, temveč da je to beg iz upor-

nega Dunaja. In tako so potovali celo noč in ves drugi dan, to je 18. maja do 11 zvečer, dokler niso prispeli do Solnograda. Ko so prispeli v Inšbruk, jih je tirolsko ljudstvo brez razlike stanu z burnim veseljem sprejelo.

Ta beg ni bila lahka stvar. Morda si navedeni dami, ki sta se ohrabirali za ta korak, niti predstavljali nista tragičnega položaja francoskega kralja Ludovika XVI., ki je tudi z ženo in otroci hotel zbežati iz upornega Pariza, a je bil tik ob državni meji pri mestu Varennes od poštarja spoznan in gnan nazaj v mesto Pariz, kjer je poldrugo leto kasneje izvršila giljotina svoje morilno delo nad kronanimi glavami. Tudi v tem slučaju ni bilo nemogoče, da se ne bi kaj enakega pripetilo.

Dunajčani pač niso dolgo zdržali brez svojega cesarja; pošiljali so eno odposlanstvo za drugim, moledevali toliko časa, da se je cesar Ferdinand vendarle s svojim dvorom 12. avgusta zopet vrnil na Dunaj. Toda to dejstvo daleč ni pomirilo skrajno razdrapanih avstrijskih razmer. Sicer se je posrečilo izvršiti splošne volitve za osnovni parlament, kateremu se je poverila naloga izdelati avstrijsko ustavo. Ta konstituenta se je zbirala v dvorni jezdarji, ki je kmalu odmevala od neplodnih hrupnih debat avstrijskih zastopnikov. Ali v lombardo-venetskem kraljestvu je divjal jasen upor, katerega je pijemonteški kralj Karol Albert podpiral s svojo armado. Tudi na Češkem je prišlo o binkoštnih praznikih do krvavih nemirov, povzročeni po vrtoglavih radikalizmu, ki je dal povod avstrijskemu poveljniku knezu Windischgrätzu z oboroženo silo ukrotiti vročkrvne elemente. In posebno hudo je izgledalo na Ogrskem. Tam je madžarski šovinizem primoral hrvaško-srbski živeti, da se je z orožjem v roki v bran postavil Košutovim namenom. Stvar je dobila tem

resnejše lice, ker se je na čelo odpora Hrvatov in Srbov postavil hrvaški ban, viteški Jelačić. Začetkom septembra leta 1848 je Jelačić s svojimi zvestimi granicirarji udaril čez Dravo in na Ogrskem se je začela notranja vojska.

Kaj pa dunajsko prebivalstvo nasproti tem homatijam? Dunajčan o politiki nikoli ni nič razumel. Tedaj je tudi tukaj proti svojemui očividnemu interesu simpatiziral z Madžari.

Dunaj je bil preplavljen od madžarskih agentov, ki so potratno denar trosili: ni čuda tedaj, da je Dunajčan v svoji nerazodnosti kar norel za Madžari in njih stremljenja po dejanski popolni nezavisnosti. Ko je tedaj avstrijsko vojno ministrstvo odredilo, naj se pošlje nekaj bataljonov dunajske posadke na pomoč Jelačiću na Ogrskem, je bil ogenj v strehi. Med drugimi bi moral na Ogrsko tudi odmarširati grenadirski bataljon Richter, čigar moštvo je bilo že doli časa izpostavljeno neprestanim poskusom omajati njih zvestobo ter pridobiti jih za dunajsko ulico. Dne 6. oktobra bi morali odriniti, toda akademična legija narodne garde in tolpe proletarijata so se spustili v boj z vojaštvom in preprečili odhod odpadlih grenadirjev. Še več, z naskokom so vzeli uporniki dunajski »Zeughaus« ter oplenili ondote bogate zbirke orožja. Opoldne pa se je vršil napad na vojno ministrstvo in zastoj je skušal poljski poslanec Smolka, ki je baš bil izbran predsednikom osnovnega ustavnega zbora, z lastnim svojim truplom zavarovati nesrečnega ministra. Nič ni pomagalo. Podivjana tolpa je na grozovit način usmrtila ministra grofa Latourja, ter njegovo truplo z divjim krikom obesila na plinov kandelaber na dunajskem Hofu pred vojnim ministrstvom.

Dunaj se je bil pridružil splošni revoluciji proti Habsburški kroni.

Ljubljana

Deset dni prenočevala na prostem

Ljubljana, 9. febr. »Ta matasto Micko (tako ji splošno pravijo), gotovo marsikateri ljubljane poznajo. Po ulicah hodi z zavojem pod pazduho, vpije in kriči ter robahti proti vsem oblastem. Pasači so se je že skoraj navadili. Danes se pojavila na policijski, drug dan na magistratu, nato na banovini in tudi večkrat je gost na hodnikih justične palače. Decembra meseca je n. pr. prišla na stanovanjski urad mestnega magistrata in zavpila nad g. Kotnikom: »Marš ven! Jaz ostanem tu in bom bolj pravično delila stanovanja.«

Usoda Micka, ki je z možem, bivšim delavcem mestne plinarne, pristojna v Škofjo Loko, je kaj žalostna. Uradno poročilo pravi, da sta z možem, ki je alkoholik, prenočevala po raznih blevih, kololetih in lopah. Postali so že oba v domovinsko obično, toda vrnila sta se v Ljubljano. Vso njihovo hišno ropatijo so nedavno znosili na prosto za Tončsovo hišo v še neurejeni Dvofakovo ulico. Tam sta oba v najhujšem mrazu na prostem prenočevala deset dni. Vsako jutro je bil tam silen vik in krič. Micka je zmerjala možička. Naposled se je stanovanjski urad na predlog socialopolitičnega urada odločil, da je spravil vso ropatijo v neko podstrešno stanovanje na periferiji mesta. Ko je Micka včeraj svojo prišlo v svoj svobodni dom, ni več našla svoje siromašne. Mestni delavci so vse odpeljali. Zanimivo je, da je mestni fizik g. dr. Rus še začetkom oktobra lanskega leta Micko spoznal za umobolno in živčno bolno ter je predlagal, da se jo spravi v zavod za umobolne. Baje je bila Micka že v tem zavodu, toda mož jo je spravil ven, češ, da bo sam skrbel za njo.

Kaj bo danes

Drama: »Cvrček za pečjo«. Red A.
Opera: »Knez Igor«. Red C.
Prosveša Trnovo-Krakovo: Predavanje san. polkovnika dr. Mateja Justina: »Kako se obranimo strupenih plinov v slučaju sovražnega napada«. Ob 8.

Kino Ljubljanski dvor. Ob 9: film »Živio kralji!«
Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

● Pregled koncertov tekom februarja in marca do Velike noči. V petek, dne 19. februarja bo simfonični koncert opernega orkestra pod vodstvom ravnatelja Mirkja Polića. V ponedeljek, dne 22. februarja koncertira v Filharmonični dvorani Slovenski vokalni kvintet. 1. marca bo nala v Ljubljani znamenita koloraturna pevka Ada Sari. Dne 4. marca ima svoj koncert konservatorski godalni kvartet. 7. marca poje v Unionski dvorani Učiteljski pevski zbor, dne 14. marca pa bodo pri nas zopet Žikovci, ki nastopajo danes pod imenom »Praske kvarteta«. Podrobnosti slede.

● Obiskovalce današnje predstave filma »Živio kralji!« opozarjamo, da bo naval k predstavi prežemljivo zelo velik, zaradi česar naj vstopnice kupijo v predprodaji, ki se bo vršila danes ves dan v kino Ljubljanski dvor. Predstava se prične ob 9 zvečer. Pri predstavi bo sviral godba 40. pospoka. Cene so zelo nizke in sicer po 3, 5 in 10 Din.

● Predavanje v Rokodelskem domu. Drevi bo imel g. prof. Janko Mlakar v dvorani Rokodelskega doma predavanje o svojem potovanju v Palestino. Predavanje bodo pojasnjevale mnogostevalne skioptične slike. Za prof. Mlakarjeva predavanja se zanima vsa Ljubljana in nocojšnje predavanje o Palestini pa zasluži še posebno pozornost. Pričetek bo točno ob 8 zvečer.

● Vse lastnike motornih vozil opozarjamo na registracijo motornih vozil, ki se prične danes. Tozadevni razglas policijskega ravnateljstva smo objavili v včerajšnji številki »Slovenec« na 4. strani.

● Mestno načelstvo v Ljubljani opozarja vse lastnike motornih vozil, da morajo ob priliki preregistracije motornih vozil predložiti komisiji potrdilo mestnega knjigovodstva, da so plačali obinski davek na motorna vozila za leto 1931. in za avtomobile za prvo četrtletje 1932, za motorna kolesa pa za leto 1932, ker se jim sicer ne bodo izdale nove evidenčne tablice.

● Vseuč. prof. dr. A. Gosar bo v sredo dne 10. febr. ob 18 v zborniški dvorani univerze nadaljeval predavanje o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme.

● Maša zadušnica za pokojnega Adolfa Gabrika bo v petek dne 12. t. m. ob 7 jutraj v stolni cerkvi.

● Zopet sneg. Včeraj dopoldne je po dolgem času začel zopet prav leno naletavati sneg, na katerega smo že skoro pozabili. Od 13. januarja nismo imeli več nobenih padavin, par tednov sem pa lepo solnčno vreme brez megle, kakršnega v

Ljubljani pozimi pač nismo navajeni. Sile najbrž ta sneg ne bo delal, čeprav se ga brezposelni mogoče še bolj veselo kakor smučarji. Na vsak način je še premraz, saj so še popoldne viselo na lužah v Ljubljani tanke ledene plahče. Če se ne bo močnejše ujužnilo, se bodo pač vsi zastoj veselili tega snega.

● Redni mesečni sestanek ljubljanske sekcije Zdrženja univ. obraz. žena v Jugoslaviji se vrši dne 17. febr. ob 20 v posebni sobi kleti »Emonec«.

● Belokranjske opozarjamo, da ni v sredo dne 10. t. m. sestanek v Kazini, kakor je bilo prvotno javljeno, ampak da se sestanek vrši dne 11. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Kazine. — Odbor.

● Ekskurzijski fond Akademskega kluba elektrotehnikov v Ljubljani ima svoj redni obični zbor v soboto dne 13. t. m. ob pol 17 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

● Najbolj se udeležuje med sedanjimi srednješolskimi organizacijami organizacija »Zar«, ki je kolikortoliko že znana med občinstvom, ker izdaja vsak mesec — letos že tretje leto — tiskan mesečnik »Zar«, ki je verna elika današnjega srednješolskega mišljenja in hrepenenja. »Zar« priredijo — letos v zameno za antične drame, ki so jih predvajali prejšnja leta — moderno Cankarjevo dramo »Hlapci«. Trdno pričakujemo, da bo tudi širše občinstvo uvidelo agilitet srednješolcev in podprlo z obilnim posetom prireditve, ki bo dne 12. t. m. ob 8 zvečer v drami.

Hotel Union -:- Restavracija

Danes velika izbira
raznourstnih rib!
K. RIST

● »Kulturna vloga moderne žene« je naslov predavanja univ. prof. gosp. dr. Evgena Spektorkega, ki ga priredi »Udruženje univ. izobr. žena« v četrtek, dne 11. t. m. ob 18 v balkonski dvorani na univerzi. Vstop prost. Vabljeni vsi!

● Predavanje podružnice Sadržskega in vrtnarskega društva drevi odpade, a v ponedeljek 15. t. m. se prične drugi del sadjarskega tečaja, ki bo trajal pet dni in so vsa predavanja v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi ob 19. Vstopnine ni.

● Prost. gas. in rešev. društvo Ljubljana — severni del ima izredni obični zbor v četrtek ob 20 v društvenem orodšču. Članstvo se pozivlja, da običnemu zboru polnoštevilno prisostuje.

● Nesreče. Včeraj je vozil 35 letni hlapec Jerob Franc, uslužben pri županu na Loku pri Mengšu, z vozom za svojega gospodarja. Prav ni znano, kaj je delal, da je padel tako nesrečno, da je šel voz čez njegov prsni koš, pri čemer je dobil zelo hude notranje poškodbe. Rešilni avtomobil ga je dopoldne prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

● Tatvina suknje. Čevljarški pomočnik Viktor Mrkonja je bil v nedeljo zvečer od 10 do 11 v neki gostilni. Ko je odločil svojo suknjo, mu jo je gostilničar sam spravil v jedilno shrambo, katere sicer ni zaklenjena, vendar bolj težko dostopna. Ko je odhajal, suknje ni bilo več. Mrkonja je oškodovan za 1800 Din. Storilec je povsem neznan.

● Danes zvečer običajni slaničnikov večer v Restavraciji »Zvezda«.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča:
Fink S.: Inter Spinas. Fasten- und Silvesterpredigten. 229 strani, nevez. Din 67,50, vez. Din 87.—
Kaim D. E.: Alles wird geheiligt durch Gottes Wort. Fastenpredigten. 233 strani, nevezano Din 60.—, vezano Din 79,50.
Obenhammer K. Dr.: Beispiele aus dem Leben. Für Kanzel und Schule. 410 strani, vez. Din 132.
Restle C.: Die Sünde. Fastenpredigten. 75 strani, nevezano Din 23.—
Seeboth L. P.: Predigten für die Sonn- und Festtage der Fasten- und Osterzeit. 170 strani, vezano Din 82,50.
Soiron T. Dr.: Jesus fragt... Fastenpredigten. 54 strani, nevezano Din 18.—
Soiron T. Dr.: Menschensünde unter dem Kreuz. Zeitgemässe Fastenpredigten. 71 strani, nevezano Din 20,25.
Toth T. Msgr. Dr.: Christus und die Probleme unserer Zeit. Predigten. 269 strani, nevezano Din 60.—, vezano Din 81.—
Toth T. Msgr. Dr.: Die zehn Gebote. Band I. Predigten. 312 strani, nevezano Din 65,50, vezano Din 90.—
Toth T. Msgr. Dr.: Die zehn Gebote. Band II. Predigten. 334 strani, nevezano Din 67,50, vezano Din 90.—

hove izsledke in nam tako poda prvo pregledno analizo družabnega bistva, kakor ga gleda pozitivno katoliško usmerjen sociolog. Druga aktualnost Jerajeve sociologije je pa v tem, da je s pridom upošteval in uporabljal zadnje papeževе socialno okrožnico »Quadragesimo anno«, kar mu je omogočilo, da je staremu krščanskemu nauku o organizaciji strukturi človeške družbe mogel dodati še nekaj kontur bodoče organizacije korporativne države. Mislimo, da v teh dveh čimprej lažji specialni podarek Jerajevega družboslovja. Ideja papeževе okrožnice se vleče kakor rdeča nit skozi vsa poglavja, ki so nanašajo kot nekakšen teoretičen okvir okrog te osnovne ideje. Razdelitev snovi po knjigi: Uvod o podaja nekaj zgodovinskega pregleda in določitev pojmov (str. 1—31). Glavni del knjige, splošno družboslovje, je razdeljen na štiri pododdelke: smotnost družbe, rast družbe (organizirana struktura družbe), družabni sistemi in družabni tipi. V tretjem delu (posebno o družboslovju) pa pisatelj obravnava vprašanja prava in družbe, lastnine, družine, stanu in države. Delo je toraj zelo zaokroženo celota.

Dr. Jerajeva knjiga je pisana zelo živahno, večkrat celo z zanosom. Tisk Čirilove tiskarne je čeden in prijeten za oko. Knjiga stane s poštno vred samo 27 Din in se naroča pri pisatelju, Maribor, Gledališka ul. 2. — Knjiga bodi vsakomur toplo priporočena.

X. Y.

SRCE IN DENAR NA ODRU ROKODELSKEGA

Na pustno nedeljo je vprizorilo Društvo rokodelskih pomočnikov »Srce in denar«. Snov ji je zajela prav iz domačega življenja in opisuje dogodek, ki se je že tolikokrat zgodil in se še dogaja. Brez pretiranih, izumetničenih sredstev plete pisatelj snov tako naravno, da mora poslušalec vse sproti doživljati. Izredno melodijni speli — deset jih je v igri — dejanje izredno lepo poživljajo in učinek poglajljajo. Vse je tako naravno, preprosto in baš zato tako prikupljivo. Igrali so, kakor ve-

Maribor

Naval zavarovancev Kmet. eksp. zadruga na sodišče in policijo

Maribor, 9. februarja.

Zadeva s kmetijsko eksportno zadrugo v Mariboru zavzema vedno večji obseg. Nepristano prihajajo na sodišče pisane ovadbe iz vseh naših krajev, na včerajšnji poziv v listih pa je nastal pravcati naval prizadelih na policijo in na sodišče, tako, da preiskovalnim organom skoro ni bilo mogoče zmagovati prometa. Sele iz tega navala in zanimanja prebivalstva za potek preiskave je prav za prav razviden ves ogromen obseg poslov zadruge. Preiskovalni sodnik je tekom včerajšnjega dne zaslišal šele ravnatelja Kendo, ki je prav za prav bil nastavljenec Zadruga, dočim so tvorili

glavni upravni odbor predsednik Kristoflič, podpredsednik posestnik Franc Pihler iz Rač, tajnik pa Zunkovič. Zgode, katerega so med drugimi aretirali, je bil nastavljen pri zadrugi kot uradnik šele par dni, ter so ga danes izpustili na svobodo. — Danes je odšel iz okrožnega sodišča v Mariboru odlok, da se zapetijo poslovni prostori podružnic zadruga v Zagrebu in Ljubljani ter da se morajo knjige zapleniti. Revizijo knjig glavne poslovalnice v Mariboru bosta izvršila dr. Lajovic, ravnatelj zavarovalne družbe Triglav, in ravnatelj Feniksove zavarovalne družbe Zolger. Zaslišanje aretiranih voditeljev zadruga se bo te dni nadaljevalo ter pričakuje cela javnost z napetostjo izid preiskave.

Novo šolsko poslopje

Gradba nove šole na desnem bregu Drave zagotovljena - Najmodernejša šola našega mesta

Maribor, 9. februarja.

Kratko smo nedavno poročali, da je že osigurana gradba novega prepotrebne šolskega poslopja za osnovno šolo na desnem bregu Drave. O projektirani gradbi smo doznali edaj podrobnosti, iz katerih je razvidno, da bo dobil Maribor z novo stavbo najmodernejšo šolsko poslopje. Kakor je že znano, bo stala nova šola na četverokolu med Stritarjevo, Magdalensko, Betnavsko in Frankopansko ulico. Slavbišče je last železniške uprave, s katero se občina trenutno še pogaja za zamenjavo za drugo zemljišče; pogajanja bodo v najkrajšem času ugodno zaključena. Zemljišče bo nato proučil poseben ožji stavebni odbor ter izbral najprikladnejše mesto za postavitev novega poslopja.

V novi gradbi bodeta nastanjeni deska in dekliška osnovna šola ter je predvidenih 20 razredov z vsemi pritlikalnimi. Zgradba bo največ trinadstropna, ter zaključena s skupno teras, ki bodo deloma služile za učne svrhe, deloma pa za indirektno razsvetljavo učnih prostorov v zgornjem nadstropju, po vzorcu dunajskih modernih šolskih stavb, kjer so skoro vsi razredi razsvetljeni od zgoraj. Pri izvedbi načrtov in gradbe same bodo upoštevane v celoti moderne higijenične zahteve in učna načela. Poleg razredov bodeta služili v učne svrhe dve delavnici za deska in ženska ročna dela, dalje bo skupna tovarnica z garderobnimi prostori, prhami in napravami za umivanje nog.

Fantovska bitka pri Sv. Treh kraljih pred senatom

Maribor, 9. februarja.

Dne 9. avgusta se vrši vsakoletno žegnanje pri Svetih Treh kraljih na Pohorju, ki je za celo obširno pogorje velika slovesnost. Tudi lanske leto se je tega dne zbrala pri lepi cerkvi Sv. Treh kraljev velika množica, zlasti mnogo mladine. Ob tej priliki je došlo med fanti iz občine Tinje in njihovimi sosedi iz Keblija do srdite fantovske bitke, ki se je pričela z napadom Antona Šmogavca iz Keblija, ki je pristopil k skupini Tinjskih fantov ter po kratkih besedah napadel z nožem Šego Jožeta, s katerim je bil že dalj časa v sovraštvo. Šega je ta napad preprečil, da je zgrabil napadalca za roko, nakar so navalili bratje Šega nanj ter ga obdelali s krepeljci in kamenjem. Napadalec je nato zbežal, na pomoč pa so mu prihiteli trije Oblonški, Šmogavec Martin in Hribernik Blaž ter pobili na tla Šego Jerneja. Temu so zopet prihiteli na pomoč Tinjski fantje in tako se je razvnela med njimi in Kebelčani splošna bitka, v katero je posegel Oblonšek Rudolf s sekuro ter navalil z njo na Tinjčane, ki so ga sprejeli s točo kamenja; en kamen ga je zadel s tako silo v glavo, da ga je vrgel po tleh nezavestnega. Iz nezveste se ni več prebudil, ker mu je radi udarca kri zalila možgane ter je nastopila smrt. Ta žalostni dogodek je pretepače iztrezil, da so se razili, večinoma vsi s krvavimi glavami. Danes je ta žalostni dogodek obravnavalo mariborsko okrožno sodišče. Pred sodnikom-poudencem se je zagovarjalo 9 fantov, 5 iz Tinj in 4 iz Keblija. Bili so to trije bratje Šega, Jožef, Jernej in Franc, Jesenek Jožef in Robnik Ivan ter brata Oblonška Rudolf in Franc, Šigovec Martin in Blaž Hribernik. Predpreiskava je bila v tem slučaju dolgotrajna, ker je sodišče zaslišalo nič manj kot 25 prič in izvedencev. Kljub temu ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je zagnal usodni kamen Oblonšku na glavo. Fantje sami so skoro vsi priznavali, da so se udeležili pretepa in v smislu njihovega priznanja je bila sestavljena tudi obtožnica, iz katere smo povzeli sliko poteka bitke. Sod-

be so bile radi priznanja in radi nepojasnjenih momentov mile ter po večini pojojne. Obsojeni so Šega Jožef na eno leto strogega zapor, Franc in Jernej Šega na 6 mesecev strogega zapor, pojojno na 5 let, Jožef Jesenek 4 mesece strogega zapor, pojojno na 5 let, Robnika Ivan 4 mesece strogega zapor, pojojno 5 let, Šmogovec Martin 4 mesece strogega zapor, pojojno 5 let, Hribernik Blaž in Franc Oblonšek na 4 mesece strogega zapor pojojno 5 let ter Rudolf Oblonšek na 2 meseca strogega zapor.

□ Pregled motornih vozil v Mariboru se bo vršil v dne od 9. do 13. februarja. Avtobusi, takšni in tovorni avtomobili bodo pregledani dne 9. t. m., osebni avtomobili dne 10. in 11. ter zamudniki dne 12. t. m. popoldne v garaži mestnega avtobusnega podjetja v Plinarniški ulici. Za vsa motorna kolesa bo pregled dne 13. t. m. od 14 naprej pred poslopijem policijskega komisarijata na Slomškovem trgu.

□ SSK Maraton. Plavalna sekcija: danes ob običajni uri trening za dame. Lahkotletska sekcija: Danes trening s pričetkom ob pol 8 na Livadi. Vsi in točno!

□ Iz jugoslovanske strokovne zveze. Nocoj ob pol 8 sestanek, združen s predavanjem v poslovnih prostorih v Sodni ulici.

□ Novi grobovi. V splošni bolnišnici je umrla poštna uradnica Karolina Petelenka, stara 54 let. Pogreb blage pokojnice se bo vršil danes ob pol 5 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — Danes popoldne ob pol 4 se vrši na magdalenskem pokopališču pogreb tako tragično umrlega trgovca Podlipnika, katerega je povozil v nedeljo zvečer na cesti med Mariborom in Sv. Lenartom avto dr. Goriška iz Sv. Lenarta. Pokojnikom večni mir in pokoj, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje.

□ Poceni meso. Danes v sredo se bo od osmih naprej prodajalo na stojnici za oprečeno meso pri mestni klavnici 45 kg svinjskega mesa po 8 Din in sicer za osebo 1 kg.

Kulturni obzornik

Nova knjiga o družboslovju

Dr. I. Jeraj: Sociologija, 1932, Samozaložba, Eškala tiskarna av. Cirila v Mariboru, broš. str. 188. — Mariborski profesor na bogoslovnem učilišču g. dr. I. Jeraj je te dni izdal v samozaložbi zelo pomembno in v našem času še posebej koristno »Sociologijo«, ki bo v strokovnih in znanstvenih krogih brez dvoma vzbudila živahen odmev. Ker pa je knjiga tudi odlično praktičnega pomena — vsi delavci na našem prosvetnem polju bodo željno segli po njej — naj tudi »Slovenec« opozori nanjo.

Pisatelj nam je hotel podati družboslovje, morda bolj rečeno črte družboslovja na osnovi katoliškega življenjskega in svetovnega naziranja s tem namenom, da začrta jasno smer vsem, ki iščejo v veliki množici sodobnih socialnih teorij in imen trdne orientacije. Ako prav razumemo pisatelja, je bil to njegov glavni namen, ki mu je narekoval seveda v naprej gotove omejitve. Zato avtor one teorije, ki jo je izprijel in neprekosljivo obdelal naš dr. Usenik v svoji »Sociologiji«, — ki tudi še po 20 letih kar je izšla ostane slejkoprej naše najboljše tovarstveno delo — ne razprave v podrobnosti, temveč se je potrudil, da napiše v prvi vrsti »družboslovje« v ožjem smislu, kakor to delajo novejši, zlasti nemški sociologi. Jerajev del temelji sicer trdno na preizkušeni tradiciji katoliških sociologov, a gre korak dalje in se trudi, da vse pomembnejše novejšje pojave iz socialnega sveta in družabnega gibanja prilge v svoj sistem. Da je moral pisatelj pri tem že z ozirom na omejen obseg skrbno izbirati je povsem jasno. Pri svojem sistemu se na eni strani naslanja na Viorkandta, Wieserja, Tönnies in deloma tudi na Scherera, zlasti v glavnem delu (splošna sociologija, str. 31—90), a postopa povsod kritično, popravlja tudi bistveno nji-

dno, prav dobro. Tudi pevske vloge so bile jako dobre in je sklepni nalašč za to igro sestavljeni mešani zbor prav izborno zvenel. Igra je zapustila najboljši vtis in smo prepričani, da bo prišla kmalu na vse odre po Slovenskem.

Vodopivčevu spevoigro smo zato obširneje ocenili, ker je novost za naše odre in so morano vsakega napredka na glasbenem in dramatičnem polju, ki pomaga do popolnejše ljudske izobrazbe, posebno veseliti. Na sporedu prireditve v Rokodelskem domu pa so bile še mnoge druge privlačne točke in se je občinstvo zopet prepričalo o izrednih igralskih darovih gđ. Kavčičeve in gg. Vrančiča in Novaka.

PRVI KONCERT V TREBNJEM NA DOLENJSKEM.

V analih trebanjske zgodovine ni bil doslej zaznamovan še sploh noben koncert. Zato je umevno, da je zavladalo med ljudmi precejšnje zanimanje za prvi koncert, ki se je vršil letošnjo Srečnico ob pol 3 popoldne v lepem trebanjskem Prosvetnem domu. Bil je to koncert domačih tamburašinj, kar je zopet nekaj nenavadnega za naše kraje. Dasi se za tamburice nisem mogel nikdar posebno ogreti, vendar sem na prijazno vabilo rad pohlitel v bližnje Trebnje. Koncert so počastili poleg novomeške g. prošta Cerina in g. dekana Tomažiča najodličnejši trebanjski krogi. Koncert je nastudiral in vodil trebanjski g. kaplan Franc Blažič, ki je nadarjen in vsestransko naobrazen glasbenik. S koncertom je imel pač mnogo truda, ter skoro vse točke obširnega sporeda je sam priredil za tamburaški zbor, deloma tudi za petje, in vae glasove je tudi sam izpisal. Koliko nočnega spanja si je moral vted večega ogromnega dela pritrgeti izmed tamburaških točk omenjam na pr. Hochreiterjev valček iz Novih akordov, Lisztovo »Ave Maria«, Straussov valček »Cigan-baron« in razne druge valčke in koračnice. Deset točk je priredil za tamburice in pevski zbor, nekaj nabožnih in več narodnih. Občinstvu so zlasti te ugajale.

Moški zbor se je navadno vrstil z ženskim zborom z vmesno medigro, nazadnje sta se združila oba zbora. Peli so le dvoglasno, kar je poleg tamburice popolnoma zadostovalo. Ob koncu o dekleta prav dobro podale še Vodopivčevu kratko spevoigro »Taka so naša dekleta« s spremljanjem harmonija.

Gotovo se bo tamburaški zbor še pomnožil, ker pri tej priliki je nastopilo samo 10 tamburašinj; brez dvoma se bo zbor v marsičem še izboljšal in zlasti v taktu bolj utrdil. Vendar obdobjanja vredna je vztrajnost g. zborovodje, ki je v petih mesecih dosegel tako lepe uspehe, a tudi vztrajnost vrlih tamburašinj, ki so žrtvovala toliko časa in truda za vaje.

Pri koncertu je samo za to priliko sodelovalo tudi več pevcev in pevk, gotovo precej nad 30. Ko sem jih ališal, sem si mislil: »Iz teh čvrstih grl trebanjskih mladeničev in mladenk bi se dal ustvariti močnega pevski zbor.« Ker ima g. Blažič toliko veselja do glasbe in tako lepe glasbene zmožnosti, mu svetujem, naj se loti sedaj tega še toliko hvalježnejšega dela, da ustanovi v Trebnjem mnogoštevilen mešani zbor, ki bo v čast niemu in vsem Trebančjem. Seveda bi etalo to zlasti od začetka mnogo truda, ker bi bilo treba pričeti s teorijo in izobrazbo glasov; a po mojem mnenju bi se trud bogato izplačal.

Fr. F.—č.

Cerkveni vestnik

Stalna akademska kongregacija. Danes točno ob 20 v Križankah običajni sestanek. Sodali vjdno vabljeni!

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima jutri, praznik Lurske M. B., ob 7 sv. mašo in skupno sv. obhajilo.

Iz društvenega življenja

Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani. Danes ob 20 — restavracija Cinkole — menjalni večer: Francija — Italija. — Gostje dobrodošli.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Z začudenjem sem v belgrajski »Politiki«
bral sledečo vest, ki jo moram sporočiti tudi
»Slovenčevim«
bralcem:

»Pred kratkim sem kot šolski upravitelj
osnoval šole — v predvojnih mejah Srbije —
moral sklicati šolski odbor zaradi letošnjega šol-
skega proračuna. Splošna kriza je že toliko zna-
na, da jo moramo upoštevati tudi po vaseh.
Zaradi tega smo dali v proračun le to, brez česar
bi nikakor ne mogli shajati. Med drugim smo
predlagali, na podlagi zakona o osnovnih šolah,
naj se sprejme o proračun tudi skromna osotica
za honorar poučitelja. — Občinski odbor pa je
odklonil ta predlog. To končno moramo obžalo-
vati, ne moremo pa obsojati. Ampak, najhujše
je to, o kako utemeljito so ta predlog zaorgli:
»Odbor zavrača predlog šolskega odbora in skle-
na, da naj se za poučitelja ne imenuje noben
učitelj, in da naj se verouk sploh izloči, ker je
nepotreben predmet...« Ni treba biti posebno
versko razpoložen. Ampak, kadar na vasi pade
takale odločitev, mora človeka osekakor zaskr-
beti... Zaskrbeti in poskrbeti, da po tej poti
ne pojde več... Tako tarna »Politika«.

Jaz se pa čudim takemu tarnanju. Toliko
let so ti gospodje — in »Politika« v tem ni bila
zadnja — ozgajali ljudstvo, da vera ni potrebna,
da vera o šoli ne spada itd., da jim je končno
srbski kmet verjel. In ko jim je tu v tem slu-
čaju enkrat verjel ter se po njihovih besedah
začel ravnanj, jih je že strah. Ne čudim se logiki
kmečkega človeka, ki mu je gospoda vzela vero,
čudim se strahu gospode, ki se boji posledice last-
nega dela. Ali morda mislite, da je strah teh
gospodov opravičen?

Vsekakor velja tudi tu: Ker kdo seje, to
bo žet!

Koledar

Sreda, 10. febr.: Pepelnica. Šolastika, de-
vica.

Osebnosti

— Poroka. V ponedeljek dne 8. t. m. se je v
Trstu poročil g. ing. Aleksander Pretner, sin
tamošnjega slovenskega odvetnika dr. M. Pretner-
ja, z gđ. Marijo Kuraltovo.

Ostale vesti

— Varujmo domača imena! Naša Uršlja gora je
planincem zelo ljubna in znana. Toda — razen »Slo-
venec« — je noben list ne imenuje s pravim ime-
nom, niti SPD ji ne pusti domačega imena. »Uršlja
gora« ni le domače ime, temveč je tudi jezikovno
lepa, stara tvorba. Pri nas se je sploh ohranilo
dokaj jezikovnih starin, med temi tudi pridevniška
priloga -ja, -je. N. pr.: žaga, ki jo ima Pristov,
se ne imenuje niti Pristovova, niti Pristovska, tem-
več Pristovlja žaga; les, ki ga ima Perše, ni Perše-
tov, temveč Peršeč les. (Tako je nastal Slovenj
Gradec; pravi domačini, ki jim papirnata sloven-
ščina še ni pokvarila jezikovnega čuta, to ime še
lepo in pravilno sklanjajo. Pravijo torej: Bil sem v
Slovenjem gradu, ne pa, kakor je uradno (!): v
Slovenjgradu!) — Prosimo torej oblastva, da ra-
bijo uradno in v šolah samo pravilna imena: Uršlja
gora, Slovenj gradec, v Slovenjem gradu. Prav tako
prosimo SPD, da zatire take banalne nazive kakor
so: »Urška«, »Koča na Urški«, »Urška gorca«, »Ur-
ška« je nastala očitno pod vplivom nemške spake
»Die Ursehel«; »Urška gorca« pa je neslana šala:
Urška gora je gora sv. Urha; menda pa planinci
tendar ne hodijo na Uršljo goro Urha klicati? —
Nekateri so začeli zadnje čase pisati: Uršulska gora.
Ali prav: 1. ker je drugi (neenaglašeni) u izginil,
2. ker rabijo domačini na mesto priloge -ska pri-
logo -ja. (Pri tej prilici naj omenimo še to, da ime-
nujejo domačini »ravšč« (Almrausch) »šenturšljec«.)
— Se neko ime nam vsiljuje na mesto »Uršlje
gora«; to je: Plešivec. To ime bi najbrž našlo zgo-
dovinsko pravico; odklanjajo ga zgolj zaradi tega,
ker že imamo lepo, pristno ime — »Uršlja gorca«.
Čemu po nepotrebnem prekrševati? — Priporo-
čamo se posebno »Slovenec«, da pomaga pravim
domačim imenom do veljave, da bo tako konec je-
zikovnim spakam. — Prevaljani.

— Srečjem gojencev v pehotno podčastniško
šolo. Četrta pehotna podčastniška šola »Kraljice
Marije« v Zagrebu bo sprejela 10. maja večje šte-
vilo gojencev. Reflektanti morajo biti naši držav-
ljani, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od
21 let, morajo biti pismeni, popolnoma zdravi, do-
brega obnašanja in neoznanjeni. Prošnje je poslati
Poveljstvu IV. pehotne podčastniške šole »Kraljice
Marije« v Zagrebu do najkasneje 20. aprila t. l.
Ostali pogoji in kakšna spriljevala oziroma potr-
dila je priložiti prošnji, katerih besedilo je to-
čno predpisano, je razvidno iz Službenega vojnega
lista št. 3 od letos, ki je interesantom na razpolago
pri Poveljstvu pristojnega voj. okrožja in na vseh
orožniških postajah. V istem roku in pod istimi
pogoji sprejme gojence tudi pehotna podčastniška
šola v Belgradu.

— Razpis. Prvi planinski pešpolk v Skofji Loki
potrebuje tri strokovnjake za popravilne planin-
ske opreme (smuči, smuške palice itd.). Popravila
so potrebni v prvi vrsti železni deli opreme, vsled
česar imajo prednost mojstri, ki so bili zaposleni
v delavnicah ali tovarnah, ki so izdelovale speci-
jalno planinsko opremo. Če takih ne bo, bo sprejel
polk dobre kleparje in ključavničarje. Mojstri, ki
bodo odgovarjali pogojem, bodo sprejeti na dvate-
dendensko poskušano delo kot dnevnarji s 40 do 60
Din dnevno, po poteku te dobe pa s pogodbo. Po-
goji za sprejem so: 1. da so naši državljani, 2. da
so popolnoma zdravi, 3. da niso bili kaznovani za
kaznjiva dejanja iz koristoljublja, 4. da so odslužili
kadrovski rok oziroma da so uredili svojo vojaško
obveznost, 5. da niso starejši od 40 let in da so pis-
meni. Reflektanti naj posljejo svoje prošnje naj-
kasneje do 1. marca t. l. poveljstvu 1. planinskega
polka v Skofji Loki in naj priložijo prošnji uradno
potrdila k navedenim točkam 1—5. Oni, ki se bodo
izkazali za sposobne, bodo lahko sprejeti kot dr-
žavni mojstri.

— Vremensko poročilo Direkcije državnih že-
leznic po stanju 9. febr. ob 8 zjutraj: Bistrica-Bo-
hinjsko jezero — 9, jasno, snega 19 cm, Bled-Jezero
— 6, oblačno, Brežice — 2, jasno, Celje — 2, megla,
snega ni, Dravograd-Meža — 8, oblačno, snega 5 cm,
Jesenice — 5, jasno, Kamnik — 2, oblačno, Kotori-
ba — 1, oblačno, Ljubljana gl. kol. 1, oblačno, Lju-
tomer — 2, oblačno, Maribor gl. kol. — 5, oblačno,
Novo mesto — 1, oblačno, snega ni, St. Janž na Do-
lenjskem — 3, jasno, Trzin — 3, jasno, Rakek 1,
oblačno.

— Nesreča. Petkov Jakob, oskrbnik v graščini
Križ pri Kamniku, je skočil pod avto in dobil pri
tem hude poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v
ljubljansko bolnišnico.

— 310.000 Din izgubilo. Žitna trždnica Klein in
Horvat v Starem Bečuju je glavna zastopnica žit-

nega koncerna G. A. G., poleg tega pa tudi zastop-
nica Privilegirano izvozne družbe v Belgradu
Lastnika trždnice sta poslala preteklo soboto svojega
uradnika Stefana Totha v Belgrad, da pri Privile-
girani izvozni družbi dvigne avizirano vsoto 310
tisoč Din. Toth se je še v soboto zvečer vrnil v
Stari Bečuj s prevzetim denarjem. Z železniške po-
staje je šel Toth naravnost v zasebno stanovanje
solastnika trždnice Bernata Horvata, kjer je od go-
spe Horvata prevzel ključke od bližnje posloval-
nice in od blagajne. Ko je Toth spravil denar v
blagajno, jo je zaklenil, istotako tudi poslovalnico
in vrnil ključke gospej Horvati. Ker je bila na-
slednji dan nedelja, je sluga šel v ponedeljek za-
pazil, da je blagajna odprta in prazna. Zadevo so
tako naznanili tamkajšnji orožniški postaji, ki
je uvedla preiskavo.

— Reparski amor na ulici. Na ulici v nepo-
sredni bližini mesta Belovarja so našli truplo ne-
znane žene, stara 28 do 30 let. V začetku so mislili,
da je žena umrla naravne smrti, ker ni bilo vidnih
znakov nasilja, pri obdukciji so pa ugotovili, da je
nesrečno ženo nekdo zadavil s rokama. Žločin je
bil izvršen ponoči in je verjetno, da je bila žena
napadena, ko je šla na kolodvor na vlak, ki odhaja
okrog ene ponoči. Identitete žene še niso mogli
ugotoviti, po obleki pa sodijo, da je Primorka.

— Napetost, nepravilno vretje v debelem
črevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bodljaja
je, tesnoba in prsih, utripanje srca odstranite z
naravno »Franz-Josef«-grenčico, obenem se pa
zmanjša pritisk krvi na možgane, oči, pljuča
ali srce. Zdravniške izjave zaznamujejo vprav
presenetljive uspehe, ki so se dosegli s
»Franz-Josef«-vodo pri ljudeh, ki veliko sede.
»Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah,
drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Gospod »kabinetni«
kupeje aktivno in pisalne stroje. Milenku Jevtiču
iz Vel. Beckereke je postalo življenje v njegovem
rojstnem mestu predolgočasno. Preselil se je zato
v Belgrad. Jevtič se je izdal za uradnika mini-
strstva za prosveto in si je dal v neki tiskarni
natisniti pismenske papirje z napisom »Šef kabineta
prosvetnega ministrstva«. S takim pismom je pri-
šel pred nekaj časom v trgovino »Alligator« in
si je tam izbral aktivko za 450 Din ter usnjeni
kovček za 600 Din. Izjavil je, da je ta nakup na-
menjen za prosvetnega ministra in je z značilno
gesto potegnil iz žepa pismo, katero je izročil
lastniku trgovine. Komaj je ta prebral napis na
pismu, je sam izbral najlepšo in najboljšo aktivko
in kovček. Jevtič je dejal, da bo po stvari poslal
slugo, načun naj pa prihodnji dan predloži ka-
binetnemu šefu. Po aktivko in kovček je res pri-
šel neki moški ter je oboje tudi dobil, ko pa je
naslednji dan bil kabinetnemu šefu prosvetnega
ministrstva predložen račun, je ta ves začuden
izjavil, da mu o tem nakupu ni ničesar začuden.
Začuden je bilo sedaj na strani trgovca, ki je
takoj uvidel, da je nasledel sleparju. Naznanil je
zadevo policiji. Policija je takoj uvedla preiskavo
in te dni se ji je posrečilo dobiti v roke sleparja.
Preteklo soboto okrog 10 dopoldne je prišel Jev-
tič k zastopniku tovarnice pisalnih strojev »Adler«
in poskusil na enak način kakor pri »Alligatorju«.
Pismo je bilo naslovljeno osebno na zastopnika
Schwarza in je vsebovalo naročilo dveh pisalnih
strojev, katere naj izroči uradniku ministrstva,
ki prinese to pismo. Račun (8000 Din) naj se ta-
ko izroči ministru v izplačilo. Schwarzu se je
zdelo naročilo sumljivo, ker je vedel, da mini-
strstvo ne naroča kar tako pisalnih strojev. Da
bi pa ne zbudi nezaujanja, je rekel Jevtiču, da
mora najprej stroja očistiti in naj blagovoli po-
čakati pol ure. Schwarz je obvestil policijo in
kmalu sta prišla dva policijska agenta, ki sta od
Jevtiča zahtevala, naj se legitimira. Jevtič je sku-
sal pobegniti, pa ga agenta prišla in odpe-
ljala na policijo, kjer je priznal svoje sleparije.

Kranj

Tatje v župnišču. V podstrešni sobici v II.
nadstropju prav na južnem koncu poslopja spijo
hlapi, ki služijo v župnišču. Pretekli teden sredi
neke noči, kmalu po 1. febr., ko so potegnili me-
sečno plačo, so dobili nemopovedan in kaj malo
radosten obisk. Tat ali tatje so zaslužili pri hlapih
denar. Zlezi so čez dvorišče obzidje, vdrli ne-
moteno v župnišče ter brez strahu in ovire točno
po načrtu prišli v sobo hlapev. Tu so premetali
v omarah vse obleko in med obleko našli tudi pri-
bližno 700 Din, katere so hvaležno vzeli s seboj.
S plenom so tatje odjadrili iz župnišča, ne da bi
jih kdo ustavil. Treba pa je poudariti, da se je
vdomilski prizor v sobi odigral vprico hlapev —
spečih seveda —, ki so sicer čuli nek ropot, pa
mu niso pripisovali važnosti. Eno drž: prebrisani
tatovi so razmere v župnišču morali temeljito po-
znati, ker so izrabili okoliščine, ki marsikateremu
vsakdanjemu obiskovalcu župnišča niso znane.

Hotel „Stara pošta“

Dravi slaničnik večer.
Različne vrste morskih rib.

Potružnica »Sadjarskega in vrtnarskega dru-
štva« v Kranju opozarja svoje člane, da je sedaj
najbolj primeren čas za uničevanje škodljivca
mrčesa z arborinom ali garikonom. V ta namen se
je oglašiti pri g. V. Omersi, ki ima strokovno iz-
obražena vrtnarja. Ta bo po priglasitvi šel od
vrta do vrta. Skropljenje bo stalo 10 Din na uro.

Jesenice

Poročil se je eden najagilnejših članov Kre-
kovskega prosvetnega društva na Jesenicah g. Jože
Dalskoffler z gđ. Resmanovo iz Spodnjega Otoka
pri Brezjah. Vrlemu društvniku in njegovi nevesti
ključemo vsi njegovi tovariši: Bilo srečno!
Samomer. Ze dolgo časa ni bilo na Jesenicah
čuti o kakem samomoru, v soboto zvečer pa se
je hitro raznesla vest, da se je zastupil tovarniški
delavec L. Bobič. Takoj poklicani tovarniški zdrav-
nik mu je izpral želodec, toda količina lizola je
bila prevelika, tako, da je kmalu nato podlegel.
Zapušča vdovo ter neprekrljenega otroka. Na
desnem bregu Save si je zgradil skromno stano-
vanjsko hiško, seveda, na počak. Ker pa je bil
tudi med tistimi, ki so prikrajšani na delavnem
času in seveda tudi na zaslužku, je najbrže obupal,
da bi mogel hiško kdaj poplačati.

Poizvedovanje

Izgubila se je v nedeljo popoldne na poti s
Sv. Katarine do Vodnika nikelnasta ura »Omega«
s srebrno veržico. Pošteni najditelj naj jo odda na
reševalni postaji proti nagradi.

Finžgar v Zagrebu

Zagreb, 7. februarja.

V soboto je prisel v Zagreb župnik in pi-
satelj Finžgar, da bi obiskal slovenske koloniste, ki
se zbirajo ob nedeljskih duh v cerkvi sv. Roka,
pa jim dal tlažbe in bodril in pozdrav iz domo-
vine. Vest o tem so prinesli hrv. dnevniki in jo pod-
črtali kot kulturni dogodek. Na kolodvoru so spre-
jeli Finžgarja predstavniki hrv. kulturnih društev,
predsednik zagrebskega Pen-kluba, D. Domjanič,
predsednik »Društva hrv. književnikov«, dr. Nikola
Andrić, predsednik »Kola hrv. književnika«, dr.
Vel. Deželić, predsednik slov. čitalnice univ. prof.
dr. Zarnik; prihiteli so še: ga. soprega univ. pro-
fesorja M. Senoe, dr. Deželić ml., dr. Markulin, dr.
Andrić Josip, dr. Klemenec, dr. Knific in drugi.

Med dvonem je obiskal župnik Finžgar »Naš
dom«, kamor se zatekajo slov. dekleta, ki iščejo
službi; daroval jim je stotak za pustne pirhe. Šel je
na Mirogoj, kjer ga je globoko ganila ljubezen Hr-
vatov do pok. voditelja Radiča, ki je ves zavil v
glorijo vencev, pred sliko njegovo pa vonjajo vedno
sveže rože. Ogledal si je vse posebnosti Zagreba,
kakor galerijo slik, etnografski muzej...

Zvečer ob 8 pa se je napolnila soba »Varoške
pivnice« s prijatelji in častili Finžgarjevini ter
zastopniki hrvatskih in slovenskih kulturnih dru-
štev. Vrstili so se pozdravni govori in pesmi 13v.
pevskega društva.

Prvi je vstal dr. Marjetič, predsednik slov.
kat. akademskih starihinstva, in pozdravil »nega
največjih kulturnih delavcev in pisateljev v slovan-
skem svetu sloh«, ki so ga zagrebski Slovenci tako
željno skali, da jim kaj lepega, tlažilnega v je-
ziku svojih romanov pove. Obenem pa se z njego-
vim prihodom ta večer manifestira prijateljstvo in
bratska vzajemnost med Slovenci in Hrvatji, ki so
Finžgarja prav tako srčno pričakovali kakor svo-
jega...

Počasi se dvigne šestdesetletni, a krepki
Finžgar pa besedo za besedo izbija iz sebe,
kako je z radostjo prišel v Zagreb, kamor je v
mladih letih večkrat hiteval. In če je danes dal
povod, da si dva naroda, ki sta v dolgi zgodovini
trpela vsak po svoje, zlijeta srce v eno, da se ima
duše poglobe, je srečen. Te počitnice bo minulo
40 let, ko so ljubljanski abiturienti ustvarjali prvo
Jugoslavijo; takrat so prvi prišli Hrvatje med
Slovence; takrat je prvi zabrenkala hrvaška tam-
burica, ki se je zmerom bolj domačila med Slo-
vence. Postala je simbol in spomin medsebojne lju-
bezni; takrat je bila prvič zaplenjena njegova dra-
ma, ki je budila z Gosposvetskega polja... Ko so
odrasli ti abiturienti, so dobili za očeta doktorja
Kreka. Ta pa je venomer klical: »Pomnite, da slo-
venske reke teko proti jugu. Tja naj hrepenti tudi
naše srce! In danes so združeni Slovani juga v

Pred kazenskimi sodniki

Ljubljana, 9. febr.

Današnje razprave pred malim senatom so
v nekem pogledu nudile žalostno sliko razkroja da-
našnje družbe. Jetniški paznik je proti poldnemu
prišel v razpravno dvorano št. 79 tri pritvor-
jenec, starejšo, dokaj elegantno damo, znano ljub-
ljansko babico, dalje nekega krepkega mladčnika,
njeneega komplica, in kot tretjega mladega, prav
simpatičnega delavca. Čakali so na plačilo za svo-
ja dejanja, ki niso v skladu s kazenskimi paragrafi.

Bogat obloženec

Okoli 11.30 je stopil pred sodnike malega se-
nata, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj,
27 letni samski delavec Tone, doma tam neke ob
Brežic. Je to soliden in pošten delavec, ki je skrom-
no živel in hranil. V njegovem aktu je bila po-
sebna kuverta, ki je vsebovala hranilno knjižico z
okoli 6000 Din in 1220 Din gotovine. Državni to-
žilec je proti njemu dvignil težko obtožbo, da je
12. decembra lani vzel delavcu Andreju Palčiču iz
delavske sobe tovarnega skladišča na ljubljanskem
glavnem kolodvoru 50 Din vreden delavski suknjič,
da je to tatvino izvršil na javnoprometnem kraju,
za kar določa novela kazenskega zakona najhujšo
kazen 3 mesece zapor, in da je opeharil svojo sta-
nodajalko za 130 Din in drugo žensko za 90 Din,
ker je pobegnil in ni plačal. Tone je sodnikom
kratko povedal, da si je res prilastil suknjič v
veri, da je ta brez gospodarja in da je res ostal
dolžan navedene zneske.

Državni tožilec je vztrajal pri svoji težki ob-
sodbi, dočim je ex-offio branitelj poudarjal stali-
šče, da delavska soba v tovarnem skladišču ni
javnoprometni kraj in zadeva obeh žensk izključno
civilno-pravdnega značaja. Senatni predsednik je
še poprej iz gotovine odštel oškodovankama 130
in 90 Din. Senat je Toneta obsodil le zaradi pre-
stopka tatvine in goljufije na 15 dni zapor, toda
pogojno za 2 leti. Tone je pa bil v preiskavi od
19. decembra lanskega leta.

»Ste razumeli sodbo?« je pripomnil preds-
ednik, »pomen te sodbe je, da se vam kazen ne bo
vpisala v kazenski list, če boste 2 leti pošten.«

Sv. oče sprejme jutri Mussolinija

Rim, 9. febr. tg. Sedaj je že izšlo uradno po-
trdilo, da bo Mussolini prihodnji četrtek, 11. fe-
bruarja, na tretjo obletnico lateranskih pogodb,
slovesno sprejet pri papežu v privatni avdienci.
Ceremonija za sprejem je določena taka, kakor ve-
lja za sprejem vladnih šefov katoliških vevlesil, z
varianto, da bo Mussolinija v predsobi sprejel in
oficielno pozdravil tudi guverner Vatikanskega
mesta. Po avdienci, ki se bo vršila, kakor običaj-
no, v papeževi privatni knjižnici izključno med
papežem in Mussolinijem, bo predstavil Mussolini
papežu svoje spremstvo: italijanskega poslanika

Podpora za nabavo semen

Beograd, 9. febr. AA. S sklepom kmetijskega
ministrstva je bilo podeljeno iz državne kmetijske
zakladnice kr. banknim upravam 1.400.000 Din za
nabavo semen, ki se morajo razdeliti kmetom in
sicer 35 odst. brezplačno, 65 odst. pa v obliki po-
sujila za leto dni. Za dravsko bavovino je določen
znesek 140.000 Din. Za razdelitev tega semena za
letošnji pomladno setev pridejo v poštev samo
napredni in vzorni kmetje, predvsem tisti, ki so
prizadeti od vremenskih nepravil, morajo pa se
obvezati, da bodo vrnil enako količino semena
prihodnje leto po četvi istega rodu. Banske uprave
pa bodo takoj dobile seme prihodnje leto raz-
delile kmetom, ki letos semena niso dobili.

Zdravljenje drž. nameščencev

Belgrad, 9. febr. AA. Na podlagi pojasnila
ministra za soc. politiko in nar. zdravje o zdrav-
ljenju državnih nameščencev in upokojencev v jav-
nih bolnišnicah je odredeno, da imajo državni na-
meščenci civilnega reda in upokojenci ter njihove
rodbine pravico do brezplačnega zdravljenja v
javnih bolnišnicah samo v tretjem razredu, če pa

svobodni in od vsega sveta priznani državi. Trenja
pa, ki nastopajo kakor povod, ne smejo vzbujati
depresije. Po Kreku — naj teče srce na jug! Toda
naj se ne pretaka med brati le ljubezen, ki pesuje,
temveč tudi ona, ki s žibo udara. Napake »nih in
drugi«
naj ozdravljajo. — Na tej nebeško lepi zemlji,
v kateri je skrita vsa preteklost trpljenja, moči in
ponižanja, mora vznikniti kulturna moč pa medse-
bojno spoštovanje! Koliko so narodi pretrpeli, a ni
jih odnesel val, zmagali so. Zato ne pesimisti! Saj
»vse je vihar razdjal, narod pa zmerom stali!«

Dr. Josip Andrić je topio odkrival, kaj je Finž-
gar Hrvatom:

Za Mahničem in Krekom je on, ki je Hrvat
grel z ljubeznijo in jih dvigal. Škof Mahnič je bil
klicar tesne skupnosti v ideološkem pogledu, dr.
Krek v socialnem in političnem, veliki Finžgar pa
v kulturnem in književnem. Zadnja leta je popu-
stila ona tesna vez, ki je Hrvatje in Slovence ve-
zala v predvojnem času. V Sloveniji je pihal miraz,
odkar je Krek legel v grob. Toda en dom je bil
odprt, kamor so Hrvatje še v starem zaupanju pri-
hajali, to je bil dom Finžgarjev! Zato je Finžgar
njihov književni Krek...

Univ. profesor dr. Zarnik je pozdravil Finž-
garja v imenu Slovencev, ki se zbirajo v slovenskem
prosvetnem društvu in katerih naloga je, da nada-
ljujejo, kjer so stari slovenski in hrvaški ilirci
nehali: jačanje vezi med Hrvatji in Slovenci, ki so
se skupno borili za svobodo in pili skupno — za-
padno kulturo. Pred 50 leti je bil Zagreb središče,
kjer so se zbirali slov. akademiki in se vračali kot
buditelji naroda. Te spomine hoče zbuditi Sloven-
sko prosvetno društvo v Zagrebu. In kot odličnega
borca za domovino in odličnega predstavnika slo-
venskega naroda prisrčno v imenu svojega društva
pozdravlja.

Tako so se vrstili pozdravni govori. Govoril je
še predsednik akademskega društva »Danice«, ve-
terinar Janko Koren, dalje dr. Maraković... Večer
je tekel v prisrčnosti, iskrenosti. Tik pred dvanaesto
se je Finžgar poslovil:

Hrvatje so rasli iz slave kraljev, Slovenci iz
sebe, iz stradanja; vsak slovenski človek, ki je de-
lal za narod, je stradal, bil bičan; žrtve so rodile
sadeve. Slovenci niso imeli kraljev ne junakov, toda
ti stradalci, ki so ustvarjali slovensko kulturo, so
bili slovenski kralji. Danes pa se morajo oklepati
eni drugih, greti eni druge, bodriti, podpirati se.
In večno živa mora biti pesem izpred 40 let: Slo-
venec i Hrvat za uvijek brat i brat...

Finžgar je odšel, ostala družba pa je mislila
in govorila o njem, ki je vedno živel za slovensko
zemljo in slovenskega človeka in ki je prišel, da bi
tudi zagrebske Slovence pozdravil iz domovine.

—b—

Tone je bil sodbe vesel in je že hotel kar
brez paznika zapustiti dvorano. Toda predsednik
se je še spomnil na prav kočljivo zadevo. Omenil
je:

»Se nekaj! Obsojeni ste tudi v povračilo ka-
zenskih stroškov. Zato vam prej ne damo denar-
ja. Jetnišnica nam bo sporočila, koliko znaša pre-
hrana.«

Tone je bil pač nekoliko presenečen, toda
udal se je v usodo. Jetnišnica računa za prehrano
dnevno 7.50 Din in Tone je plačal okoli 380 Din
za prisiljeno stanovanje v jetnišnici.

Tajna razprava

Večjo pozornost je nato vzbujala razprava
proti neki starejši ljubljanski babici zaradi odpra-
ve plodu. Razprava je bila tajna, ker je v afero za-
pletena neka 16 letna deklica. Zaslisanih je bilo
o ljubljanskih elegantnih gospodičin. Babica, ki je
že od 29. decembra lanskega leta v preiskovalnem
zaporu, je navajala, da ni odpravila plodu in je
za kritični čas navedla alibi, češ da je b. a. takrat
v Zagrebu. Razprava je bila preložena, da se za-
slisijo še nekatere od obrambe predlagane priče.

Matija bo pameten

Reminiscenca poverbe v mestni elektrarni.

Lani je ljubljanski mestni elektrarni neki
uslužbenec poveril 4933 Din in je bil zato ob-
sojen na 3 mesece strogega zapor. Denar je za-
pravi v Ljubljani in Zagrebu. Na turneju v Za-
greb je poveril spremljal Matija. Pred sod-
niki se je moral danes Matija zagovarjati zaradi
tega, ker je pomagal zapravljati denar. Matija je
kratko dejal sodnikom:

»Nisem popolnoma nič kriv. Nisem vedel, da
je denar poveril. Z ženskami je zapravljaj. Sva-
ril sem ga: »Lojze, denar je krakek! Dejal mi je,
da je denar dvignil pri zadrugi »Matici«, da ima
dopust in da se bova malo zavrtela. Pozneje, šele
v Zagrebu, sem začel sumiti in sem ga zapustil.«

Matija je bil oproščen. Predsednik mu je do-
bro srčno pripomnil: »Ste oproščeni. Glejte, da
boste drugič pametnejši!« »Nikdar več, gospod!«
je odvrnil Matija in zapustil dvorano.

Sv. oče sprejme jutri Mussolinija

pri sv. Stolici, justičnega ministra, državnega taj-
nika predsedništva in zunanjih stvari in posebnega
Mussolinijeva šefa presbiterja. Po avdienci pri
papežu bo obisk pri kardinalu-državnem tajniku
Pacelliju, ki bo še istega dne v papeževem imenu
vrnil obisk pri Mussoliniju. Kočeno bo Mussolini
še po predpisu obiskal apostolske grobe v cerkvi
sv. Petra. Mussolini bo priš k papežu v fraku z
zadnjim papeževim odlikovanjem. Čuje se, da se
bodo po običaju izmenjala tudi darila in da name-
rava papež podariti Mussoliniju dragocen prstan
v obliki liktorskega svežnja.

se zdravijo v

Strašna nesreča v rudniku

25 rudarjev zasutih - Samo sedem rešenih

V rudniku Monceau-Fontaine v Belgiji se je v soboto 6. t. m. zgodila velika katastrofa. Zasul se je rov, v katerem je delalo 25 rudarjev. O tej strašni katastrofi smo prejeli sledeče poročilo:

V rovu, ki leži 1250 metrov globoko je delalo 25 rudarjev. V tem rovu se je delalo noč in dan in katastrofa se je zgodila malo pred enajsto uro v noči od sobote na nedeljo. Nenadoma se je zrušila velika plast rude in zemlje in zasula vhod v rov, 25 trpinov je bilo odrezanih od sveta. Delavci v sosednjem rovu so slišali bobnenje, ki ga je povzročilo zapijanje ter takoj alarmirali vse osebje. Takoj so pričeli z reševalnimi deli.

Pri odkopavanju zasutega rova so dognali, da se je zemlja v rovu udrla na več mestih. Po dolgotrajnem odkopavanju so rešili sedem

rudarjev. Vseh sedem je bilo ranjenih, dva od njih sta v brezupnem stanju.

Moštvo, ki je zaposleno na odkopavanju zasutih trpinov, ima izredne težkoče. Vsake dve uri so jih morali zamenjavati. V globini je bilo do 60 stopinj toplo in delati so morali v maskah radi strupenih plinov.

Do noči so odkopali trupli dveh rudarjev. Pri nadaljnjem odkopavanju se jim je javil eden od zasutih in sodeč po znakih se v tem delu rova nahajajo še trije ponesrečenci. Ni skoraj nobenega upanja, da bi mogli rešiti ostalih dvanajst rudarjev.

V tem rudniku je bilo zaposlenih tudi več Slovencev, vendar v usodnem trenutku po dosežanih poročilih ni bil nobeden od njih zaposlen v rovu, v katerem se je zgodila nesreča.

Državni udar. Mesto Memel z okolico je po mirovni pogodbi živelo nekako avtonomno. Pred par dnevi pa je litavska vlada enostavno odstavila dosežanega guvernerja avtonomnega mesta Nemca Bötterja. Več častnikov litavske države je prišlo z avtomobilom pred vladno palačo in odpeljali so ga neznano kam. Litavska vlada pa je imenovala svojega človeka za guvernerja in s tem izvršila pripojitev Memela. Z zadevo se bo bavilo Društvo narodov, ker sta se Nemčija in Poljska pritožili proti temu nasilnemu dejanju litavske vlade.

Nov kanal

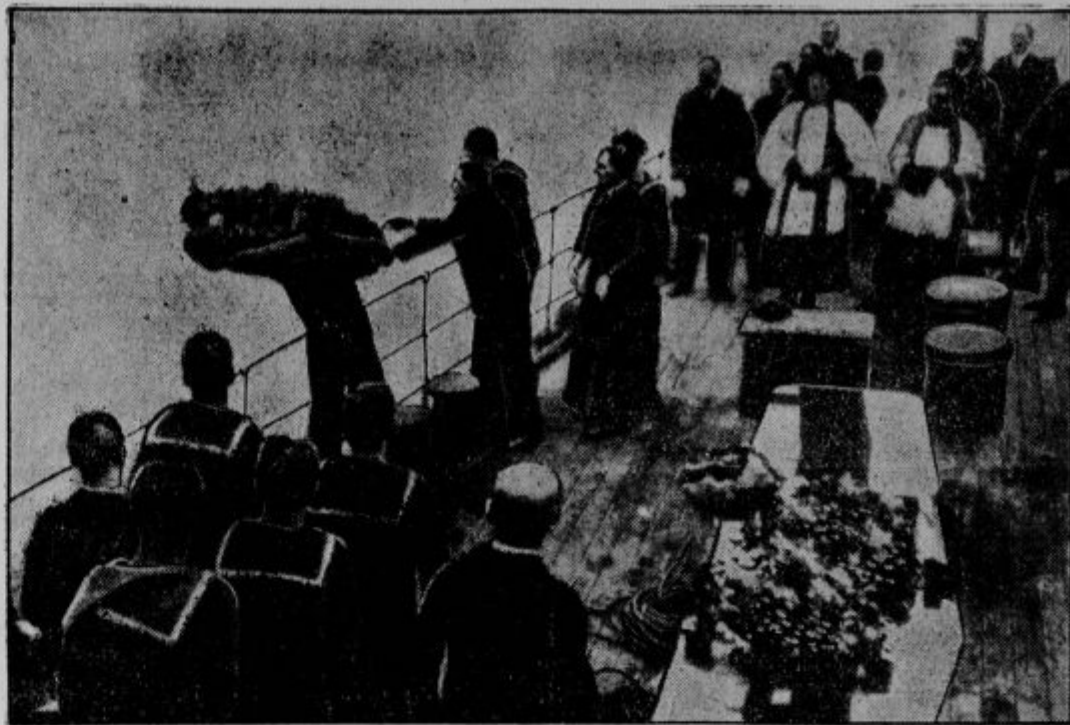
Zedinjene države so otvorili potreben kredit za zgradbo velikega Nikaragvanskega kanala, ki bo skoro za en dan in pol skrajšal pot parnikov med New Yorkom in S. Franciskom. Načrt ni nov. Unija je še leta 1916 na temelju posebne pogodbe Nikaragvi plačala 3 milijone dolarjev in s tem pridobila pravico zgraditi kanal oz. dva pomorska oporišča na obeh obalah. Zdaj je imenoval predsednik Hoover poseben odbor strokovnjakov, ki bo na temelju zaključenega raziskovanja vodil gradbeni dela. Kanal bo 288 km dolg, a od njih odpade 112 km na jezero Nikaragvo. Slednje je tako globoko, da zadostuje za največje okeanske parnike. Gradbeni stroški bodo znašali približno 700 milijonov dolarjev. Ves kanal bo ležal v isti višini kakor ocean. Vses tega ne bodo potrebne nobene zatvornice, kar pomeni veliko prednost. Panamski kanal je nasprotno vedno v nevarnosti, ker bodo sovražniki med vojno lahko pokvarili zatvornice. Ameriški inženjerji, ki določujejo smer kanala, delujejo v dveh skupinah. Ena je prišla v Britu, kjer se bo uprl kanal v Tihi ocean, in je pripravila načrt za vojno in trgovsko pristanišče ter

določila nadaljnjo progo do jezera. Druga skupina je odšla iz Gray Towna ob severni atlantski obali in izdelala vzhodni del proge.

Predsednik mormonske sekte umrl

Heiram Shmidt, predsednik mormonske sekte je te dni umrl. Bil je pravnik ustanovitelja mormonske sekte.

Mormonsko sekte je leta 1807. ustanovil Joe Shmidt, »Možes mormonske sekte«. Objavil je strmečemu svetu, da je na gori Kounmory »izkopal zlate table svetih zapovedi«. Trdil je, da se mu je v sanjah prikazal oče in ga vodil na mesto, kjer da so pokopane »zlate tablice«. Dejansko pa je Shmidt objavil prevod zapovedi, ki jih je v novejšem času sestavil neki premeteni slepar, objavil pa jih je tiskar Righdon. Ze iz samih »zapovedi« se je moglo videti, da so plod fantazije modernega pustolovca. Vendar je premeteni Shmidt dobil precej pristašev in postal voditelj sekte mormonov. Mormoni so imeli več žena, ustanovitelj jih je imel osem, njegov sin pet in za njima ni zastajal naslednji iz dinastije. Ker so tudi ostali nauki bili slični, so jih pregnali skoraj iz vseh držav.

Počastitev potopljenih mornarjev. Ko so ugotovili, kje leži potopljena angleška podmornica »M 2« na morskem dnu, je angleško vojno brodovje počastilo svoje na morskem dnu v podmornici pokopane mornarje z ganljivo svečanostjo.

„Vzorna komuna“

»Ekonomičeskaja žiznj«, uradno gospodarsko glasilo, poroča o velikih uspehih socializma na kmetih. Stalino »žitne tovarne« so pogoltnile vse v agrarnem oziru pomembno področje ob Volgi, v Ukrajini, na Severnem Kavkazu in na Krimu. Obsegajo do 90% vsega obdelanega polja z 80% nekdanjih kmetij. Bodoča letina bo pridelana izključno v državni režiiji, in število »velekoletiv« znaša nad 200.000. Ista številka »Ekonom. žizni« prinaša poučne podatke o »vzorni Kirsanovski komunici«, ki služi zanimanje z oz. na njen splošen pomen.

Svoječasno v začetku avgusta meseca sta obiskala to komuno ugledna tučca: pisatelj Bernard Shaw in lady Astor. Slednja je imela razgovor s kravjo dekle Mary, ki ga priobčuj-

dovitega polja in 150 ha v tem stepnem okraju posebno dragocenega hrastovega gozda. Skoro polovica ameriških gostov se je kmalu naveličala komune in odšla. A iz Zedinjenih držav so prišli novi kolonisti, in od leta 1927. ima Kirsanovska komuna častni naslov enega izmed štirih vzornih Stalinih kolektivov, ki jih radi razkazujejo boljševiki tujcem. Stalni vodja komune je Stefan Naumovič, oblašten in delaven mož, nek. pensilvanski rudar in pozneje strojevodja na železnici. Komuna šteje zdaj 450 članov. Po večini so dobro pripravljani za tehniško in poljedelsko gospodarstvo ameriški profesionalisti: kovači, ključavničarji, strojniki, soferji in sl. Prinesli so dosti denarja in vzdržujejo v dobrem stanju stroje, ki so jih dobili za nizko ceno pri vodilnih ameriških tovarnah: slednje so to storili iz reklamnih ozirih. Komuna ima med dr. 9 motornih plugov (traktorjev), ki delujejo pri oranju in setvi neprenehoma noč in dan. (Osebe se takrat vrsti vsakih 8 ur.) Po končanem delu služijo isti stroji drugim bližnjim komunam, ki seveda morajo plačati za pomoč. Kirsanovski »motorni orač« uživajo zaslužne sloves, ker so vajeni posla iz Amerike, dočim delujejo drugje manj izočen domače moči, ki zakrivijo marsikatero poškodbo. Komuna ima 25 konj, 45 molznih krav, do 400 prašičev, lasten parmlin in sirarno. Lady Astor je obhodovala v Kirsanovski dobro urejen otroški vrtec s šolo, klub s čitalnico in kinematograf za 500 obiskovalcev.

Če bi pogledala v druge bližnje vasi bi našla neprimerno obupnejšo sliko. Zanimivo je, da ni prideligirana vzorna Kirsanovska komuna v stanju premagati gospodarske težkoče. V teku prvih štirih let ni imela nobenih dohodkov, dobila je na to veliko vladno 6% posojilo, ki pa še vedno ni povrnjeno. Tudi zdaj objavljeno letno poročilo kaže, da še vedno ni postalo poljedelstvo dobičkonosno. Komuna je pred vsem industrijsko podjetje in zasluži samo pri mlinu oz. stopi za izdelovanje kaše, sirarni in mesnici, ki jo vzdržuje v okrajnem mestu Kirsanovu. Ta zaključek osemletnega gospodarstva se nikakor ne more smatrati za ugoden, ker uživa komuna izredno predpravičce. Kako torej mora izgledati gospodarstvo po ostalih povprečnih kolektivih, kjer so včlanjeni namesto Američanov obupani, obubožani kmetje brez konj!

Atentat na norveškega ministra. Pred dnevi sta prišla v kabinet norveškega vojnega ministra Quislinga dva neznana moška in ga takoj po vetopu napadla ter mu prizadejala rane, vsled katerih je obležal nezaveščen in je sedaj v zdravniški skrbi. Zanimivo je, da se izjave ministra ne krijejo z rezultati preiskave, ki bo dognala ali so bili ukrajeni kakšni važnejši dokumenti, ali kaj je sploh na stvari. Vlada je vsled raznih sumničen odstopila.

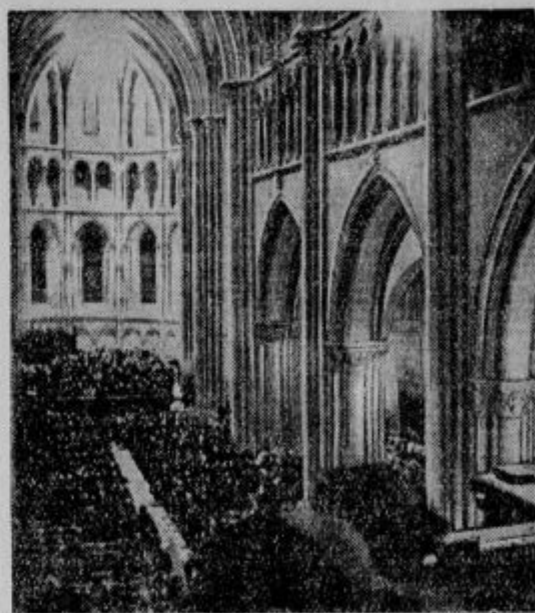
jejo francoski listi: Lady Astor: — Razumeti morate, da zatira kolektiv osebno. Zdaj sem samostojna: grem kamor se mi poljubi in storim kar hočem. V komunici to ne bi bilo mogoče. Mary: — Vi to lahko storite, ker ste bogati. A kaj je z vašimi delavci? Saj tudi niso prosti. — Lady A.: — Naši delavci dobro živijo, so kulturni in izobraženi. Mary: — Ne mislim, da imajo posebno dobro življenje. In če so kulturni, tem prej bodo izvršili revolucijo. Lady A.: — Pri nas nikoli ne bo revolucije. Mary: — Kaj še! Mora biti! Poglejte, koliko nepismenih in nekulturnih ljudi je pri nas, a vendar smo izvršili prevrat. Če pa so vaši delavci kulturni, kakor sami pravite, še lažje bodo zmagali. Lady A.: — Na vsak način pri nas ne bo nobenih boljševikov. Mary: — Kaj še! Bodo. Lady A.: — Ne, ne, nikoli. Mary: — No, bomo videli... Inozemski listi so dvomili o resničnosti tega razgovora, ker ne obvlada lady Astor ruščine, in težko je misliti, da bi govorila ruska kravja dekla angleško. A izkazalo se je, da so nezaupneži ta pot zaman sumili. Kravja dekla Mary se je lahko pogovarjala z Angležinjo, ker obvlada dokaj spačeno, z ruskimi besedami pomešano angloameriško narečje, ki je navaden občevalni jezik v Kirsanovski komunici. Ta ustanova ima namreč svojo posebno zgodbo.

Tambovski kmetje so se od konca lačnega leta 1920 do julija 1921 obupno branili, ker so jim komunisti hoteli zapleniti ves pridelek. Njih ogorčen odpor je bil eden izmed vzrokov poznejše popustljivejši Lenineve »nove ekonomske politike«. Vstaši v številu kakih 10.000 konjenikov so podlegli šele 45.000 močni vojski Tuhačevskega, ki je pripeljala veliko topov. Do 25% vstašev je postalo žrtev klanja, ki ga je vprizoril Tuhačevski po zmagi: posluževal se je pri ustrelitvi obsojencev strojnici.

Leta 1922. je prišla na Rusko 52 članska skupina z dolarji in poljedelskimi stroji dobro založenih ameriških komunistov, nekdanjih avstro-ogrskih emigrantov pretežno slovanskega pokolenja. Po večini so Galičani in Jugoslavlani. Sovjetska vlada jim je z veseljem naklonila lepo posestvo kneza Obolenskoga v Kirsanovskem okraju na Tambovskem, ker je na ta način pridobila oporišče v nezanosljivem upornem okraju. Zanimivo je, da se nahaja nek. lastnik graščine v Zedinjenih državah, kjer je omožil gospo Astor, ki nosi isto ime kakor Shawova spremljevalka. Kolonija je prejela poleg 100 ha pašnikov do 1220 ha ro-

Nemško armadno poveljstvo je odredilo ravno za časa »razorožitvene konferenc« svoje letošnje vaje. Nemška vojska opremljena z najmodernejšimi pripomočki je na teh vajah dokazala, da je kljub omejitvam mirovni pogodbe, na višku...

V katedrali sv. Petra v Zenevi se je ob otvoritvi razorožitvene konferenc vršila svečana služba božja. Udeležili so se je zastopniki skoraj vseh držav, ki so med svojimi delegati poslale odlične katoliške politike in strokovnjake.

35 milijonov radio abonentov

Po precej točnih podatkih mednarodnega statističnega urada je bilo lanske leto 35 milijonov radio aparatov, od tega 15 milijonov v Evropi. Na prvem mestu je Nemčija s 3 in pol milijona, Anglija z nad 3 milijoni, Rusija z 2 milijona 700 tisoč, Švedska s 482.000, Avstrija s 465.000, Holandska s 427.000, Češka s 382.000 itd. V Evropi pride na 1000 prebivalcev 35 radio abonentov, v Ameriki 88. — Med državami Jugoslavija sicer ne stoji na zadnjem mestu, vendar je pri nas radio razmeroma še zelo malo razširjen.

Ljublj. doh. uslužbenci za 8urni delovni čas

V doglednem času bo menda mestna uprava na podlagi nove službene pragmatike za mest. uslužbenke uveljavila nov pravilnik za izvrševanje dohodarstvene službe. Osnutek tega pravilnika je sestavila organizacija doh. uslužbencev; v eni zadnji se del je personalni odtok več ali manj korigiral, delno v prid pa tudi v škodo uslužbencev. Pri sestavi si je omenjena organizacija nadela kot eno glavnih nalog, da se uvede nedeljski počitek, minimira ostali delovni čas, ter prilagodi ostalemu mestnemu uslužbenstvu. Kdor količarko pozna ustroj te službe, ki noč in dan, ob nedeljah ter praznikih, zbira glavne dohodke mest. občini, ne bo proti uvedbi šurnika.

Težko je bilo organizaciji predložiti člen, ki govori za 8urni del. čas, ker se je zavedala, da odločujoči činitelji zadostno ne pojmujejo teženj te službe in da se bodo pri realizaciji pojavili razni pomisleki v eni ali drugi obliki. Organizacija je mislila na vse te pomisleke in šla preko njih ter predlog umevno in zadostno utemeljila.

Leta 1925 je bila zvišana trošarina na razne živilske potrebščine; ti poviški so bili prvotno določeni za izvedbo 8urnega del. časa. Leta 1931 je bila po čl. 85 tar. naredbe (Uradni list iz leta 1930 št. 52) po finanč. odseku stavljena zadostna vsota, s katero se popolnoma krije ta izvedba. Če imajo drugi mestni uslužbenci, ki vršijo nedeljeno službo, ob nedeljah, praznikih in tudi v delavnikih po 14. uri prosto, čemu bi ravno doh. stroka imela izjemo in delala dvakrat toliko in še več službe? Poleg tega pa so uslužbenke prikrajšani tako pri nastavitvah, obleki, čevljih itd.

Pri ostalih mest. uslužbenkih je še vedno v praksi, da za nočno in nedeljsko opravilo prejema 100 odstotno doplačilo, česar pa v doh. stroki ni, če ravno vršijo uslužbenke do sedaj vsake druge nedelje nedeljeno 24., ponoči pa 18-urno službo. V nedeljo, katere se šteje uslužbencu za prosto, mora ta opraviti 7 ur službe.

Z ozirom na to upamo, da bo mestna uprava odobrila člen o del. času kakor ga je predlagala organizacija. S tem bi za vedno odpadla tozadevna kritika. Ker je omenjena organizacija članica Zveze magistratnih organizacij, je tudi dolžnost zveze, da pomaga in jo pri tem zadostno podpre, saj je ta organizacija po svojem članstvu najmočnejša v omenjeni zvezi.

Šoštani

Ustanovitev živinorejskega odseka. Minulo nedeljo se je po večkratnih poizkusih vendarle ustanovil živinorejski odsek tukajšnje podružnice Kmetijske družbe. Na zborovanju, ki bi bilo lahko boljše obiskano, se je konstituiralo naslednje odsekovo vodstvo: predsednik g. Novak Anton, tajnik g. Košan Ivan, odborniki: Deberski Balazar, Sović Ivan, Skuba Mihael, Terbe Fortunat, Plaskan Franc in Svarc Franc. Odsek bo takoj pričel z delom. Pozivamo vse živinorejce, da priglasiijo svoj vstop v ta odsek najkasneje do 21. febr.; po tem roku bo odbor začel z vpisovanjem živine v rodovnik. V poštev prihaja marijadvorska pasma. Odsek bo skrbel tudi za nabavo dobrih plemenjakov, upeljal bo tudi prepotrebno kontrolo mleka.

Pustni sejem je bil letos razmeroma zelo dobro obiskan. Velik dotok sejarjev je bil zlasti iz Mislinjske in Savinjske doline. Mnogo slabši pa so bili kupijski dogodki. Kakor mora je ležala kriza nad sejmščim. Na živinski trg je bilo prignanih 32 volov, 17 krav, 1 tele, 5 juncev in 61 konj. Cene: krave 2 Din, voli 2-3.50 Din za kg; konje pa so prodajali po 500-4000 Din.

Nov dirigent »Zarjec«. Po odhodu dosedanjega kapelnika godbe »Zarjec« g. Irgoliča, je nastopil njegovo mesto g. Josip Mazej, obč. tajnik in kapelnik nekdanje šoštanjske narodne godbe.

Iz raznih krajev

Mirna. Bilanca letošnjega predpusta je napram prejšnjim bolj klaverna. Poročeni so bili trije pari. — Tudi veselje in plesnih prireditve smo že mislili, da ne bo nič. Pa vendar so nam proti koncu preskrbeli dve, ki ste pa trajali samo celo noč in toliko čez, da so udeleženci brez luči mogli domov. Pa še pravijo, da na Mirni ni krize... — Slepič se je pri nas že kar udomačil; skoro ni tedna, da ne bi šel kdo radi njega v bolnišnico. Posebno strah imajo pred njim dekleta, ki jih je že devet po novem letu bilo v bolnišnici.

Muta. Dne 7. februarja t. l. je vprizoril Kat. prosvetno društvo iz Marenberga v prostorih goštilne Deutschna na Muti, 3 dejanke »Pogodba«. Igra je prav lepo izpadla, predvsem se je pokazala kot izborna igralka gđ. Pavla Dobnik iz Marenberga v osebi »Marijane«. Obžalovati je le, da se Mutčanje za take prireditve premalo zanimajo, zato pa je temveč zanimanje za plesni tečaj, ki se vrši že od novega leta sem in je številno obiskan, dasiravno je vstopnina precej večja kakor pri drugih prireditvah.

Laško. Na naš članek z dne 5. t. m. glede plačila prispevkov za asfaltacijo ceste skozi mesto, je mestna občina po županu dr. Rošu na mestni razglasni deski pojasnila zadevo, s katerim pojasnilom smo zadovoljni. Če bi se to pojasnilo takrat, ko so bili razpisani tozadevni računi, bi izostale nepotrebne govorice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 10. februarja: CVRČEK ZA PEČJO. Red D. Četrtek, 11. februarja: ZAPRAVLJIVEC. Red A. Petek, 12. februarja: HLAPCI. Vprizori srednjeol. eka organizacija »Zar« na drž. klasični gimnaziji. Izven.

Sobota, 13. februarja: VZROK. Red B.

OPERA

Začetek ob 20

Sreda, 10. februarja: Zaprt. Četrtek, 11. februarja: Zaprt. Petek, 12. februarja: TRIJE MUŠKETIRJI. Red C. Poslednja letošnja vprizoritev globoko občutene božične igre »Cvrček za pečjo« bo drevi ob 20 za red D.

Ker je več članov opernega ansambla bolnih, ostane opera v sredo in četrtek zaprt. V petek 12. t. m. se pojo »Trije mušketirji« za red C. Abonente opozarjamo, da je ta predstava za red C in ne za D, kakor je bilo prvič javljeno.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi svoje p. n. abonente, da vplačajo VI. obrok gladi, abonmana do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 10. febr.: KRALJ NA BETAJNOVI. Gostovanje g. Ivana Levarka, člana ljubljanske drame. Zadrjij.

Četrtek, 11. febr. ob 20: SKORPIJON. Ab. D. Zadržane cene. Zadrjij v sezoni.

Naše zadružništvo v letu 1931

Lansko leto je bilo za zadružništvo zelo razgibano. Ustanovilo se je mnogo novih zadrug, posebno mnogo je bilo ustanovljenih zadrug za izvedbo agrarne reforme, toda življenje bo šele pokazalo, v koliko bodo res pridobitev za zadružništvo. V jeseni je prišla za denarno zadružništvo še kriza na denarnem trgu, ki pa je začela v januarju pojenjati, še bolj pa v mesecu februarju letos.

Zadružna zveza kot najmočnejša osrednja zadružna organizacija v Sloveniji in v vsej državi je naravno tudi čutila vse te dogodke. Pokazalo pa se je, da je organizacija slovenskega zadružništva zdrava in da je ravno ona najbolj pripraveča k temu, da kriza ni imela katastrofalnih posledic.

V naslednjem podajamo podatke o gibanju članstva Zadružne zveze v Ljubljani. V začetku leta 1931 je znašalo število članic 611, v teku leta je pristopilo 49 (v letu 1930 45) novih zadrug, odpadlo pa jih je 10 (12). Od odpadlih zadrug je ena izključena, 1 je izstopila. 8 jih je pa likvidiralo.

Naslednja tabela nam kaže gibanje zadrug po posameznih skupinah (podatki po stanju na koncu leta):

	1929	1930	1931
kreditne	317	327	335
nabavne in konzumne	65	64	72
mlekarske	37	35	37
živinorejske	32	46	56

Zagrebska mesna hranilnica

Zagrebska mesna hranilnica je poleg ljubljanske mestne hranilnice največja komunalna hranilnica, njeno stanje vlog je že leta 1930 preseglo stanje vlog pri mestni hranilnici ljubljanski. Tudi v letu 1931 so vloge pri zagrebski mestni hranilnici še narasle, in sicer za vsoto 12.4 milj. Din. Hranilne vloge na knjižice so narasle od 375.8 na 399.24 milj., tek rač. pa so padli od 99.4 88.4 milj. Din. Prirastka hranilnih vlog prav za prav ni, ker je treba računati, da so znašale kapitalizirane obresti najmanj 20 milj. Din. Novih hipotekarnih posojil je zavod odobrila lani 65.8 milj., prav tako je naraslo tudi menično poslovanje od 69.6 na 79.4 milj. Interesantno je, da so lastne nepremičnine zavoda narasle lani od 20.3 na 38.4 milj. Cisti dobiček znaša 6.2 (5.4) milj.

Razvoj gibanja vseh vlog je bil zadnja leta naslednji (v milj. Din):

	Ljubljana	Zagreb
1928	357.3	323.2
1929	406.6	402.9
1930	450.2	475.2
1931	ca. 478.0	488.4

Prijava dolgov in v inozemstvu. Narodna banka kraljevine Jugoslavije, podružnice v Ljubljani, objavlja: Narodna banka je po dnevnih listih in z okrožnico pooblaščenim bankam pozvala vse zainteresirane, da ji prijavijo svoja dolgovanja v inozemstvu na dan 31. decembra 1931. Z ozirom na to se interesenti ponovno pozivajo, da svoja dolgovanja v inozemstvu po stanju od 31. decembra 1931 prijavijo najkasneje do 15. februarja t. l. oni podružnici Narodne banke, v katere področju se nahajajo. Dolžniki, ki niso prijavili svojega dolgovanja v inozemstvu, Narodna banka ne bo izdajala dovoljenj za nabavo deviz za plačilo dolga. Potrebne tiskovine izdaja Narodna banka brezplačno proti priplopljeni poštnini.

Novo devizne kondicije zagrebskih bank. Zagrebska zveza bančnih zavodov objavlja z ozirom na nove devizne predpise in s tem zvezano manipulacijsko poslovanje in uvedeni kliring z Avstrijo, da začeni z 2. februarjem t. l. veljajo pri bankah tele kondicije: Za kupovanje in prodajo deviz bodo računalni zagrebski denarni zavodi svojim komitentom za provizijo borznih stroškov in manipulacijske pristojbine pri nalozu: do 100.000 Din najmanj 2.5%, do 250.000 Din najmanj 2 pro mile, nad 250.000 1.5 pro mile na blagovni odnosno denarni tečaj, objavljen v tečajnici zagrebske borze dotičnega dne. Čeke in nakazila, ki se glase na znesek, ki je manjši kot borzni zaključek posameznih deviz, se bo zaračunavala manipulacijska pristojbina 20 Din po komadu, odnosno priznanici. Za nakazila potom kliringa z Avstrijo bodo denarni zavodi zaračunavali iste pristojbine kot Narodna banka, t. j. 2.5 pro mile, najmanj 5 Din, torej skupno pol odstotka, oziroma najmanj 10 Din.

Davek od tovarov, ki se nakladajo in razkladajo za prevoz z železnice. Tako se glasi naslov nove davščine, ki je v predlogu proračuna naše banovine za 1932-1933. Kakor se naši čitatelji gotovo spominjajo, je ta davek nameravala uvedti banovina že lani, pa ni uspela, ker te davščine finančno ministristvo ni potrdilo. V predlogu pravilnika o banovinskih davščinah se s to davščino banovita dve poglavji, katere prinašamo: § 78. Od tovarov, ki se nakladajo ali razkladajo zaradi prevoza po železnici v dravski banovini, se pobira davek, ki znaša 25-50 par za vsakih tudi nepolnih 100 kg. Temu davku je podvržen vsak tovar, za katerega se mora plačati železniška vozarina. § 79. Ta davek pobirajo železniške postaje, kjer se vrši nakladanje in razkladaje, ter ga odvajajo mesečno kr. banki upravi.

Jugoslovanski oddelek na velesejmu v Utrehtu. Kakor nam piše Jugoslav. trgovska agencija iz Rotterdamu, bo pod pokroviteljstvom poslaništva v Haagu in s podporo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu prirejena na velesejmu v Utrechtu, ki se vrši od 15. do 24. marca t. l. posebna jugoslovanska razstava. Vzorce za razstavo je poslali na naslov: Stand Königreich Jugoslawien, p. Adresse Kon. Ned. Jahresse, Utrechti, ali pa na Jugoslovansko trgovsko agencijo, oddelek Jugoslovanske pomorske agencije v Rotterdamu. Pravilnik o proizvodnji in prometu z opijem. Belgrad, 9. febr. AA. Na podlagi čl. 3., 4. in 14. zakona o mamilih je g. minister za trgovino in industrijo v sporazumu z g. ministrom za kmetijstvo predpisal pravilnik o proizvodnji in o prometu z opijem.

Nova pogodba med družbo Waggon Lits in našimi državnimi železnicami je bila podpisana te dni in zamenjava pogodbo iz l. 1914

Borza

Ljubljana, 9. febr.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečajji v glavnem neizpremenjeni in je vse vključene devize dala Narodna banka. Promet je bil srednji.

Ljubljana. Amsterdam 2263.54-2274.90, Berlin 1330.58-1341.88, Bruselj 783.19-787.13, New York 5506.73-5523.99, Curih 1096.15-1101.65, London 193.70-195.30, Pariz 221.14-222.26, Praga 166.27 do 167.13, Trst 291.65-294.05.

Zagreb. Amsterdam 2263.54-2274.90, Bruselj 783.19-787.13, London 193.70-195.30, Milan 291.65

kmetijsko-strojne	26	30	33
elektrostrojne	22	22	23
stavbinske	24	26	28
obrtne	24	26	25
razne	29	33	38
osrednje	2	2	3
skupno	578	611	650

Prirastek znaša v letu 1931 39 zadrug, dočim je v l. 1930 znašal 33 zadrug, v letu 1929 pa 31. Kakor vidimo, je prirastek vsako leto večji.

Po okoliših sodišč se razdele zadruge-članice Zveze takole, po stanju koncem leta 1931 (v oklepajih stanje koncem leta 1930):

deželno sodišče Ljubljana	260 (236)
okrožno sodišče Novo mesto	105 (102)
okrožno sodišče Celje	111 (109)
okrožno sodišče Maribor	154 (144)
Hrvatska	19 (20)

Tu vidimo, kako v zadružnem gibanju prednjači bivša ljubljanska oblast, odnosno Kranjska, posebno pa področje deželnega sodišča v Ljubljani.

Končno podajamo še sumarične podatke o stanju članstva pri Zadružni zvezi v teku zadnjih let:

1925	497	1929	578
1926	518	1930	611
1927	524	1931	650
1928	547		

do 294.05, New York kabl 5617.73-5645.99, ček 5505.73-5523.99, Pariz 221.14-222.26, Praga 166.27 do 167.13, Curih 1096.15-1101.65. — Skupni promet brez kompenzacij 4.321.000 Din.

Belgrad. Amsterdam 2263.54-2274.90, Berlin 1330.58-1341.88, Bruselj 783.19-787.13, New York 5506.73-5523.99, Curih 1096.15-1101.65, London 193.70-195.30, Pariz 221.14-222.21, Praga 166.27 do 167.13, Trst 291.65-294.05.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.1775, London 17.70, New York 512.50, Bruselj 71.4750, Milan 26.80, Madrid 39.40, Amsterdam 206.50, Berlin 121.80, Stockholm 99.50, Oslo 96.50, Kopenhagen 97.50, Sofija 3.70, Praga 15.1750, Varšava 57.40, Atene 6.80, Carigrad 2.44, Bukarešta 3.05, Helsinki 7.70. —

Vrednotni papirji

Tečajji državnih papirjev so danes ostali v glavnem neizpremenjeni pri deloma čvrsti tendenci. Promet pa je bil manjši kot včeraj. Na begradski borzi ni prišlo do prometa v promptni škodi, pač pa samo za februarjski termin 300 kom. agrari 16.900, begl. obv. 52.900, 7% Ber. posojilo 0000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol. Zagrebska borza pa izkazuje tale promet: vojna škoda 100 kom., 8% Ber. pos. 1000 dol., 7% Ber. pos. 15.000 dol., 7% pos. Drž. hip. banke 5000 dol.

Zimska olimpijada

Olimpijsko leto imajo sportniki, in prvič se vrši olimpijada v Ameriki V času velike denarne krize morajo sportniki, ako hočejo tekmovali za najčastnejši naslov »Olimpijski pravke« daleč potovati, poleg tega v državo, kjer imajo visoko valuto. Radi tega letošnja olimpijada ne bo tako dobro uspešna, kot zadnja. Večina evropskih držav svojih atletov sploh poslali ne bi mogla, da niso prisločili na pomoč Amerikanci. Največ so pomagali Nemcem, Avstrijem, Čehom in Poljakom njih rojaki, ki žive v Ameriki. Amerika sama je pomagala Evropi, da pridejo atleti na olimpijado. Drugače bi bila na tej olimpijadi Evropa slabo zastopana.

Pretekli teden — v četrtek — se je pričela zimska olimpijada. Ravno ta prvi del je bil do zadnjega trenutka ogrožen; kot pri nas, tako tudi tamkaj niso imeli snega. Še celo prav lepo pomladansko vreme so imeli. Norvežani, ki denarne krize ne poznajo — njih krona je dobra valuta — so poslali svoje najboljšje zimske sportnike. Ker ni bilo snega, smučarji dosedaj niso mogli trenirati. Pričetkom tedna je sicer zapadlo par centimetrov snega, vendar premalo. Edina sportna naprava, ki je v najlepšem redu, je drsalnice z umetnim ledom. Temu južno vreme ne more škodovati. Vendar je zadnje dni le pričelo snežiti, in smučarji lahko trenirajo.

Nemci so v Lacke Placid poslali samo hokey in bob moštvo. Tekme z bobom so najvarnejši sport. V tej panogi so ravno Nemci letos zelo nesrečni. Zadrjij se je pri eni takih dirk zgodila težka nesreča, več gledalcev je bilo ubitih. Tudi v Lacke Placid so imeli smolo. Pri treningu je bob zletel na ostrom ovinku iz proge. Vojda boba Zahn je bil radi težkih notranjih poškodb prepeljan v Newyork, vozač Brehme si je nalomil hrbtenico. Ravno tako se je ponesrečilo belgijsko moštvo. Dva vozača sta težko poškodovana. Čeprav okrnjeno, brez najboljših vozačev, je nemško moštvo postavilo na tekmovalni progi s 1 : 51 nov rekord.

V četrtek je bila končno tako težko pričakovana zimska Olimpijada. Otvoritvenim svečanostim ni prisostvovalo p. izkakovano število gledalcev. Do zadnjega trenutka je bilo negotovo ali se bodo lahko igre vršile, kajti vreme je nagajalo. Vseeno so v zadnjem hipu organizirani posebni vlaki in aeroplani pripeljali v Lacke Placid okoli 10.000 gledalcev. Otvoritvene ceremonije je opravil predsednik olimpijskega komiteja Roosevelt, ki je pozdravil sportnike 16. držav. Prva točka je bila: Tek drsalcev na 500 m. Pri tehkih startu skupno, radi česar so evropski tekmovalci močno handicapirani. Zato zmagaujejo Amerikanci, ki si z komolci in remplanjem pomagajo v osredje, kar za Olimpijado ni ravno fair. Ze v prvi točki je zmagal Amerikanec Shea v času 43.4 sek. pred Evensonom (Norveška), ki je prišel na cilj pet metrov za Amerikancem.

Po teku sta nastopili hokey moštvi Kanade in Amerike. S težavo so zmagali Kanadčani s 2:1. Opazilo se je, da Kanada ni poslala najboljšje igralce. V tej tekmi se Kanadčani niso preveč napenjali, izgledalo je skoraj, da hranijo moči za prihodnje igre. Popoldne so tekli na 5000 m. Tudi tu so morali Norvežani prepustiti prva mesta domačinom, čeprav je startal Ballangrud. Domačini so bolj izvežbani za skupen start. V Evropi se namreč skupen start ne uporablja. Radi tega Norvežani tudi protestirajo in celo groze, da ne bodo več startali. V teku na 5000 m je prišel prvi na cilj Jaffe (Amerika) v času 9:48, 2. Murplin (Amerika), 3. Logan (Kanada), 4. Taylor (Amerika), šele peti slavni Ballangrud. Ze tek je ovrval močan snežen vihar, ki je pričel popoldne.

Hokey tekma med Nemčijo in Poljsko se je igrala v snežnem meteu. O regularni igri ne more biti govor. Igra se je igrala tudi brez gledalcev. Zmagalo je boljše moštvo Nemčije z 2 : 1 nad Poljaki. Po točkah je izid prvega dne: Amerika 29, Kanada 13, Norveška 8 točk.

in begl. obv. 200.000.

Ljubljana. 8% Ber. pos. 56 bl., 7% Ber. pos. 49 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 56-59, agrarji 29-30, vojna škoda kasa 251-254 (252), 2. 248-251, 3. 250 bl., 8% Ber. pos. 53.50-54 (54), 7% Ber. pos. 47-47.75 (47.75, 48.50, 47.75), 7% pos. Drž. hip. banke 48.50-49.25 (48.50, 49, 49.25), 6% begl. obv. 41-42.50 (41, 42.50).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4950, 7% inv. pos. 59 den., agrarji 31.50-32.50 (31.50), vojna škoda 251-253, 2. 248-250 (248), 6% begl. obv. zaklj. 43, 48.50, 48.25, 44, 48.50, 8% Ber. posojilo zaklj. 51, 7% Ber. pos. zaklj. 48.50, 48.25, 48.

Dunaj. Don. sav. jadr. 96.90, Wiener Bankverein 11.50, Escopages, 113, Ausiger Chemische 123.50, Mundus 110, Alpine 12.40, Trbov. 31.85.

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 36 vagonov.

Sombor. Koruza: bč. za marec, april in maj 76-78. Otrobi: bč. pšen. 80-85. — Vse ostalo je neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 93½ vagona.

Budimpešta. Tendence: uvrščena. — Promet: srednji. Pšenica: marec 11.70-12.04, zaklj. 12.01 do 12.02; maj 12.50-12.80, zaklj. 12.79-12.80. Rž: marec 12.92-13.20, zaklj. 13.15-13.20; maj 13.55 do 13.95, zaklj. 13.95-14. Koruza: marec 14.25 do 14.35, zaklj. 14.35-14.88.

Chicago (začet. tečajji). Pšenica: marec 54.625, maj 57.75, julij 58.375, september 59.625. Koruza: marec 35.25, maj 38.375, julij 40.50, sept. 41.50. — Oves: maj 24.75, julij 24.375. Rž: julij 45.75.

Winnipeg (začetni tečajji). Pšenica: maj 63.25, julij 64.75, oktober 66.125.

Živina

Mariborsko sejsko poročilo, dne 9. febr. Prignanih je bilo 9 konjev, 13 bikov, 161 volov, 249 krav in 5 tele, skupaj 436 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 4-5 Din, poldebili voli 3-3.50 Din, plemenski voli 4-4.25 Din, biki za klanje 3-4 Din, glavne krave debele 2.50-3.50 Din, plemenske krave 2.50-2.75 Din, krave za klobasarije 1.25-1.50 Din, molzne krave 2.25 do 3.25 Din, breje krave 2.25-3.25 Din, mlada živina 3.50-4.50 Din, teleta 5.50-6 Din. Prodanih je bilo 200 komadov. — Mesečne cene: volovsko meso I. vrste 10-12 Din, II. vrste 6-8 Din, meso od bikov, krav in telic 4-6 Din, telečje meso I. vrste 12-14 Din, II. vrste 8-10 Din, svinjsko meso sveže 8-14 Din.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Comp., Dunaj.) Prignanih je bilo 8782 pršutarjev in 4844 špeharjev, iz Jugoslavije je bilo pripeljanih 2680. Cene so bile sledeče: špeharji najboljši 1.46, I. 1.40-1.44, II. 1.38-1.40, kmetaki 1.38-1.45, najboljši 1.48, pršutarji 1.45-1.85, najboljši 1.90. Tendence: špeharji so bili za 5 grošev cenejši, ostale cene so se držale. Neprodanih je ostalo 56 pršutarjev in 14 špeharjev.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 10. februarja: Opoldanski program odpade. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Dr. Reja: Morje. — 19. Dr. N. Preobraženski: Ruščina. — 19.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Budimpešte. — 21.15 Salonski kvintet. — 22. Čas. poročila.

Četrtek, 11. februarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. —

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1-50 Din ali vaška beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglasi nad 50 par. se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Beseda samo 50 par
Mlinar

prvovrstna moč, išče službo ev. vzame tudi mlin v najem. Ponudbe pod »Mlinar« št. 1403 na upravo »Slovenca«.

Službodobe

Beseda samo 50 par
Slikarsk. pomočnika

in vajenca sprejem za marec. Evgen Primc — Šmihel pri Novem mestu.

Vajenec

za krznarsko obrt se takoj sprejme. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 1647.

Služba organista

in cerkvenika se odda 1. marca t. l. pri Beli cerkvi na Dolenjskem. Poizve se pri župnem uradu v Beli cerkvi.

Mlajšo postrežnico

iščem za dopoldanske ure. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1683.

Strojno vozilo

dobro izvežbano, sprejem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1682.

Knjigovodjo

perfektnega bilancista — sprejme večje podjetje v Ljubljani. Nastop takoj. — Obširne ponudbe na ogl. oddelku »Slovenca« pod »Strokovnjak 111« 1689.

Denar

Beseda samo 50 par
4000 Din posojila

želim najeti za nekaj mesecev — za industrijsko obrt. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Obrt« št. 1672.

Posojilo

dobite na hipoteko ali poroštvo. Obširne ponudbe pod »Točna izvršitev«. Znamke za odgovor na upravo »Slovenca« Maribor.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. Koncesionarna. Prospekt št. 16 zastoj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Vnajem

Beseda samo 50 par

Mlekarno

oddam v sredini mesta. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1681.

Oddam lokal

in tri prostore na prometni točki, pripraven za vsako obrt, kakor šiviljo, pletiljo, krojača, čevljar ali kaj sličnega. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1676.

Nov hotel

dvonadstropen, na Rabu (Dalmacija), z 22 sobami za tuje, oddam v najem za dobo 5—6 let po najugodnejših pogojih. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Rab« št. 1679.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Trosobno stanovanje s kopalnico oddam. — Dunajska cesta 99.

Stanovanje

dveh sob, kabineta, v solnčni legi, oddam mirni stranki. Kovačič, Kettejeva 7.

Na stanovanje

sprejem enega ali dva gospoda, event. dijaka. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1523.

Dva gospoda

sprejem poceni na stanovanje. Glince, Tržaška cesta 23.

Lepo stanovanje

solčno, eno- in dvosobno, poceni oddam blizu tramvaja Udmat. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1671.

Dva mirna gospoda

se sprejmeta blizu glavne pošte na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 1674.

Glazba

Beseda samo 50 par

Piano ali harmonij

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dalmacija« št. 1641.

Gramofon

nov pred 3 meseci, stal 2000 Din, radi odpotovanja prodam za 1000 Din. Zg. Šiška 204, pri novem Gasilnem domu.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Posedstva

Beseda samo 50 par

Stavbna parcela

naprodaj v Linhartovi pri Dunajski cesti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1588.

Otvoritev salona!

Cenj. damam vljudno naznanjam, da sem otvorila **salon damskih klobukov** v Gledališki ulici št. 8

Se vljudno priporoča

VIKI GÖTZL

Palača Pokojninskega zavoda

Novozgrajena hiša

z novo pekarno naprodaj. Odda se event. tudi v najem. — Hiša je v najboljšem prometnem kraju. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1553.

Lepo posestvo

hiša z dvema gospodar. poslopijema, pripravno za vsako obrt, njeve, travnike in gozd, naprodaj skupaj ali posamezno v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1585.

Trgovsko hišo

v mestu na Gorenjskem prodam. Ponudbe pod »Sigurno naloženo« št. 1443 na upravo »Slov.«.

Kmečko posestvo

z gozdom in njivami cca. 15 johov, stanovanjska hiša z gospodarskim poslopijem, v dobrem stanju, prodam za 150.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »šifro« Manjša lepa domačija« št. 1442.

Stavbne parcele

četrt ure izven mesta, ob glavni cesti, poceni naprodaj. Vprašati pri Jožetu Crepinšek, Zg. Hudiinja 25, p. Celje.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Dva skobeljnika

(Hobelbank) prodam za 550 Din, manjši 450 Din. Franc Mušič, mizar — Mengeš.

Gojzerce na obroke

TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Kokoške perje

naravno, po 10 Din kg, skubljeno po 45 Din kg, nudi eksport perutnine: A. Ekart, Rače.

Pohištvo!

Prodaj več spalnic in jedilnic po najnižjih cenah. Solidno izdelano. Sprejemam tudi vsakovrstna naročila. Ivan Novak, strojno mizarstvo, St. Vid-Vižmarje 65.

Vino

izboren lastni pridelek se prodaja na odplačilo kavčije zmožni zanesljivi osebi, katera ima osebno pravico. Ponudbe z referencami na upravo »Slovenca« pod št. 1691.

Buget-točilnica

vina in piva, letno stoči 170—200 hl vina in piva, jako dobro za lastnika bizelskega in ljutomerskega vina, se radi gradnje hiše prodaja. Za prevzem blaga in inventarja potrebno 60.000 Din. — Knežević, buffet, Predovičeva 9, Zagreb.

Repe in kolerabe

prodam do 4000 kg. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1584.

125 Din

1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti — nudi Velepič, Sv. Jerneja c. 25, telefon 2708.

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Naprodaj

po ugodnih plačilnih pogojih takoj velika restavracija s celim inventarjem. Ponudbe pod »šifro« Takoja« na upravo »Slovenca« Maribor.

Pisalni stroj

zelo ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1662.

Otroški voziček

prodam. Krekov trg št. 4.

Sladko seno

prešano, prodaja Amalija Lottspeich — Rimske Toplice.

Modistke, pozor!

Vsled družinskih razmer prodaj trgovino z vsem inventarjem. Sredina mesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra točka« št. 1686.

Šivalni stroj

popolnoma nov, naprodaj za 1800 Din. Miklošičeva c. 7/III, levo; vhod poleg slaščičarne Depa.

Obrt

Beseda samo 50 par

Marija Rogelj

Ljubljana, Sv. Petra c. 26, ima po znižanih cenah: odeje, deke, plašče, obleke, predpasnike, zimsko in letno perilo za dame in gospode, nogavice itd.

Predtiskana ročna dela za vse! Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobjeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine, milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, azuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

RESTAVRACIJO NA MORJU z vsem inventarjem in palmovim gajem, kopališčem in 1 opremlj. sobo, da v najem za 18.000 Din letno in hrano za 2 osebi. Potrebna gotovina 23.000 Din. Sezona od 15. III. V poštev pridejo samo strokovnjaki z dobro kuhinjo. Oseba pravica ni potrebna. Lastnik pensiona »Supetar«, Srebrno kod Dubrovnik.

Dne 22. februarja 1932 ob 10 se prodajo na gradu Puchenstein v Meži ob Dravi sledeči predmeti:

1 avto znamke »Reo«, 8 perzijskih preprog in 3 divani.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; med tem pa se lahko ti predmeti ogledajo. Nadaljnje informacije se dobe pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu med uradnimi urami.

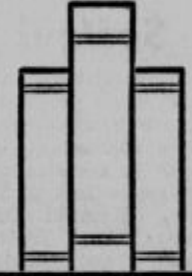
O. a. j. sodišče v Slovenjgradcu, odd. II., dne 5. februarja 1932.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKA ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

ZAHVALA. Ob bridki izgubi našega nad vse ljubljenega očeta, brata, strica

Franca Deleja
gostilničarja in posestnika

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli izražali svoje sočutje. Najiskrenejše se zahvalujemo preč. duhovščini za spremstvo, nadalje gasilnim društvom Pobrežje, Retica, Nazarije, Gorica, Smartno in Ljubno. Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako lepem številu spremili na zadnji poti.

Trnovec, dne 5. februarja 1932.

ZALUJOCI OSTALI.

Zahvala

Ob priliki nenadomestljive izgube mojega nad vse ljubljene soproga, gospoda,

Alojzija Rasberger

trgovca in posestnika

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki so mi bili v usodnem trenutku smrti v pomoč, ki so izrazili svoje sožalje, ki so počastili blagopokojnega s poklonitvijo krasnega cvetja in ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 10. februarja 1932.

Globoko žalujoča soproga Marija Rasberger.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

»Tudi na to sem mislil,« je pojasnil Seko. »Govoril sem že s kraljico in kraljem, ko sta ga hotela prenesti v Tergeste. Odsvetoval sem, ker sem menil, da je iz Silikana, če bi pretila nevarnost, ložja rešitev. Epulo tudi meni, kot ste slišali, da je Istra izpostavljena nevarnosti novega vpada. Prav zato svetujem, naj ostane Dardan v Silikanskem gradišču. Če bi bilo treba, bomo storili vse, da ga spravimo v varno zavetje!«

»K nam v naše gradišče, kamor si Rimljani ne bodo upali in ne našli!« se je navdušil za kraljeviča velmož od zgornje Hidrije.

Kraljica in kralj sta bila zadovoljna in tudi velmože so pritrjevali.

»Dober je tvoj svet, žrec Seko, in tudi tvoja misel, starešina Harko od Hidrije ni slaba,« je dejal starešina Orgo. »Mladika iz rodu Karnov in Istrov mora živeti in vzrasti v hrast, ki bo kljuboval vsem vihram. Živel Dardan, Belen mu bodi dober!«

»Belen mu bodi dober!« je odmevalo po dvorani. In še spregovoril žrec Seko:

»Kraljica, običaj je iz rodu v rod, da zbere novi kralj na Belenovem ostrvu narod, da pred njim ponovi prisego in potem da in sprejme darove ter se veseli sredi svojega ljudstva.«

»Držala se bom običaja, Seko. Velmože, določite dan in ga razglasite v svojih gradiščih!«

Niso razmišljali dolgo velmože, zakaj Snika,

starešina iz Avesike na Karusadiju, se je oglasil in rekel:

»Kaj bi razmišljali in določevali dan, ko ga je čas prinesel s seboj! Mesec raste in ko bo poln in bo prvi Belenov praznik v mladoletju, ki že tako skliče narod na ostrvo, da se veseli zmage življenja in svetlobe nad smrtjo in temo, tedaj pridemo, kraljica!«

»Dobro, velmože, pripravim vam praznik mladoletja, da ga bo Belen vesel in bo živel spomin nanj in na prvo kraljico Karnov iz roda v rod v besedi in pesmi, ki jo bodo peli pevci ob lutnjah od gradišča do gradišča!« — — —

Solnce se je nagnilo, velmože, ki so jih bili še pogostili v dvorcu, so se poslovlili in zasedli konje, ki so jih obrzdali in pripravili za pot Empeto, Oso in Kran, zvesti kraljični stražniki. Odpekotali so iskri konji s ponosnimi velmoži in se isti večer je zavladalo v vseh karnskih gradiščih veselje in navdušenje za kraljico Eno, ki je odnesla Rimljanom poveljnikovo glavo in talent zlata odkupnine... In še je rastlo navdušenje, ko je narod izvedel, kaj je govorila kraljica, ko je zasedla prestol svojih očetov, in kaj je obljubila.

Veliki žrec Seko se je do prvih zvezd pomudil v družbi kraljice Ene, kralja Epula in malega Dardana, ki je že tekal od matere k očetu in še k žrecu in bil živo veselje.

»Ah, kako ga ljubi mati Sejna,« je vzdihnil Epulo. »Izgubljena v svoje blodnje še vedno sanja in govori o njem in ga kliče. Nesel bi ji ga, da bi ga še enkrat videla, preden ji ugasnejo zbegane oči, a potem bi ga Ena ne dobila več tako zlepa v svoje naročje, ker ne dala bi mi ga iz rok, boječ

se, da ji ga spet odnesem.«

»Bridko mi je, Epulo, ko se spomnim na beg, ki je povzročil toliko gorja, a nisem mogla vztrpeti... Ljubezen me je gnala k tebi in očetu... Nisem kriva...«

»Nisi kriva, kraljica, Belen je, ki ukazuje srcem in vodi naša pota, čeprav mislimo, da hodimo po svoji volji... Glejta Dardana, ob njem pozabita vso žal. Majhen je, a če mu bo Belen dober, vzraste v junaka in bo kralj dveh rodov, kakor smo sklenili,« je Seko milil kraljici bridek spomin in lečil Epulovo rano...

»Dardan, kako hud na Rimljane?« je vprašala kraljica otroka.

Ni odgovoril Dardan, a postavil se je moško, stisnil prste v drobne pesti, ju dvignil in potresel.

»Priden, Dardan!« se je smehljaj žrec Seko in ga pogladil po mehkih kodrih s svojo velo roko.

Kraljica ga je dvignila v naročje, pritisnila na srce, ga poljubila in rekla:

»Iz mojih prsi, ki so mu jih ukratili prezgodaj Rimljani, je pil že sovraštvo do njih in še mu vcepil svoj srd in gnev, da bo raste z njim v mogočno sovraštvo, katero naj ga bo vodilo, ko pojde v boj, ako se ne posreči nam, da bi rimskemu volku pregnali poželenje in slast po naši zemlji. Kaj ne, Dardan moj?«

»Moj in tvoj!« je dostavil Epulo, ji vzel otroka, ga tudi poljubil in obdržal na kolenu.

»Tvoj in moj!« je pritrtila kraljica.

»In obeh rodov, ki ju bo vodil,« je dodal žrec Seko in ko je vstal, da se odpravi, je še vprašal:

»Kralj, ostaneš li do slavlja tu in se vidimo na ostrvu?«

Seje banovinskega sveta

Konec ponedeljkove seje

Razprava o kmetijstvu se nadaljuje

Sledila je razprava o 2. poziciji: kmetijsko nadaljevalno šolstvo, za katero je določenih kakor v prejšnjem proračunu 725.020 Din. Razprave o tem se je udeležilo več gospodov.

Nato čita g. višji fin. sekretar Božič postavke za neposredno pospeševanje kmetijstva. Debata je bila zopet obširna.

Načelnik kmetijskega oddelka g. Podgornik odgovarja predgovornikom. Glede kmetijstva omenja pri tej priliki, da je danes govoril telefonično z načelnikom ministrstva dr. Stojkovičem, da se iz dravske banovine odpošlje kmetijskega strokovnjaka na mednarodno konferenco. Za delegata je določen ing. Dolinar, kmetijski referent iz Celja, ki bo večje branil naše interese. Nato je g. načelnik pojasnil kolikšnega pomena je sistematična akcija za pospeševanje in za ureditev gnojišč in gnojnih jam. S to ureditvijo polagajo moderni kmetovalci bazo za preureditev in za pospeševanje vse svoje živinoreje. Od racionalne akcije z gnojnimi jamami zavisi ne samo kvantiteta, marveč tudi kvaliteta naših poljskih pridelkov, travništva in s tem tudi živinoreje. Umetna gnojila se morajo redoma uporabiti le kot izpolnilno hlevskega gnoja in gnojnice. Prav tako je potrebna selekcija semenja, ker se ponekod dogaja, da uporabljajo naši kmetovalci tako slaba semena, da ne obrodijo niti toliko, kolikor je bilo posejanega. Gre za to, da na svoji zemlji pridelamo čim več in čim boljše pridelke. Res je, da so bili nekateri kraji hudo prizadeti po ujmah, po toči in po suši in bo treba odpočeti.

Poročevalec g. Božič čita nato postavke proračuna o živinoreji. Za premovanje plemenske živine, tekmne, vzrejo perutinarne selekcijske postaje, mlečno kontrolo, za pospeševanje mlekarstva, čebelarstva in ribarstva in za ureditev gospodarstva z gnojem predvideva proračun 2.330.000 Din.

Načelnik kmetijskega oddelka g. Podgornik pojasni, kakaj je bila pozicija za licenciranje in premovanje plemenske živine in tekmne znižana s 650.000 na 300.000 Din. Novi zakon o pospeševanju živinoreje nalaga okrajnim in občinskim kmetijskim odborom med drugim tudi nalogo, da skrbijo za licenciranje in za premovanje plemenske živine in tekmne. S podporami s te strani bo ta redukcija več kot izenačena. — Po daljši debati je bila seja zaključena.

Torkova seja

AA. Ljubljana, 9. februarja.

Ob 9 je ban g. dr. Drago Marušič ob navzočnosti svojega pomočnika dr. Pirkmajerja in članov banovinskega sveta otvoril dopoldansko sejo zasedanja banovinskega sveta. Zapisnik včerajšnje popoldanske seje je bil sprejet.

Višji fin. sekretar g. Božič je nato prešel na 18. partijo III. poglavja v proračunu, to je

o vinarstvu.

Postavka znaša 290.000 Din. K tej vsoti je prišla nova pozicija in sicer 350.000 Din za organizacijo zadržane prodaje vina.

O postavki za vinarstvo se je razvila nato izredno živahna debata. Ker so nekateri gospodje predlagali, da bi se dovolilo v gostilnah točiti vino trte izabele, g. načelnik Podgornik poudarja, da je banska uprava že večkrat dobila tozadevne prošnje, da jih je pa po ministarstvu vedno zavrnilo, sklicujoč se na zakon.

G. višji fin. sekretar Božič čita nato partijo o sadjarstvu in vrtnarstvu.

ki znaša 360.000 Din. — V debati se je oglašil prvi k besedi g. Babnik, ki vprašuje, kakaj se je postavka za drevesnice znižala napram lani od 100.000 na 20.000 Din. — G. Kurent z veseljem pozdravlja novo postavko za nabavo sadnih dreves po banovinskih ustanovah.

G. Božič čita partijo 20

o združništvu in kmetijskih organizacijah.

ki znaša 1.615.000 Din. — G. Detela prosi bansko upravo, naj se ozira pri prispevkih kmetijskim združbam predvsem na zadrage, ki delujejo z uspehom za prodajo pridelkov. — G. Babnik predlaga, naj izvede banska uprava zavarovanje živine.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer odgovarja, da načrt za zavarovanje živine že obstoja. Pove lahko toliko, da bo izvedeno zavarovanje na podlagi vzajemnosti. Kot zavarovalke naj pristopijo občine, kajti če bi zavaroval vsak posamezni posestnik svojo živino, bi bilo poslovanje silno oteženo.

G. Koder Anton govori o učiteljsstvu, ki ga je treba pohljaliti glede izvenšolske aktivnosti.

G. ban preide na 23. partijo

o šumarstvu.

t. j. krediti za ustanavljanje in razširjanje gozdnih drevesnic, za pogozdovanje goščav in oddajo sadik revnim osebam, za gozdarsko prosveto, za podpiranje lovstva, za zavarovanje sadnega drevja proti poškodbam po divjačini, za urejanje hudournikov itd.

Dr. Roš izvaja k tej partiji: Dočim so vse druge partije bogato dotirane, so krediti za šumarstvo,

Fran Suklje:

Cesar Franc Jožef I.

(Dalje.)

Oboroženi visokošolci so zasnovali poseben oddelek narodne garde, takozvano akademsko legijo. Vojni kurat te legije je bil naš rojak Jožef Fuster, takrat profesor veroučanstva na univerzi. Doma je bil iz radovljiškega okraja. Kož lepe zunanosti in znamenite govorniške sile je kar omamljal s svojimi visokodonečimi frazami nerazodnje mlade svoje poslušalce in — samega sebe. Svojega slovenskega pokolenja se menda nikoli ni zavedal, zato ni nikakoli škoda, ako ga Slovenci črtamo iz svojih vrst.

Cesar, ki je bil obljubil svojim narodom ustavo, je držal svojo besedo in že 25. aprila je bila ustava uradno objavljena. Narejena v veliki naglici je kazala seveda dokaj nepopolnosti, vendar se ne more reči, da bi bil ustavni zakon sam po sebi slab. Predvideval je dvojni parlament. Poleg državnega zbora, sestavljenega iz odposlancev, se senat, sestavljen iz članov imenovanih od cesarja za njih življenjsko dobo ter iz 150 članov, ki so jih za volivno dobo izvolili največji zemljiški posestniki iz svoje srede. Ali to ni dišalo mladim fantom na univerzi! Dvignila se je akademsko legija v divjem navalu ter vlomila pomnožena z oddelki narodne garde, zlasti iz radikalnih predmetov ter z delavskimi četami in cesarski dvor, kjer so zahtevali, da se prekliče nov ustavni načrt ter nadomesti z drugim, ki naj ima samo eno komoro. Tega načrta pa ne bi smelo izdelati ministrstvo, marveč bi se morala njega sestava poveriti osnovnemu parlamentu, ki bi ga bilo takoj sklicati.

čepprav je to ena najvažnejših panog našega gospodarstva, bolj revni.

O gozdarstvu je potem poročal g. banski svetnik ing. Šivic, ki je med drugim omenil ustanovitve gozdarske šole.

G. Babnik je v debati omenil, da bodo nekatere določbe v novem lovskem zakonu v škodo občinam. G. ban je pojasnil, da teh odredb ni mogoče več spreminjati. G. dr. Roš pa je pripomnil, da dolga zakupninska obveznost ne bo vplivala slabo na višino zakupnine. Menil je tudi, da je strah pred škodo, ki jo delajo divje svinje v naših krajih morda pretiran.

Sledil je ekspozice šefa gozdnotehničnega oddelka za urejanje hudournikov ing. Fasana.

Popoldanska seja

Popoldansko sejo je g. ban dr. Marušič otvoril ob pol 16.

G. tajnik Božič je nadaljeval z 21. partijo proračuna za kmetijski oddelek, to so dotacije za banovinske kmetijske zavode.

Proračun banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru

izkazuje 857.200.— Din izdatkov. Dohodki znašajo 528.700 Din in je proračun za dotacijo banovine v znesku 328.500 Din uravnotežen.

Proračun banovinske kmetijske šole na Grmu

za leto 1932-33 znaša izdatkov 849.580 Din, dohodki pa 421.825 Din, z dotacijo banovine v znesku 428.025 Din je proračun uravnotežen.

Pri razpravi o proračunu tega zavoda je želel g. Lovšin Evgen izvedeti, koliko gojencev je na šoli, in druge podrobnosti o delovanju zavoda.

Načelnik g. Podgornik je pojasnil, da je določenih za Grm 60 gojencev. Vsi vadijo računajo povprečno za vsakega gojenca 200 Din na mesec. Zaradi tega je na razpolago nekaj brezplačnih in nekaj polovničnih ali četrtinskih mest.

Višji fin. tajnik g. Božič prečita nato

proračun banovinske kmetijske šole v St. Juriju ob južni železnici.

Proračun stroškov znaša 533.640.— Din, dohodki 263.220.— Din, banovinska dotacija pa 270.420 Din.

Ker se ne oglašijo nihče k besedi, čita g. Božič poročila o proračunu banovinske kmetijske-gospodinske šole v St. Juriju ob juž. žel. Izdatki znašajo 210.060.— Din, dohodki 88.000.— Din, ter dotacija banovine 122.060.— Din.

Na vprašanje g. Babnika, ali bi lahko gospodinska šola v Marjanišču tudi dobila kako podporo s strani banovine, pojasni g. ban dr. Marušič, da dobiva šola redno podporo.

Nato čita g. višji fin. tajnik Božič

proračun banovinske kmetijske šole v Rakičanu.

Izdatki znašajo 256.720 Din, dohodki 132.000 Din, dotacija banovine pa 124.720 Din.

G. načelnik Podgornik poda nato poročilo o posestvu v Rakičanih, ki znaša 69 ha. Glavno je tu banovinska drevesnica.

G. višji fin. tajnik Božič čita nato

proračun banovinske mlekarne šole v Škofji Loki.

G. načelnik Podgornik poda o šoli širše poročilo ter pravi, da je bil glavni namen šole sodelovati pri pokretu za dvig mlekarstva v Dravski banovini; posebno velja to pri stremljenju za standardiziranje mlečnih izdelkov.

O vseh teh točkah je bila debata več ali manj živahna.

Inozemski skakalci na vrhu skakalnice

Revizija Vzajemne pomoči končana

Ljubljana, 9. februarja.

Revizija, katero je odredila v petek preteklega tedna banska uprava o poslovanju Vzajemne pomoči, reg. pomožne blagajne, je končana. Revizijo sta izvršila dva zavarovalna strokovnjaka: ravnatelj zavarovalnice Feniks g. Zvonko Zolger in ravnatelj zavarovalnice Triglav g. dr. Lajovic. Revizorja sta sestavila tozadevno poročilo in ga predložila banski upravi v nadaljnje postopanje. Ko bo poročilo objavljeno, bomo o njem podrobno poročali.

Senovski premogovnik bo ustavljen?

Senovo, 7. febr.

Ze lani so krožile govorice, češ, da namerava TPD ustaviti obrat tukajšnjega rudnika. Sicer se lani to ni zgodilo, pač pa je bilo polovica delavcev reduciranih, ostala polovica delavstva je bila pa le delno zaposlena, saj so skoraj vse leto praznovali, najmanj dva delavna dneva na teden, včasih pa tudi več.

Sedaj je pa zopet začela krožiti med delavstvom in sploh po okraju težka novica, da bo s prvim marcem ali pa s prvim aprilom ustavljen tukajšnji rudnik. Kakor delavstvo tako se tudi ostalo

Upravni odbor Vzajemne pomoči, reg. pomožne blagajne, ki je bil izvoljen 30. oktobra 1931, tvorijo sledeče osebe: Predsednik: dr. Niko Zupančič, bivši minister in ravnatelj muzeja v Ljubljani; podpredsednik prvi: Josip Šiška, stolni kanonik; drugi: Sinkovec Rudolf, ravnatelj; odborniki: Josip Logar, župnik v Zireh, Slavko Pelc, uradnik v Ljubljani, Poljak Janko, uradnik v Ljubljani, Ogrizek Avgust, uradnik pri OUZD; namestniki: Zitičnik Ludvik, trgovec v Ljubljani, Marinko Helena, uradnica v Ljubljani; nadzorstveni svet: Piber Janez, župnik v Senčurju pri Kranju; Zadnikar Jakob, posestnik in gostilničar, Brdo; namestnik: Brufach Karl, davčni upravitelj.

prebivalstvo upravičeno razburja, če bi se kaj takega v resnici zgodilo. Vaš dopisnik se je v zadevi informiral. Vest o nameravani ustavitvi so mu potrdili, vendar podrobnosti še prikrivajo.

Do 400 delavskih družin s 1300—1400 družinskimi člani v strahu stoji pred težkim vprašanjem, kaj bo, če se zadnji trenutek ne izpremeni položaja. Z delavi vred je ogrožen tudi obstoj tukajšnjih trgovcev in obrtnikov. Zato apeliramo na vse odločujoče činitele, da storijo vse, da se prepreči bližajoča katastrofa, dokler je še čas. Vsaj ta mali kosček kruha, ki ga delavci še ima, mu pustite, da ga uživa. Ne tirajte ga v obup!

Velik požar na Viru pri Domžalah

Domžale, 9. februarja.

V vasi Vir pri Domžalah je nastal davi na vse zgodaj velik požar. Gorelo je v tovarni sanitetnih potrebščin Kocjančič in drug. Vir 22, kjer je bila pred leti Krmpotičeva tiskarna. Ze snoči so ljudje v tovarni slišali s podstrešja lahko prasketanje in verjetno je, da se je vnelo že več ur pred izbruhom požara ter je počasi telo v podstrešju, kjer se je nahajalo veliko skladišče sanitetnih potrebščin. Približno ob pol 2 ponoči je naenkrat ogenj predril streho in razvil se je ogromen plamen, ki so ga ljudje videli daleč naokoli.

Kmalu so prihiteli na pomoč domači gasilci z Vira in bližnjega Doba. Ti dve gasilski društvi imata dve ročni brizgalni in sta takoj stopili v akcijo. Posebno so gasilci z vnmno pomagali reševati s podstrešja dragoceni sanitetni material. Takoj za tema dvema društvoma so prihiteli na pomoč še gasilci iz Radomelj s svojo motorno brizgalno. Na goreče podstrešje so se vili veliki curki vode. Gasilci so delali na vso moč. Posebno pa se je izkazalo tudi domače prebivalstvo, ki je z vnmno pomagalo gnati obe ročni brizgalni. Ljudstva se je okoli gorečega poslopja kljub nočni uri nabralo zelo mnogo.

Poleg tovarne, kjer je tudi veliko skladišče materialja, je vila s pisarno te tvrdke. Velika nevarnost je bila, da bi se vnela tudi ta vila, obenem pa tudi naselbina hiš, ki je zelo blizu. Gasilci so se predvsem trudili, da preprečijo razvoj požara na bližnja poslopja, obenem pa, da uduše požar v podstrešju. Goreče poslopje je pritrilčno. K sreči pa je nad pritrilčjem, kjer se nahaja večja zaloga manufakture in sirovin za tkanje ter med podstrešjem obok. Škoda, ki jo je požar že tako in tako povzročil, bi bila nedvomno še večja, ako ne bi tega preprečeval masivni obok.

Gasilci so delali vso noč. Plamen je do 5 zjutraj požiral ogrode strehe ter skladišče v podstrešju. Med velikim hruščem je zagrnela opeka s strehe. Ob 5 je požar pojenjal ter so vsi gasilci razen domačih odstranili. Domači gasilci pa so

gasili tleče ogorke ter stražili na pogorišču do 9 zjutraj. Šele, ko je bila vsaka nevarnost ponovnega ognja odstranjena, so se razšli. Enako, kakor pri požaru v bolnišnici v Brežicah, so se tudi tukaj naši podeželski gasilci sijajno izkazali. Da se ni požar razvil tudi na sosedna poslopja, so je zahvaliti vnetim gasilcem in pa okolnosti, da je pihal nasprotni veter.

Tovarna Kocjančič in drug trpi okoli pol milijona dinarjev škode. Vsa lastnina tvrdke je pa zavarovana za 920.000 Din pri »Slaviji« in Vzajemni zavarovalnici, vendar pa odpade na tovarno samo del te zavarovalnice, tako da škoda morda niti krita ne bo. Tvrdka Kocjančič in drug obstoja na Viru nad dve leti. Bavila se je z izdelavo raznih sanitetnih in manufakturnih potrebščin ter tudi s prodajo na veliko. To poslopje je bilo nekoč dragonska vojašnica. Ko pa je bilo vojašstvo na Viru opuščeno, so poslopje prevzele po vrsti razne industrije, dokler ga ni kupila sedanja tvrdka, ki je v prvi vrsti dobavljala raznim bolnišnicam, lekarnam in trgovcem sanitetne potrebščine. Tvrdka je imela znaten promet.

Vzrok požara je bil baje kratek stik, ki je nastal sredi podstrešja, kjer je tudi najprej pričelo goreti. Tovarna je imela namreč zastarelo napeljavo in je sedaj po uvedbi velenjske elektrike tovarna že zahtevala novo električno napeljavo. Zal se to ni zgodilo takoj.

Šahovski turnir fantovskih odsekov

Ljubljana, 8. febr.

Včeraj popoldne so se udeleženci tega zanimivega turnirja zbrali v ježenskem prosvetnem domu k zadnjemu kolu ter tako zaključili turnir. Med seboj so igrali: Ježica : Trnovo I., Vič : Sv. Peter, Sv. Jakob : Trnovo II. Vrstni red je ostal prav tak, kakor se je bil pokazal že pri četrtem kolu. Šahovski prvak fantovskih odsekov v ljubljanskem okrožju je postal s tem odsek Sv. Jakob, ki je dosegel od 40 dosegljivih 27 in pol točke. Prva trnovska vrsta je dosegla 25 točk ter s tem drugo mesto. Na tretjem mestu je odsek Vič s 23 točkami, na četrtem Sv. Peter z 19 in pol točkami, na petem Ježica s 16 in pol točkami, na zadnjem mestu Trnovo II. s 7 in pol točkami.

Turnir je svoj namen v polni meri dosegel. Dvignil je zanimanje za lepo šahovsko igro med vsemi fantovskimi odseki ljubljanskega okrožja, pa brez dvoma tudi drugod po deželi. Pripomogel je k medsebojnemu spoznavanju fantov, ki so združeni v eni organizaciji. Pritegnil je udeležence turnirja še bolj živo k šahovski deski ter jih utrdil in izpopolnil v igri.

Zmagovalcu je pripravilo vodstvo turnirja lep pokal za prehodno darilo. Kdor zmaga na podobnem turnirju v okrožju dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih, tistemu ostane pokal trajno. Ostali udeleženci turnirja bodo v spomin na to zanimivo srečanje — ki je brez dvoma za veliko večino udeležencev bilo prvo v takem obsegu — pri šahovskih deskah dobili okusne spominske slike.

Prihodno nedeljo se bodo udeleženci turnirja zbrali v trnovskem prosvetnem domu k alternativni simultanki. Začetek ob 9 dopoldne.

nega Dunaja. In tako so potovali celo noč in ves drugi dan, to je 18. maja do 11 zvečer, dokler niso prispeli do Solnograda. Ko so prispeli v luštruk, jih je tirolsko ljudstvo brez razlike stanu z burnim veseljem sprejelo.

Ta beg ni bila lahka stvar. Morda si navedeni dami, ki sta se ohrabrili za ta korak, niti predstavljali nista tragičnega položaja francoskega kralja Ludovika XVI., ki je tudi z ženo in otroci hotel zbežati iz upornega Pariza, a je bil tik ob državni meji pri mestu Varennes od postarja spoznan in gnan nazaj v mesto Pariz, kjer je poldrugo leto kasneje izvršila giljotina svoje morilno delo nad kronanimi glavami. Tudi v tem slučaju ni bilo nemogoče, da se ne bi kaj enakega pripetilo.

Dunajčani pač niso dolgo zdržali brez svojega cesarja: pošiljali so eno odposlanstvo za drugim, moleovali toliko časa, da je bil cesar Ferdinand vendarle s svojim dvorom 12. avgusta zopet vrnil na Dunaj. Toda to dejstvo daleč ni pomirilo skrajno razdrapanih avstrijskih razmer. Sicer se je posrečilo izvršiti splošne volitve za osnovni parlament, kateremu se je poverila naloga izdelati avstrijsko ustavo. Ta konstituenta se je zbirala v dvorni jezdarini, ki je kmalu odmevala od neplodnih hrupnih debat avstrijskih zastopnikov. Ali v lombardo-beneškem kraljestvu je divjal jasen upor, katerega je pijemontski kralj Karol Albert podpiral s svojo armado. Tudi na Češkem je prišlo o binkoštnih praznikih do krvavih nemirov, povzročenih po vrtoglavih radikalizmu, ki je dal povod avstrijskemu poveljniku knezu Windischgrätzu z oboroženo silo ukrotiti vročevrčne elemente. In posebno hudo je zgedelalo na Ogrskem. Tam je madžarski šovinizem primoral hrvaško-rbski živeti, da se je z orožjem v roki v brn postavil Košutovim namenom. Stvar je dobila tem

resnejše lice, ker se je na čelo odpora Hrvatov in Srbov postavil hrvaški ban, vitežki Jelačić. Začetkom septembra leta 1848 je Jelačić s svojimi zvestimi granicirji udaril čez Dravo in na Ogrskem se je začela notranja vojska.

Kaj pa dunajsko prebivalstvo nasproti tem homatijam? Dunajčan o politiki nikoli ni nič razumel. Tedaj je tudi tukaj proti svojemu očitvidnemu interesu simpatiziral z madžari.

Dunaj je bil preplavljen od madžarskih agentov, ki so potratno denar trosili: ni čuda tedaj, da je Dunajčan v svoji nerazodnosti kar norel za Madžari in njih stremljenja po dejanski popolni nezavisnosti. Ko je tedaj avstrijsko vojno ministrstvo odredilo, naj se pošlje nekaj bataljonov dunajske posadke na pomoč Jelačiću na Ogrskem, je bil ogenj v strehi. Med drugimi bi moral na Ogrsko tudi odmarširati grenadirski bataljon Richter, čigar moštvo je bilo že del časa izpostavljeno neprestanim poskusom omajati njih zvestobo ter pridobiti jih za dunajsko ulico. Dne 6. oktobra bi morali odriniti, toda akademična legija narodne garde in tolpe proletarijata so se spustili v boj z vojaštvom in preprečili odhod odpadlih grenadirjev. Še več, z naskokom so vzeli uporniki dunajski »Zeughaus« ter oplenili ondolne bogate zbirke orožja. Opoldne pa se je vršil napad na vojno ministrstvo in zastoj je skušal poljski poslanec Smolka, ki je baš bil izbran predsednikom osnovnega ustavnega zbora, z lastnim svojim truplom zavarovati nesrečnega ministra. Nič ni pomagalo. Podivjana tolpa je na grozovit način usmrtila ministra grofa Latouraja, ter njegovo truplo z divjim krikom obesila na plinov kandelaber na dunajskem Hofu pred vojnim ministrstvom.

Dunaj se je bil pridružil splošni revoluciji proti Habsburški kroni.

Ljubljana

Deset dni prenočevala na prostem

Ljubljana, 9. febr.

»Ta matasto Micko« (tako ji splošno pravijo), gotovo marsikateri Ljubljančan pozna. Po ulicah hodi z zavojem pod pazduho, vpije in kriči ter robanti proti vsem oblatem. Pasanti so se je že skoraj navadili. Danes se pojavi na policiji, drug dan na magistratu, nato na banovini in tudi večkrat je gost na hodnikih justične palače. Decembra meseca je n. pr. prišla na stanovanjski urad mestnega magistrata in zavpila nad g. Kotnikom: »Mars ven! Jaz ostaneš tu in bom bolj pravilno delila stanovanja.«

Usoda Micke, ki je z možem, bivšim delavcem mestne pilnarne, pristojna v Skofjo Loko, je kaj žalostna. Uradno poročilo pravi, da sta z možem, ki je alkoholik, prenočevala po raznih hlevih, kozlojih in lopah. Poslali so jo oboje v domovinski obobilni, toda vrnila sta se v Ljubljano. Vso njuno hišno ropatijo so nedavno znosili na prostor za Tončevsko hišo v še nedorejeno Dvorakovo ulico. Tam sta oboje v najhujšem mrazu na prostem prenočevala deset dni. Vsako jutro je bil tam silen vik in krič. Micka je zmerjala možička. Naposled se je stanovanjski urad na predlog socialnopolitičnega urada odločil, da je spravil vso ropatijo v netko podstrešno stanovanje na periferiji mesta. Ko je Micka večer zvečer prišla v svoj svobodni dom, ni več našla svoje sramotnice. Mestni delavci so vse odpeljali. Zanimivo je, da je mestni fizik g. dr. Rus še začetkom oktobra lanskega leta Micko spoznal za umobolno in živčno bolno ter je predlagal, da se jo spravi v zavod za umobolne. Baje je bila Micka že v tem zavodu, toda mož jo je spravil ven, češ, da bo sam skrbel za njo.

Kaj bo danes

Drama: »Cvrček za pečjo«. Red A.
Opera: »Knez Igor«. Red C.
Prosveta Trnovo-Krakov: Predavanje san. polkovnika dr. Mateja Justina: »Kako se obranimo stрупnih plinov v slučaju sovražnega napada«. Ob 8.
Kino Ljubljanski dvor. Ob 9. film »Živio kralji!«
Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mesini trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

● **Pregled koncertov tekom februarja in marca** de Velike noči. V petek, dne 19. februarja bo simfonični koncert opernega orkestra pod vodstvom ravnatelja Mirka Polita. V ponedeljek, dne 22. februarja koncertira v Filharmonični dvorani Slovenski valni kvintet, 1. marca bo pela v Ljubljani znamenita koloraturna pevka Ada Sari, dne 4. marca ima svoj koncert konservatorijski godalni kvartet, dne 7. marca poje v Unionski dvorani Učiteljski pevski zbor, dne 14. marca pa bodo pri nas zopet Žikovci, ki nastopajo danes pod imenom »Prasli kvartet«. Podrobnosti sledijo.

● **Obiskovalce današnje predstave filma »Živio kralji!«** opozarjamo, da bo naval k predstavi predvsem zelo velik, zaradi česar naj vstopnice kupijo v predprodaji, ki se bo vršila danes ves dan v kino Ljubljanski dvor. Predstava se prične ob 9 zvečer. Pri predstavi bo svirala godba 90. pešpolka. Cene so zelo nizke in sicer po 3, 5 in 10 Din.

● **Predavanje v Rokodelskem domu.** Drevi bo imel g. prof. Janko Mlakar v dvorani Rokodelskega doma predavanje o svojem potovanju v Palestino. Predavanje bodo pojasnjevali mnogostevilne skopične slike. Za prof. Mlakarjeva predavanja se zanima vsa Ljubljana in nocojnjo predavanje o Palestini pa zasluži še posebno pozornost. Pričetek bo točno ob 8 zvečer.

● **Vse lastnike motornih vozil** opozarjamo na registracijo motornih vozil, ki se prične danes. Tozadovni razglas policijskega ravnanja smo objavili v včerajšnji številki »Slovenec« na 4. strani.

● **Mestno načelstvo v Ljubljani** opozarja vse lastnike motornih vozil, da morajo ob priliki preregistracije motornih vozil predložiti komisiji potrdilo mestnega knjigovodstva, da so plačali običniški davek na motorna vozila za leto 1931. In za avtomobile za prvo četrtletje 1932, za motorna kolesa pa za leto 1932, kar se jim sicer ne bodo izdale nove evidenčne tablice.

● **Vseuč. prof. dr. A. Gosar** bo v sredo dne 10. febr. ob 18 v zborniški dvorani univerze nadaljeval predavanje o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme.

● **Maša zadušnica** za pokojnega Adolfa Gabrška bo v petek dne 12. t. m. ob 7 zjutraj v stolni cerkvi.

● **Zopet sneg.** Včeraj dopoldne je po dolgem času zabel zopet prav leno nalevati sneg, na katero smo že skoro pozabili. Od 13. januarja nismo imeli več nobenih padavin, par tednov sem pa lepo sončno vreme brez megle, kakršnega v

Ljubljani pozimi pač nismo navajeni. Sile najbrž ta sneg ne bo delal, čeprav se ga brezposelnih mogoče še bolj vesele kakor smučarji. Na vsak način je še preuraz, saj so še popoldne visele na lužah v Ljubljani tanke ledeno plahite. Če se ne bo močnejše ujužnilo, se bodo pač vsi zastoj veselili tega snega.

● **Redni mesečni sestanek ljubljanske sekcije Zdrženja univ. obraz.** žena v Jugoslaviji se vrši dne 17. febr. ob 20 v posebni sobi kleti »Emonec«.

● **Belokranjske opozarjamo,** da ni v sredo dne 10. t. m. sestanka v Kazini, kakor je bilo prvotno javljeno, ampak da se sestanek vrši dne 11. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Kazine. — Odbor.

● **Ekskurzijski fond Akademskega kluba elektrotehnikov v Ljubljani** ima svoj redni zbor v soboto dne 13. t. m. ob pol 17 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

● **Najbolj se udeležuje** med sedanjimi srednješkolskimi organizacijami organizacija »Zara«, ki je kolikor toliko že znana med občinstvom, ker izdaja vsak mesec — letos že tretje leto — tiskan mesečnik »Zara«, ki je verna slika današnjega srednješkolskega mišljenja in hrepenenja. »Zarova« priredijo — letos v zameno za antične drame, ki so jih predvajali prejšnja leta — moderno Cankarjevo dramo »Hilapci«. Trdno pričakujemo, da bo tudi širše občinstvo uvidelo agilnost srednješolcev in podprlo z obilnim posetom prireditve, ki bo dne 12. t. m. ob 8 zvečer v drami.

Hotel Union - Restavracija Danes velika izbira raznovrstnih rib! K. RIST

● **»Kulturna vloga moderne žene«** je naslov predavanja univ. prof. gosp. dr. Eugena Spektorkega, ki ga priredi »Udruženje univ. izobr. žena« v četrtek, dne 11. t. m. ob 18 v balkonski dvorani na univerzi. Vstop prost. Vabljeni vsi!

● **Predavanje podružnice Sadržskega in vinarkega društva** drevi odpadke, a v ponedeljek 15. t. m. se prične drugi del sadjarskega tečaja, ki bo trajal pet dni in so vsa predavanja v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi ob 19. Vstopnine ni.

● **Prost. gas. in rešev. društvo Ljubljana** — severni del ima izredni občni zbor v četrtek ob 20 v društvenem orodilšču. Članstvo se pozivlja, da obnemu zboru pomoščevilno prisostuje.

● **Nesreče.** Včeraj je vozil 35 letni hlapce Jerob Franc, uslužben pri županu na Loku pri Mengšu, z vozom za svojega gospodarja. Prav nič ni znano, kaj je delal, da je padel tako nesrečno, da je šel voz čez njegov prsi koš, pri čemer je dobil zelo hude notranje poškodbe. Rešilni avtomobil ga je dopolnje prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

● **Tatvina suknje.** Čevljarški pomočnik Viktor Mrkonja je bil v nedeljo zvečer ob 10 do 11 v neki gostilni. Ko je odložil svojo suknjo, mu jo je gostilničar sam spravil v jedilno shrambo, katera sicer ni zaklenjena, vendar bolj težko dostopna. Ko je odhajal, suknje ni bilo več. Mrkonja je oškodovan za 1800 Din. Storilec je povsem nepoznan.

● **Danes zvečer običajni poslanikov večer** v Restavraciji »Zvezda«.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI priporoča:

Fink S.: *Inter Spinas. Fasten- und Silvesterpredigten.* 229 strani, nevez. Din 67,50, vez. Din 87.—.
Kaim D. E.: *Alles wird gelehrt durch Gottes Wort. Fastenpredigten.* 233 strani, nevezano Din 60.—, vezano Din 79,50.
Obhammer K. Dr.: *Beispiele aus dem Leben. Für Kanzel und Schule.* 410 strani, vez. Din 132.
Restle C.: *Die Sünde. Fastenpredigten.* 75 strani, nevezano Din 23.—.
Seeboth L. P.: *Predigten für die Sonn- und Festtage der Fasten- und Osterzeit.* 170 strani, vezano Din 82,50.
Soiron T. Dr.: *Jesus fragt... Fastenpredigten.* 54 strani, nevezano Din 18.—.
Soiron T. Dr.: *Menschensicksale unter dem Kreuze. Zeitgemässe Fastenpredigten.* 71 strani, nevezano Din 20,25.
Toth T. Msgr. Dr.: *Christus und die Probleme unserer Zeit. Predigten.* 269 strani, nevezano Din 60.—, vezano Din 81.—.
Toth T. Msgr. Dr.: *Die zehn Gebote. Band I. Predigten.* 312 strani, nevezano Din 65,50, vezano Din 90.—.
Toth T. Msgr. Dr.: *Die zehn Gebote. Band II. Predigten.* 334 strani, nevezano Din 67,50, vezano Din 90.—.

hove izsledke in nam tako poda prvo pregledno analizo družabnega bistva, kakor ga gleda pozitivno katoliško usmerjen sociolog. Druga aktualnost Jerajeve sociologije je pa v tem, da je s pridom upošteval in uporabljal zadnje papirne socialno okrožnice »Quadragesimo anno«, kar mu je omogočilo, da je staremu krščanskemu nauku o organizaciji strukturi človeške družbe mogel dodati še nekaj kontur bodoče organizacije korporativne države. Mislimo, da v teh dveh čimbenikih leži specialen poudarek Jerajevega družboslovja. Ideja pa peževe okrožnice se vleče kakor rdeča nit skozi vsa poglavja, ki so nanašana kot nelaskani teoretični okvir okrog te osnovne ideje. Razdelitev snovi po knjigi: Uvod o pojma nekaj zgodovinskega pregleda in določitev pojmov (str. 1—31). Glavni del knjige, splošno družboslovje, je razdeljen na štiri pododdelke: emotivnost družbe, rast družbe (organizacijska struktura družbe), družabni sistemi in družabni tipi. V tretjem delu (posebno družboslovje) pa pisatelj obravnava vprašanja prava in družbe, lastnine, družine, stanu in države. Delo je torej lepo zaokrožena celota.

Dr. Jerajeva knjiga je pisana zelo živahno, večkrat celo z zanosom. Tisk Cirilove tiskarne je čeden in prijeten za oko. Knjiga stane s poštnino vred samo 27 Din in se naroči pri pisatelju, Maribor, Gledališka ul. 2. — Knjiga boji vsakomur toplo priporočena.

SRCE IN DENAR NA ODRU ROKODELSKEGA DOMA.

Na pustno nedeljo je vprizorilo Društvo rokodelskih pomočnikov pri svoji običajni prireditvi Vodopivčeve spovedi »Sreč in denar«. Snov ji je zajela prav iz domačega življenja in opisuje dogodek, ki se je že tolikokrat zgodil in se še dogaja. Brez pretiranih, izumetničenih sredstev plete pisatelj snov tako naravno, da mora poslušalec vse sproti doživljati. Izredno melodijni spevi — deset jih je v igri — dejanje izredno lepo poživljajo in učinek poglabljajo. Vse je tako naravno, preprosto in baš zato tako prikupljivo. Igrali so, kakor ve-

Maribor

Naval zavarovancev Kmet. eksp. zadruga na sodišče in policijo

Maribor, 9. februarja.

Zadeva s kmetijsko eksportno zadrugo v Mariboru zavzema vedno večji obseg. Neprestano prihajajo na sodišče pisemne ovadbe iz vseh naših krajev, na včerajšnji poziv v listih pa je nastal pravcati naval prizadelih na policijo in na sodišče, tako, da preiskovalnim organom skoro ni bilo mogoče zmagovati prometa. Šele iz tega navala in zanimanja prebivalstva za potek preiskave je prav za prav razviden ves ogromen obseg poslov zadruge. Preiskovalni sodnik je tokom včerajšnjega dne zaslišal šele ravnatelja Kendo, ki je prav za prav bil nastavljenec Zadruge, dočim so tvorili

glavni upravni odbor predsednik Kristoflič, podpredsednik posestnik Franc Pihler iz Rač, tajnik pa Zunkovič. Zgone, katerega so med drugimi aretirali, je bil nastavljen pri zadruzi kot uradnik šele par dni, ter so ga danes izpustili na svobodo. — Danes je odšel iz okrožnega sodišča v Mariboru odlok, da se zapečatijo poslovni prostori podružnice zadruge v Zagrebu in Ljubljani ter da se morajo knjige zapleniti. Revizijo knjig glavne poslovalnice v Mariboru bosta izvršila dr. Lajovic, ravnatelj zavarovalne družbe Triglav, in ravnatelj Fenikeve zavarovalne družbe Zolger. Zaslišanje aretiranih voditeljev zadruge se bo te dni nadaljevalo ter pričakuje cela javnost z napetostjo izid preiskave.

Novo šolsko poslopje

Gradba nove šole na desnem bregu Drave zagotovljena - Najmoderneša šola našega mesta

Maribor, 9. februarja.

Kratko smo nedavno poročali, da je že osigurana gradba novega preprostejšega šolskega poslopja za osnovno šolo na desnem bregu Drave. O projektirani gradbi smo doznali sedaj podrobnosti, iz katerih je razvidno, da bo dobil Maribor z novo stavbo najmodernejšo šolsko poslopje. Kakor je že znano, bo stala nova šola na četrtekotni med Stritarjevo, Magdalensko, Betnavsko in Frankopansko ulico. Stavbišče je last železniške uprave, a katero se občina trenutno še pogaja za zamenjavo za drugo zemljišče; pogajanja bodo v najkrajšem času ugodno zaključena. Zemljišče bo nato proučil poseben ožji staveben odbor ter izbral najprikladnejše mesto za postavitev novega poslopja.

V novi zgradbi bodo nastanjeni deška in dekliška osnovna šola ter predvidenih 20 razredov z vsemi pritliklinami. Zgradba bo največ trinadstropna, ter zaključena s skupino teras, ki bodo deloma služile za učne svrhe, deloma pa za indirektno razsvetljavo učnih prostorov v zgornjem nadstropju, po vzorec današnjih modernih šolskih stavb, kjer so skoro vsi razredi razsvetljeni od zgoraj. Pri izvedbi načrtov in gradbe same bodo upoštevane v celoti moderne higijske zahteve in učna načela. Poleg razredov bodo služili za učne svrhe dve delavnici za deška in ženska ročna dela, dalje bo skupna tovaravnica z garderobnimi prostori, prihi in napravami za umivanje nog,

ambulantna soba za šolskega zdravnika s čakalnico, prne kopalnice v kleti, prostor za mlečno kuhinjo, vizidane omare v učnih sobah in vizidane zaprte garderobe na hodnikih, posebni uradni sobi za šolske služe itd. Razen tega bodo v poslopiju še dve stanovanji za služe, dočim učiteljskih stanovanj ne bo.

Za zgradbo samo je zaenkrat na razpolago samo vsota 4 milijone dinarjev, katere je darovala mestna hranilnica. Občina je prvotno namerala primakniti k tej vsoti še 2 milijona dinarjev, ozir. skleniti nekak sporazum z okoliškimi občinami radi skupnega prispevka, da bi se lahko pristavila še meščanska šola, toda zaenkrat so razmere takšne, da ni mislili na uresničenje tega širšega načrta. Pač pa bo stavba zgrajena tako, da jo bo mogoče kasneje brez škode za zunanji izgled primerno povečati in razširiti.

V kratkem času bodo razpisani idejni načrti s tremi nagradami. Ker se računa, da bo rešeno vprašanje zamenjave zemljišča že koncem tekočega meseca, za načrte pa se računa največ dva meseca, je upati, da se prične z zgradbo že najkasneje s 15. junijem tega leta. Do jeseni naj bi bila potem zgradba gotova, da bi preživila v evropskem stanju ter se dobro prestavila. Tekom prihodnje pomladi in poletja bi se potem stavba z opremo vedno dovršila, tako da bi se s pričetkom nove šolske dobe v prihodnjem letu 1933 že pričelo s poukom v novi zgradbi.

Fantovska bitka pri Sv. Treh kraljih pred senatom

Maribor, 9. februarja.

Dne 9. avgusta se vrši vsakoletno žegnanje pri Svetih Treh kraljih na Pohorju, ki je za celo obširno pogorje velika slovesnost. Tudi lansko leto se je tega dne zbrala pri lepi cerkvi Sv. Treh kraljev velika množica, zlasti mnogo mladine. Ob tej priliki je došlo med fanti iz občine Tinje in njihovimi sosedi iz Keblija do srdite fantovske bitke, ki se je pričela z napadom Antona Šmogavec iz Keblija, ki je pristopil k skupini Tinjskih fantov ter po kratkih besedah napadel z nožem Šego Jožeta, s katerim je bil že dalj časa v sovraštvu. Šega je ta napad preprečil, da je zgrabil napadalca za roko, nakar so navali bratje Šega nanj ter ga obdelali s krepelji in kamenjem. Napadalec je nato zbežal, na pomoč pa so mu prihiteli trije Oblonški, Šmogavec Martin in Hribernik Blaž ter pobili na tla Šego Jerneja. Temu so zopet prihiteli na pomoč Tinjski fantje in tako se je razvnela med njimi in Kebeljčani splošna bitka, v katero je posegel Oblonšek Rudolf s sekuro ter navlil z njo na Tinjane, ki so ga sprejeli s točo kamenja; en kamen ga je zadal s tako silo v glavo, da ga je vrgel po tleh nezavestnega. Iz nezvestosti se ni več prebudil, ker mu je radi udarca kri zalila možgane ter je nastopila smrt. Ta žalostni dogodek je prepeče iztržnil, da so se razšli, večinoma vsi s krvavimi glavami. Danes je ta žalostni dogodek obravnavalo mariborsko okrožno sodišče. Pred sodnikom-posestnikom se je zagovarjalo 9 fantov, 5 iz Tinje in 4 iz Keblija. Bili so to trije bratje Šega, Jožef, Jernej in Franc, Jesenek Jožef in Robnik Ivan ter brata Oblonška Rudolf in Franc, Šigovec Martin in Blaž Hribernik. Predpreiskava je bila v tem slučaju dolgotrajna, ker je sodišče zaslišalo nič manj kot 25 prič in izvedencev. Kljub temu ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je zagnal usodni kamen Oblonšku na glavo. Fantje sami so skoro vsi priznavali, da so se udeležili pretepa in v smislu njihovega priznanja je bila sestavljena tudi obtožnica, iz katere smo povzeli sliko poteka bitke. Sod-

be so bile radi priznanja in radi nepojasnjenih momentov mile ter po večini pogojne. Obsojeni so Šega Jožef na eno leto strogega zapora, Franc in Jernej Šega na 6 mesecev strogega zapora, pogojno na 5 let, Jožef Jesenek 4 mesece strogega zapora, pogojno na 5 let, Robnik Ivan 4 mesece strogega zapora, pogojno 5 let, Šmogovec Martin 4 mesece strogega zapora, pogojno 5 let, Hribernik Blaž in Franc Oblonšek na 4 mesece strogega zapora, pogojno 5 let ter Rudolf Oblonšek na 2 mesece strogega zapora.

□ **Pregled motornih vozil** v Mariboru se bo vršil v dneh od 9. do 13. februarja. Avtobusi, takšiji in tovorni avtomobili bodo pregledani dne 9. t. m., osebni avtomobili dne 10. in 11. ter zamudniki dne 12. t. m. popoldne v garaži mestnega avtobusnega podjetja v Plinarniški ulici. Za vsa motorna kolesa bo pregled dne 13. t. m. od 14 naprej pred poslopjem policijskega komisarijata na Slomškovem trgu.

□ **SSK Maraton.** Plavalna sekcija: danes ob običajni uri trening za dame. Lahkotletska sekcija: Danes trening s pričetkom ob pol 8 na Livadi. Vsi in točno!

□ **Iz jugoslovanske sirokovne zveze.** Nocoj ob pol 8 sestanek, združen s predavanjem v poslovnih prostorih v Sodni ulici.

□ **Novi grobovi.** V splošni bolnišnici je umrla pošna uradnica Karolina Petelenka, stara 54 let. Pogreb blage pokojnice se bo vršil danes ob pol 5 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Danes popoldne ob pol 4 se vrši na magdalenskem pokopališču pogreb tako tragično umrlega trgovca Podlipnika, katerega je povozil v nedeljo zvečer na cesti med Mariborom in Sv. Lenartom avto dr. Goriška iz Sv. Lenarta. Pokojnikom večni mir in pokoj, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje.

□ **Poceni meso.** Danes v sredo se bo od osmih naprej prodajalo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici 45 kg svinjskega mesa po 8 Din in sicer za osebo 1 kg.

Kulturni obzornik

Nova knjiga o družboslovju

Dr. I. Jeraj: Sociologija, 1932, Samozaložba, tiskarna tiskarstva sv. Cirila v Mariboru, broš., str. 188. — Mariborski profesor na bogoslovnem učilišču g. dr. I. Jeraj je te dni izdal v samozaložbi zelo pomembno in v našem času še posebej koristno »Sociologijo«, ki bo v strokovnih in znanstvenih krogih brez dvoma vzbudila živahen odmev. Ker pa je knjiga tudi odlično praktičnega pomena — vsi delavci na našem prostnem polju bodo željno segli po njej — naj tudi »Slovenec« opozori nanjo.

Pisatelj nam je hotel podati družboslovje, morada bolj rečeno črtež družboslovja na osnovi katoliškega življenjskega in svetovnega naziranja s tem namenom, da začrta jasno smer vsem, ki iščejo v veliki množici sodobnih socialnih teorij in imen trdne orientacije. Ako prav razumemo pisatelja, je bil to njegov glavni namen, ki mu je narekoval seveda v naprej gotove omejitve. Zato avtor one teorije, ki je izbrano in neprekosljivo obdelal naš dr. Učenikar v svoji »Sociologiji«, — ki tudi še po 20 letih kar je izšla ostane slejkoprej naše najboljšo tovarstveno delo — ne razpreza v podrobnosti, temveč se je potrudil, da napiše v prvi vrsti družboslovje v ožjem smislu, kakor to delajo novejši, zlasti nemški sociologi. Jerajev del temelji sicer trdno na preizkušeni tradiciji katoliških sociologov, a gre korak dalje in se trudi, da vse pomembnejše novejšje pojave iz socialnega sveta in družbenega gibanja pritegne v svoj sistem. Da je moral pisatelj pri tem že z ozirom na omejen obseg skrbno izbirati je povsem jasno. Pri svojem sistemu se na eni strani naslanja na Vierkanta, Wieserja, Tönniesja in deloma tudi na Schwerta, zlasti v glavnem delu (splošna sociologija, str. 31—90), a postopa povsod kritično, popravlja tudi bistveno nji-

Moški zbor se je navadno vrstil z ženskim zborom z vmesno medigro, nazadnje sta se združila oboja zbora. Peli so le dvoglasno, kar je poleg tamburice popolnoma zadostovalo. Ob koncu se dekleta prav dobro podale še Vodopivčeve kratke spovedigrice »Taka so naša dekleta« s spremljanjem harmonija.

Golovo se bo tamburaški zbor še pomnožil, ker pri tej priliki je nastopilo samo 10 tamburašinj; brez dvoma se bo zbor v marsičem še izboljšal in zlasti v taktu bolj utrdil. Vendar občudovanja vredna je vztrajnost g. zborovodce, ki je v petih mesecih dosegel tako lepe uspehe, a tudi vztrajnost vrlih tamburašinj, ki so žrtvovale toliko časa in truda za vaje.

Pri koncertu je samo za to priliko sodelovalo tudi več pevcev in pevk, golovo precej nad 30. Ko sem jih slišal, sem si mislil: »Iz teh čvrstih grl trebanjskih mladeničev in mladenk bi se dal ustvariti mogočen pevski zbor.« Ker ima g. Blažič toliko veselja do glasbe in tako lepe glasbene zmožnosti, mu svetujem, naj se loti sedaj tega še toliko hvaležnejšega dela, da ustanovi v Trebnjem množičen mešani zbor, ki bo v čast njemu in vsem Trebančjem. Seveda bi etalo to zlasti od začetka mnogo truda, ker bi bilo treba pričeti s teorijo in izobrazbo glasov; a po mojem mnenju bi se trud bogato izplačal.

Fr. F.—c.

Cerkveni vestnik

Stalna akademska kongregacija. Danes točno ob 20 v Križankah običajni sestanek. Sodali vlnodno vabljeni!

Kongregacija za gospe pri sv. Jožetu ima jutri, praznik Lurške M. B., ob 7 sv. mašo in skupno sv. obhajilo.

Iz društvenega življenja

Slovenska filatelistično društvo v Ljubljani. Danes ob 20 — restavracija Cinkole — menjalni večer: Francija — Italija. — Gospe dobrodošli.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Z začudenjem sem v belgrajski »Politiki« bral sledečo vest, ki jo moram sporočiti tudi »Slovenecim« bralecem:

»Pred kratkim sem kot šolski upravitelj osnoval šole — v predvojnih mejah Srbije — moral sklicati šolski odbor zaradi letoknega šolskega proračuna. Splošna kriza je že toliko znašla, da jo moramo upoštevati tudi po vaseh. Zaradi tega smo dali v proračun le to, brez česar bi niti ne mogli shajati. Med drugim smo predlagali, na podlagi zakona o osnovnih šolah, naj se sprejme v proračun tudi skromna vsotica za honorar poučitelja. — Občinski odbor pa je odklonil ta predlog. To končno moramo obžalovati, ne moremo pa obsojati. Ampak, najhujše je to, kako utemeljilo so ta predlog zavržli: »Odbor zavrača predlog šolskega odbora in sklene, da naj se za poučitelja ne imenuje noben učitelj, in da naj se verouk sploh izloči, ker je nepotreben predmet...« Ni treba biti posebno versko razpoložen. Ampak, kadar na vas pade takale odločitev, mora človeka vsekakor zaskrbeli... Zaskrbeli in poskrbeti, da po tej poti ne pojde več... Tako tarna »Politika«.

Jaz se pa čudim takemu tarnanju. Toliko let so ti gospodje — in »Politika« o tem ni bila zadnja — ozgajali ljudstvo, da vera ni potrebna, da vera o šolo ne spada itd., da jim je končno srbski kmet verjel. In ko jim je tu o tem slučajno enkrat verjel ter se po njihovih besedah začel razmišljati, jih je že strah. Ne čudim se logiki kmečkega človeka, ki mu je gospoda vzela vero, čudim se strahu gospode, ki se boji posledice lastnega dela. Ali morda mislite, da je strah le lastnega gospodarstva?

Vsekakor velja tudi tu: Kar kdo seje, to bo želi!

Koledar

Sreda, 10. febr.: Pepelnica, Sholastika, devica.

Osebnosti

— Poroka. V ponedeljek dne 8. l. m. se je v Trstu poročil g. ing. Aleksander Pretnar, sin tamonjskega slovenskega odvetnika dr. M. Pretnarja, z gđ. Marijo Kuraltovo.

Ostale vesti

— Varujmo domača imena! Naša Uršlja gora je planincem zelo ljubna in znana. Toda — razen »Slovenca« — je noben list ne imenuje s pravim imenom, niti SPD ji ne pusti domačega imena. »Uršlja gora« ni le domače ime, temveč je tudi jezikovno lepa, stara tvorba. Pri nas se je sploh ohranilo dokaj jezikovnih starin, med temi tudi pridevnikova pripona -i-ja, -je. N. pr.: žaga, ki jo ima Pristov, se ne imenuje niti Pristovova, niti Pristovska, temveč Pristovlja žaga; les, ki ga ima Perše, ni Peršev, temveč Peršeš les. (Tako je nastal Slovenec: prvi domačini, ki jim papirnatu slovenščina še ni pokvarila jezikovnega čuta, to ime še lepo in pravilno sklanjajo. Pravijo torej: Bil sem v Slovenjem gradu, ne pa, kakor je uradno (l): v Slovenjgradu!) — Prosimo torej oblasta, da rabiše uradno in v šolah samo pravilna imena: Uršlja gora, Slovenj gradec, v Slovenjem gradu. Prav tako prosimo SPD, da zatre take banalne nazive kakor so: »Urška«, »Koča na Urški«, »Urška gorca«, »Urška« je nastala očitno pod vplivom nemške spake »Die Urschel«; »Urška gorca« pa je neslana šala: Urška gora je gora sv. Urha; menda pa planinci vendar ne hodijo na Uršljo goro Urha kletiti? — Nekateri so začeli zadnje čase pisati: Uršulska gora. Ni pravi: 1. ker je drugi (nenaglaseni) u izginil, 2. ker rabijo domačini na mesto pripono -ska pripono -ja. (Pri tej priliki naj omenimo še to, da imenujejo domačini »ravše« (Almrausch) »sturseljske«.) — Se neko ime nam vsiljuje na mesto »Uršlje gore«; to je: Plešivec. To ime bi najbrž našlo zgodovinsko pravico; odklanjajo ga zgolj zaradi tega, ker že imamo lepo, pristno ime — »Uršlja gorca«. Čemu pa nepotrebnemu prekrščevanju? — Priporočamo se posebno »Slovenec«, da pomaga pravim domačim imenom do veljave, da bo tako konec jezikovnim spakam. — Prevljčan.

— Sprejem gojencev v pehotno podčastniško šolo. Četrta pehotna podčastniška šola »Kraljice Marije« v Zagrebu bo sprejela 10. maja večje številko gojencev. Reflektanti morajo biti naši državljani, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let, morajo biti pisarni, popolnoma zdravi, dobrega obnašanja in nezoženjeni. Prošnje je poslati Poveljstvu IV. pehotne podčastniške šole »Kraljice Marije« v Zagrebu do najkasneje 20. aprila t. l. Ostali pogoji in kakšna spričevala oziroma potrdila je priložiti prošnjam, katerih besedilo je točno predpisano; je razvidno iz Službenega vojnega lista št. 3 od letos, ki je interesentom na razpolago pri poveljstvu pristojnega voj. okrožja in na vseh orožniških postajah. V istem roku in pod istimi pogoji sprejme gojence tudi pehotna podčastniška šola v Belgradu.

— Razpis. Prvi planinski pešpolk v Škojli Loki potrebuje tri strokovnjake za popraviljanje planinskih opreme (smuči, smuške palice itd.). Popravila so potrebni v prvi vrsti železni deli opreme, vsled česar imajo prednost mojstri, ki so bili zaposleni v delavnicah ali tovarnah, ki so izdelovale specialno planinsko opremo. Če takih ne bo, bo sprejel polk dobre kleparje in ključavničarje. Mojstri, ki bodo odgovarjali pogojem, bodo sprejeti na dvadsetdneško poskušno delo kot dnevnarji s 40 do 60 Din dnevno, po poteku te dobe pa s pogodbo. Pogoji za sprejem so: 1. da so naši državljani, 2. da so popolnoma zdravi, 3. da niso bili kaznovani za kaznivajoča dejanja iz koristoljubja, 4. da so odslužili kadrovske rok oziroma da so uredili svojo vojaško obveznost, 5. da niso starejši od 40 let in da so pisarni. Reflektanti naj pošljejo svoje prošnje najkasneje do 1. marca t. l. poveljstvu I. planinskega polka v Škojli Loki in naj priložijo prošnji uradna potrdila k navedenim točkam 1—5. Oni, ki se bodo izkazali za sposobne, bodo lahko sprejeti kot državni mojstri.

— Vremensko poročilo. Direkcije državnih železnice po stanju 9. febr. ob 8 zjutraj: Bistrica-Botniško jezero — 9, jasno, snega 19 cm, Bled-Jezero — 6, oblačno, Brežice — 2, jasno, Celje — 2, megla, snega ni, Dravograd-Meža — 8, oblačno, snega 5 cm, Jesenice — 5, jasno, Kamnik — 2, oblačno, Kotarica — 1, oblačno, Ljubljana gl. kol. l., oblačno, Ljutomer — 2, oblačno, Maribor gl. kol. — 5, oblačno, Novo mesto — 1, oblačno, snega ni, St. Janž na Doljenjce — 3, jasno, Trzin — 3, jasno, Rakek 1, oblačno.

— Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej časopise »Magyar Kisebseg«, ki izhajajo v Lugošu (Rumu-nija).

— Nesreča. Petkov Jakob, oskrbnik v grašinski Križi pri Kamniku, je skočil pod avto in dobil pri tem hude poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

— 310.000 Din izginito. Zlota trdnica Klein in Horvat v Starem Bečeju je glavna zastopnica žitnega koncema G. A. G., poleg tega pa tudi zastopnica Privilegirane izvozne družbe v Belgradu. Lastnika trdnice sta poslala preteklo soboto svojega uradnika Stefana Tolha v Belgrad, da pri Privilegirani izvozni družbi dvigne avizirano vsoto 310 tisoč Din. Tolh so jo še v soboto zvečer vrnil v Stari Bečej s prevzetim denarjem. Z železniške postaje je šel Tolh naravnost v zasebno stanovanje solastnika trdnice Bernata Horvata, kjer je od gospe Horvate prevzel ključke od bližnje poslovalnice in od blaginje. Ko je Tolh spravljen denar v blaginjo, jo je zaklenil, istotako tudi poslovalnico in vrnil ključke gospe Horvati. Ker je bila naslednji dan nedelja, je sluga šel v ponedeljek nazaj, da je blaginjo odprla in prazna. Zadevo so takoj naznanili tamkajšnji orožniški postaji, ki je uvedla preiskavo.

— Roparski umor na ulici. Na ulici v neposredni bližini mesta Belovarja so našli truplo neznanega človeka, stare 28 do 30 let. V začetku so mislili, da je žena umrla naravne smrti, ker ni bilo vidnih znakov nasilja, pri obdukciji so pa ugotovili, da je nesrečno ženo nekdo zadavil z rokami. Zločin je bil izvršen ponoči in je verjetno, da je bila žena napadena, ko je šla na kolodvor na vlak, ki odhaja okrog ene ponoči. Identitete žene še niso mogli ugotoviti, po obleki pa sodijo, da je Primorka.

— Napetost, nepravilno vretje v debelem črevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bodljaje, tesnoba v prsih, utripanje srca odstranite z naravno »Franz-Josef«-grenčico, obenem se pa zmanjša pritisk krvi na možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniške izjave zaznamujejo vprav presenetljive uspehe, ki so se dosegli s »Franz-Josef«-vodo pri ljudeh, ki veliko sede. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Gospod »kabinetni šef ministrstva« kupuje aktivke in pisalne stroje. Milenku Jevtiču iz Vel. Beckereke je postalo življenje v njegovem rojstnem mestu predolgočasno. Preselil se je zato v Belgrad. Jevtič se je izdal za uradnika ministrstva za prosveto in si je dal v neki tiskarni natisniti pismene papirje z napisom »Šef kabineta prosvetnega ministrstva«. S takim pismom je prišel pred nekaj časom v trgovino »Alligator« in si je tam izbral aktivko za 450 Din ter usnjeni kovček za 600 Din. Izjavil je, da je ta nakup namenjen za prosvetnega ministra in je z značilno gesto potegnil iz žepa pismo, katero je izročil lastniku trgovine. Komaj je ta prebral napis na pismu, je sam izbral najlepšo in najboljšo aktivko in kovček. Jevtič je dejal, da bo po stvari poslal slugo, načun naj pa prihodnji dan predloži kabinetskemu šefu. Po aktivko in kovček je res prišel neki moški ter je oboje tudi dobil, ko pa je naslednji dan bil kabinetskemu šefu prosvetnega ministrstva predložen račun, je ta ves začuden izjavil, da mu o tem nakupu ni ničesar znanega. Začudenje je bilo sedaj na strani trgovca, ki je takoj uvidel, da je nasledel sleparju. Naznanil je zadevo policiji. Policija je takoj uvedla preiskavo in te dni se ji je posrečilo dobiti v roke sleparja. Preteklo soboto okrog 10 dopoldne je prišel Jevtič k zastopniku tvornice pisalnih strojev »Adler« in poskusil na enak način kakor pri »Alligatorju«. Pismo je bilo naslovljeno osebno na zastopnika Schwarzja in je vsebovalo naročilo dveh pisalnih strojev, katere naj izroči uradniku ministrstva, ki prinese to pismo. Račun (8000 Din) naj se takoj izroči ministrstvu v izplačilo. Schwarzju se je zdelo naročilo sumljivo, ker je vedel, da ministrstvo ne naroča kar tako pisalnih strojev. Da bi pa ne zbudil nezaupanja, je rekel Jevtiču, da mora najprej stroja očistiti in naj blagovito počakati pol ure. Schwarz je obvestil policijo in kmalu sta prišla dva policijska agenta, ki sta od Jevtiča zahtevala, naj se legitimira. Jevtič je skušal pobegniti, pa sta ga agenta prišla in odpeljala na policijo, kjer je priznal svoje sleparije.

Celje

— Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v ponedeljek 8. februarja zvečer v starosti 60 let upokojeni major, uradnik Hrvatske štedionice Rayer Virgil. Pogreb se bo vršil danes popoldne iz mrtvašnice javne bolnišnice na mestno pokopališče. Njegovi duši večni mir in pokoj, žalujočim preostali pa naše iskreno sožalje.

— Nekaj za zabavo nam je nudilo Katoliško prosvetno društvo v ponedeljek 8. februarja kot zaključek letošnjega kratkega predpusta. Na spored veselega večera je bilo nekaj godbenih in pevskih točk in kot glavna točka pa predavanje prof. Janka Mlakarja iz Ljubljane. G. profesor nam je pred nabitno dvorano skuhal planinski ričet ob skiptičnih slikah. Čeprav predavatelj ni iz učen kuhar, pa je bil njegov ričet izborn, predvsem je dosegel svoje namen, zabavati zbrano občinstvo.

— Ali je to v redu? Pri nas obstoja neka trdnica, kjer dela osebe ves dan kakor v vseh drugih trgovinah, kar je tudi popolnoma v redu. Često pa se opazuje, da morajo nastavljenca takoj po večerji vrniti se v poslovne prostore in nadaljevati z delom do pozne noči. Nešteto krat se dogaja, da gre človek okoli 10 mimo trgovine, ki je vsa razsvetljena in dekleta delajo s svojim šefom. Zgodilo pa se je že tudi, da so ljudje videli, da se je delalo preko polnoči. Kolikor je nam znano, so dovoljene samo dve nadurli, ki pa se morajo plačati za 50% višje. Ako ima dotični šef toliko dela, pa naj najame več ljudi, katerih je sedaj dovolj na razpolago.

Ljutomer

— Predavanje, katero je priredil Rdeči križ preteklo nedeljo popoldne v Katoliškem domu, je prav dobro uspelo. G. nadzornik Wester iz Ljubljane je zanimivo in praktično s pomočjo maske razložil, kako naj se brani civilno prebivalstvo v slučaju bodoče vojne pred strupenimi plini. Občinstvo je napolnilo dvorano. Nameravana šajanka pa je morala vsled nepredvidenih zaprek odpasti. 70 jurjev je prinesel neki Ljutomerčan zamenjat v neki tukajšnji zavod. Pa so mislili o njem, da ne premora niti stotaka. Ker mu jih s štemplanimi niso mogli zamenjati, vložiti jih pa tudi ni hotel, jih je nesel nazaj domov, kjer bodo »najbolj na varnem«.

— Prosvetno društvo pripravlja za posni čas uprizoritev velike rimske igre »V tem znamenju boš zmagal«.

Finžgar v Zagrebu

Zagreb, 7. februarja.

V soboto je prisel v Zagreb župnik in pisatelj Finžgar, da bi obiskal slovenske koloniste, ki se zbirajo ob nedeljskih dneh v cerkvi sv. Roka, pa jim dal tolažbe in bodril in pozdravil iz domovine. Vest o tem so prinesli hrv. dnevniki in jo podčrtali kot kulturni dogodek. Na kolodvoru so sprejeli Finžgarja predstavniki hrv. kulturnih društev, predsednik zagrebskega Pen-kluba, D. Domjanić, predsednik »Društva hrv. književnikov«, dr. Nikola Andrić, predsednik »Kola hrv. književnikov«, dr. Vel. Deželić, predsednik slov. študijske unije, prof. dr. Zornik; prišli so še: ga. soproga univ. profesorja M. Senec, dr. Deželić ml., dr. Markulin, dr. Andrić Josip, dr. Klemenec, dr. Knific in drugi.

Med dnevom je obiskal župnik Finžgar »Naš dom«, kamor se zatekajo slov. dekleta, ki iščejo služb; daroval jim je stotak za pustne pirhe. Šel je na Mirogoj, kjer ga je globoko ganila ljubezen Hrvatov do pok. voditelja Radifa, ki je ves zavil v gorjio venec, pred sliko njegovega v onjajo vedno sveže rože. Ogledal si je vse posebnosti Zagreba, kakor galerijo slik, etnografske muzeje...

Zvečer ob 8 pa se je napolnila soba »Varoške pivnice« s prijatelji in častili Finžgarjevin ter zastopniki hrvatskih in slovenskih kulturnih društev. Vrstili so se pozdravni govori in pesni izv. pevskega društva.

Prvi je vstal dr. Marjetič, predsednik slov. kat. akademikega starištvstva, in pozdravil senega največjih kulturnih delavcev in pisateljev v slovenskem svetu sploh, ki so ga zagrebški Slovenci tako željno čakali, da jim kaj lepega, tolažilnega v jeziku svojih romanov pove. Obenem pa se z njegovim prihodom ta večer manifestira prijateljstvo in bratska vzajemnost med Slovenci in Hrvati, ki so Finžgarja prav tako srčno pričakovali kakor svojega...

Počasi se dvigne šestdesetletni, a krepi Finžgar pa besedo za besedo izbija iz sebe, kako je z radostjo prišel v Zagreb, kamor je v mladih letih večkrat hiteval. In če je danes dal povod, da si dva naroda, ki sta v dolgi zgodovini trpela vsak po svoje, zlijeta srce v eno, da se jima duše poglobe, je srečen. Te politične bo minulo 40 let, ko so ljubljanski abiturijenti ustvarjali prvo Jugoslavijo; takrat so prvi prišli Hrvatje med Slovence; takrat je prvič zabrenkala hrvatska tanišurica, ki se je zmerom bolj domačila med Slovence. Postala je simbol in spomin medsebojne ljubezni; takrat je bila prvič zaplenjena njegova drama, ki je budila z Gosposvetkega polja... Ko so odrasli ti abiturijenti, so dobili za očeta doktorja Kreka. Ta pa je venomer klical: »Pomnite, da slovenske reke teko proti jugu. Tja naj hrepeni tudi naše srce! In danes so združeni Slovani juga v

Pred kazenskimi sodniki

Ljubljana, 9. febr.

Današnje razprave pred malim senatom so v nekem pogledu nudile žalostno sliko razkroja današnje družbe. Jetniški paznik je proti poldnevju pripejal v razpravno dvorano št. 79 tri pritvorjence, starejšo, dokaj elegantno damo, znano ljubljansko babico, dalje nekega krepkega mladeniča, njenega komplica, in kot tretjega mladega, prav simpatičnega delavca. Čakali so na plačilo za svoj dejanja, ki niso v skladu s kazenskimi paragrafi.

Bogat obtoženec

Okoli 1130 je stopil pred sodnike malega senata, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj, 27letni samski delavec Tone, doma tam neke ob Brežic. Je to soliden in pošten delavec, ki je skromno živel in hranil. V njegovem aktu je bila posebna kuverta, ki je vsebovala hranilno knjižico z okoli 6000 Din in 1220 Din gotovine. Državni tožilec je proti njemu dvignil težko obtožbo, da je 12. decembra lani vzel delavcu Andreju Pačiču iz delavske sobe tovarnega skladišča na ljubljanskem glavnem kolodvoru 50 Din vreden delavski suknjič, da je to tatvino izvršil na javnoprometnem kraju, za kar določa novela kazenskega zakona najnižjo kazen 3 mesece zapor, in da je opeharil svojo stanodajalko za 130 Din in drugo žensko za 90 Din, ker je pobegnil in ni plačal. Tone je sodnikom kratko povedal, da si je res prilačil suknjič v veri, da je brez gosposdarja in da je res ostal dolžan navedena zneska.

Državni tožilec je vztrajal pri svoji težki obsojbi, dočim je ex-ovo branilec poudarjal stališče, da delavska soba v tovarnem skladišču ni javnoprometni kraj in zadeva obeh žensk izključno civilno-pravdnega značaja. Senatni predsednik je še poprej iz gotovine odšel oškodovankama 130 in 90 Din. Senat je Toneta obsodil le zaradi prestopka tatvine in goljufije na 15 dni zapor, toda pogojno za 2 leti. Tone je pa bil v preiskavi od 19. decembra lanskega leta.

»Ste razumeli sodbo?« je pripomnil predsednik, »pomen te sodbe je, da se vam kazen ne bo vpisala v kazenski list, če boste 2 leti pošten.«

Tone je bil sodbe vesel in je že hotel kar brez paznika zapustiti dvorano. Toda predsednik se je še spomnil na prav koljivo zadevo. Omenil je:

»Še nekaj! Obsojeni ste tudi v povračilo kazenskih stroškov. Zato vam prej ne damo denarja. Jetnišnica nam bo sporočila, koliko znaša prehrana.«

Tone je bil pač nekoliko presenečen, toda udal se je v usodo. Jetnišnica računa za prehrano dnevno 7.50 Din in Tone je plačal okoli 380 Din za prisiljeno stanovanje v jetnišnici.

Tajna razprava

Večjo pozornost je nato vzbujala razprava proti neki starejši ljubljanski babici zaradi odprave plodu. Razprava je bila tajna, ker je v afero zapletena neka 10letna deklica. Zaslišan je bilo 6 ljubljanskih elegantnih gospodičen. Babica, ki je že od 29. decembra lanskega leta v preiskovalnem zaporu, je navajala, da ni odpravila plodu in je za kritični čas navedla alibi, češ da je bila takrat v Zagrebu. Razprava je bila preložena, da se zaslisi še nekatere od obrambe predlagane priče.

Matija bo pameten

Reminiscenta poneverbe v mestni elektrarni.

Lani je ljubljanski mestni elektrarni neki uslužbenec poneveril 4933 Din in je bil zato obsojen na 3 mesece strogega zapor. Denar je zapravil v Ljubljani in Zagrebu. Na turnejo v Zagreb je poneveritelja spremljal Matija. Pred sodniki se je moral danes Matija zagovarjati zaradi tega, ker je pomagal zapravljati denar. Matija je kratko dejal sodnikom:

»Nisem popolnoma nič kriv. Nisem vedel, da je denar poneveril. Z ženskami je zapravljaj, Svalil sem ga: »Lojze, denar je krakek!« Dejal mi je, da je denar dvignil pri zadrugi »Matičici«, da ima

svobodni in od vsega sveta priznani državi. Trenja pa, ki nastopajo kakor povod, ne smejo vzbujati depresije. Po Kreku — naj tebe sreča na jugu! Toda naj se ne pretaka med brati le ljubezen, ki pestuje, temveč tudi ona, ki s šibo udari. Napake enim in drugih naj ozdravijo. — Na tej nebeško lepi zemlji, v kateri je skrita vsa preteklost trpljenja, moči in ponižanja, mora vznikniti kulturna moč pa medsebojno spoštovanje! Koliko so narodi pretrpeli, a ni jih odnesel val, zmagali so. Zato ne posumnite! Sni vse je vihar razdijel, narod pa zmerom stoji!

Dr. Josip Andrić je topla odkril, kaj je Finžgar Hrvatim:

Za Mahuniem in Krekom je on, ki je Hrvatje gledal z ljubeznijo in jih dvigal. Škof Mahuni je bil klicar tesne skupnosti v ideološkem pogledu, dr. Krek v socialnem in političnem, veliki Finžgar pa v kulturnem in književnem. Zadaja leta je popustila ona tesna vez, ki je Hrvatje in Slovence vezela v predvojnem času. V Sloveniji je pilal mraz, odkar je Krek legel v grob. Tada en dom je bil odprt, kamor so Hrvatje še v starem zaupanju prihajali, to je bil dom Finžgarjev! Zato je Finžgar njihov književni Krek...

Univ. profesor dr. Zornik je pozdravil Finžgarja v imenu Slovencev, ki se zbirajo v slovenskem prosvetnem društvu in katerih naloga je, da nadaljujejo, kjer so stari Slovenci in hrvatski Hirci nehali: jačanje vezi med Hrvati in Slovenci, ki so se skupno borili za svobodo in pilij skupno — zapadno kulturo. Pred 50 leti je bil Zagreb središče, kjer so se zbirali slov. akademiki in se vračali kot buditelji naroda. Te spomine hoče zbuditi Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu. In kot odličnega borca za domovino in odličnega predstavnika slovenskega naroda prisrčno v imenu svojega društva pozdravlja.

Tako so se vrstili pozdravni govori. Govoril je še predsednik akademikega društva »Danice«, veterinar Janko Koren, dalje dr. Marakovič... Večer je tekel v priskrnosti, iskrivosti. Tik pred dvanaesto se je Finžgar poslovil:

Hrvatje so rasli iz slave kraljev, Slovenci iz sebe, iz stradanja; vsak slovenski človek, ki je delal za narod, je stradal, bil bičan; žrtve so rodile sadove: Slovenci niso imeli kraljev ne junakov, toda ti stradalci, ki so ustvarjali slovensko kulturo, so bili slovenski kralji. Danes pa se morajo oklepati eni drugih, greti eni druge, budrili, podpirati se. In vedno živa mora biti pesem izpred 40 let: Slovence i Hrvat za uvijek brat i brat...

Finžgar je odšel, ostala družba pa je mislila in govorila o njem, ki je vedno živel za slovensko zemljo in slovenskega človeka in ki je prišel, da bi tudi zagrebške Slovence pozdravil iz domovine.

—b—

dopust in da se bova malo zavrtela. Pozneje, šele v Zagrebu, sem začel sumiti in sem ga zapustil. Matija je bil oproščen. Predsednik mu je dobrosrčno pripomnil: »Ste oprošteni. Glejte, da boste drugi pametnejši!« Nikdar več, gospod! je odvrnil Matija in zapustil dvorano.

Kranj

Tatje v župnišću. V podstrešni sobici v II. nadstropju prav na južnem koncu poslopja spijo hlapci, ki služijo v župnišću. Pretekli teden sredi neke noči, kmalu po 1. febr., ko so potegnili mesečno plačo, so dobili nenapovedan in kaj malo radosten obisk. Tat ali tatje so zaslužili pri hlapcih denar. Zlezli so čez dvoriščno obzidje, vdrli nemoteno v župnišče ter brez strahu in ovire točno po načrtu prišli v sobo hlapcev. Tu so premetali v omarah vso obleko in med obleko našli tudi približno 700 Din, katere so hvaležno vzeli s seboj. S plenom so tatje odjadrili iz župnišča, ne da bi jih kdo ustavil. Treba pa je poudariti, da se je vlomilski prizor v sobi odigral vprilo hlapcev — spečih seveda —, ki so sicer čuli nek ropot, pa mu niso pripisovali važnosti. Eno drži: prebrisani tatovi so razmere v župnišću morali temeljito poznati, ker so izrabili okoliščine, ki marsikateremu vsakdanjemu obiskovalcu župnišča niso znane.

Hotel „Stara pošta“

Drugi stanikov večer.

Različne vrste morskih rib.

Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Kranju opozarja svoje člane, da je sedaj najbolj primeren čas za uničevanje škodljivca mrčesa z arborinom ali garkonom. V ta namen se je oglasil pri g. V. Omersi, ki ima strokovno izobaznega vrtnarja. Ta bo po priglasihi šel od vrta do vrta. Skropljenje bo stalo 10 Din na uro.

— Poroka. V kranjski farni cerkvi sta se preteklo soboto poročila gđ. Malec Francka, šivilja iz Kranja in g. Petrovič Dragotin, skladiščnik pri pošti v Ljubljani. Nevesta je hčerka cerkvenika pri farni cerkvi Petra Malca, ki je blizu 33 let opravila svojo službo.

Jesenice

— Poročil se je eden najagilnejših članov Krokovega prosvetnega društva na Jesenicah g. Jože Dakskoffer z gđ. Resmanovo iz Spodnjega Otoka pri Brezjah. Vrlemu društvniku in njegovi nevesti kličemo vsi njegovi tovariši: Bilo srečno!

— Namemor. Ze dolgo časa ni bilo na Jesenicah čuti o kakem samoumoru, v soboto zvečer pa se je hito raznesla vest, da se je zastrupil tovarniški delavec L. Bobič. Takoj poklicani tovarniški zdravnik mu je izpral želodec, toda količina lizola je bila prevelika, tako, da je kmalu nato podlegel. Zapusča vdovo ter nepreskrbljenega otroka. Na desnem bregu Save si je zgradil skromno stanovanjsko hišico, seveda, na počak. Ker pa je bil tudi med tistimi, ki so prikrajšani na delavnem času in seveda tudi na zaslužku, je najbrže obupal, da bi mogel hišico kdaj poplačati.

Pluži

52 let v eni ter isti službi. Marij Ornič je od februarja 1880, torej 52 let, nepretrgoma uslužbea kot strojni mojster v Blankejevi tiskarni v Plužu. Zveza grafičnih delavcev v Ljubljani mu je zaradi tega podelila častno diplomu. Pridnemu in obče spoštovanemu veteranu in plujskemu starosti tiskarske stroke tudi naše najprišrečnejše čestitke!

— Protituberkulozna liga. Kot ustanovni član je pristopil k tuk. Protituberkulozni ligi I. tvornica čevljev »Petovica« ter naklonila ligi 1000 Din.

— Preselitev pisarne. Tajništvo trgovskega grnija se je preselilo iz sedanjih prostorov Panonske 5, v Narodni dom, v prostore, ki jih je imelo doslej Posojilno in hranilno društvo.

Poizvedovanje

Izgubila se je v nedeljo popoldne na poti s Sv. Katarine do Vodnika nikelnasta ura »Omega« s srebrno verzičco. Pošteni najditelj naj jo odda na reševalni postaji proti nagradi.

Strašna nesreča v rudniku

25 rudarjev zasutih - Samo sedem rešenih

V rudniku Monceau-Fontaine v Belgiji se je v soboto 6. t. m. zgodila velika katastrofa. Zasul se je rov, v katerem je delalo 25 rudarjev. O tej strašni katastrofi smo prejeli sledeče poročilo:

V rovu, ki leži 1250 metrov globoko je delalo 25 rudarjev. V tem rovu se je delalo noč in dan in katastrofa se je zgodila malo pred enajsto uro v noči od sobote na nedeljo. Nenadoma se je zrušila velika plast rude in zemlje in zasula vhod v rov, 25 trpinov je bilo odrezanih od sveta. Delavci v sosednjem rovu so slišali bobnenje, ki ga je povzročilo zapijanje ter takoj alarmirali vse osebje. Takoj so pričeli z reševalnimi deli.

Pri odkopavanju zasutega rova so dognali, da se je zemlja v rovu udrila na več mestih. Po dolgotrajnem odkopavanju so rešili sedem

rudarjev. Vseh sedem je bilo ranjenih, dva od njih sta v brezupnem stanju.

Moštvo, ki je zaposleno na odkopavanju zasutih trpinov, ima izredne težkoče. Vsake dve uri so jih morali zamenjavati. V globini je bilo do 60 stopinj toplo in delati so morali v maskah radi strupenih plinov.

Do noči so odkopali trupli dveh rudarjev. Pri nadaljnjem odkopavanju se jim je javil eden od zasutih in sodeč po znakih se v tem delu rova nahajajo še trije ponesrečenci. Ni skoraj nobenega upanja, da bi mogli rešiti ostalih dvanajst rudarjev.

V tem rudniku je bilo zaposlenih tudi več Slovencev, vendar v usodnem trenutku po dosedanjih poročilih ni bil nobeden od njih zaposlen v rovu, v katerem se je zgodila nesreča.

Državni udar. Mesto Memel z okolico je po mirovnih pogodbah živelo nekako avtonomijo. Pred par dnevi pa je litavska vlada enostavno odstavila dosedanjega guvernerja avtonomnega mesta Nemca Bötthjerja. Več častnikov litavske države je prišlo z avtomobilom pred vladno palačo in odpeljali so ga neznano kam. Litavska vlada pa je imenovala svojega človeka za guvernerja in s tem izvršila pripojitev Memela. Z zadevo se bo bavilo Društvo narodov, ker sta se Nemčija in Poljska pritožili proti temu nasilnemu dejanju litavske vlade.

Nov kanal

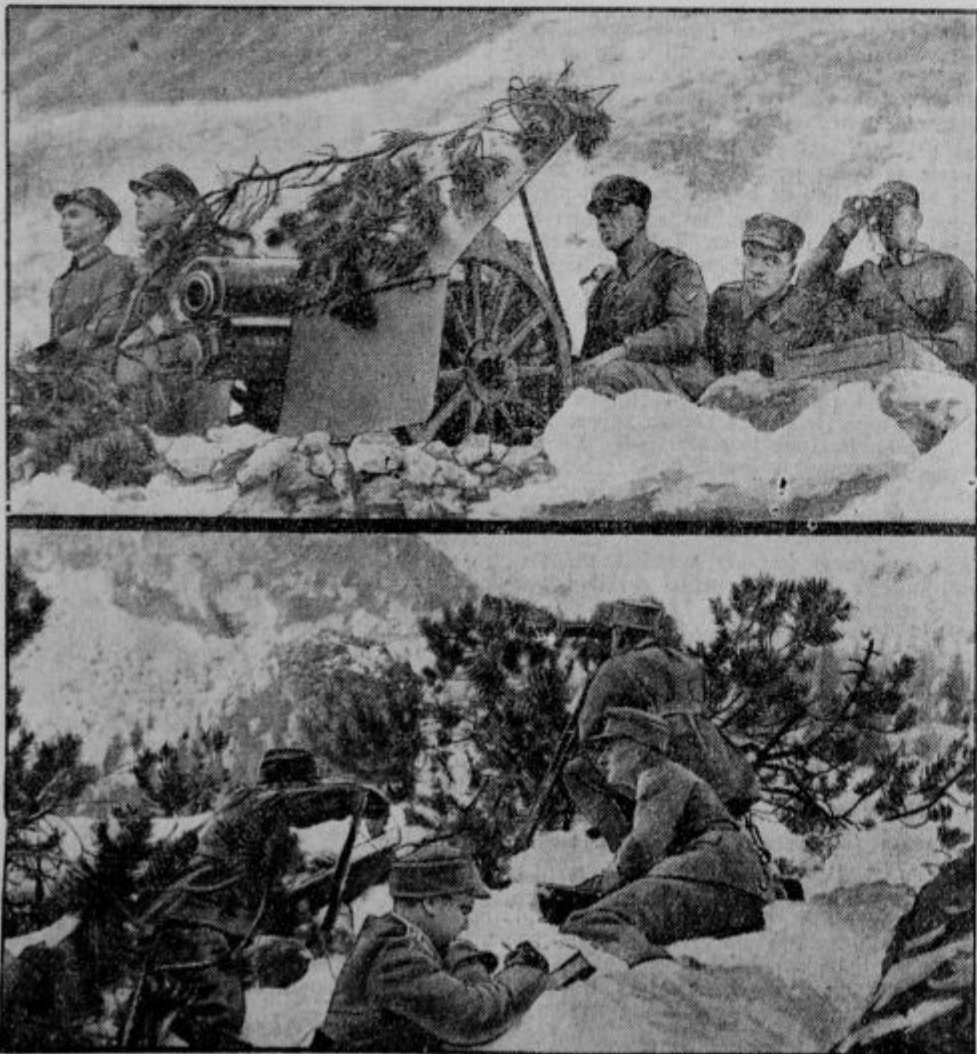
Zedinjene države so otvorili potreben kredit za zgradbo velikega Nikaragvanskega kanala, ki bo skoro za en dan in pol skrajšal pot parnikov med Newyorkom in S. Franciskom. Načrt ni nov. Unija je še leta 1916 na temelju posebne pogodbe Nikaragvi plačala 3 milijone dolarjev in s tem pridobila pravico zgraditi kanal oz. dva pomorska oporišča na obeh obalah. Zdaj je imenoval predsednik Hoover poseben odbor strokovnjakov, ki bo na temelju zaključenega raziskovanja vodil gradbeni dela. Kanal bo 288 km dolg, a od njih odpade 112 km na jezero Nikaragvo. Slednje je tako globoko, da zadostuje za največje oceanske parnike. Gradbeni stroški bodo znašali približno 700 milijonov dolarjev. Ves kanal bo ležal v isti višini kakor ocean. Vsled tega ne bodo potrebne nobene zatvornice, kar pomeni veliko prednost. Panamski kanal je nasprotno vedno v nevarnosti, ker bodo sovražniki med vojno lahko pokvarili zatvornice. Ameriški inženjerji, ki določujejo smer kanala, delujejo v dveh skupinah. Ena je pričela v Britu, kjer se bo uprl kanal v Tihi ocean, in je pripravila načrt za vojno in trgovsko pristanišče ter

določila nadaljnjo progo do jezera. Druga skupina je odšla iz Gray Towna ob severni atlantski obali in izdelala vzhodni del proge.

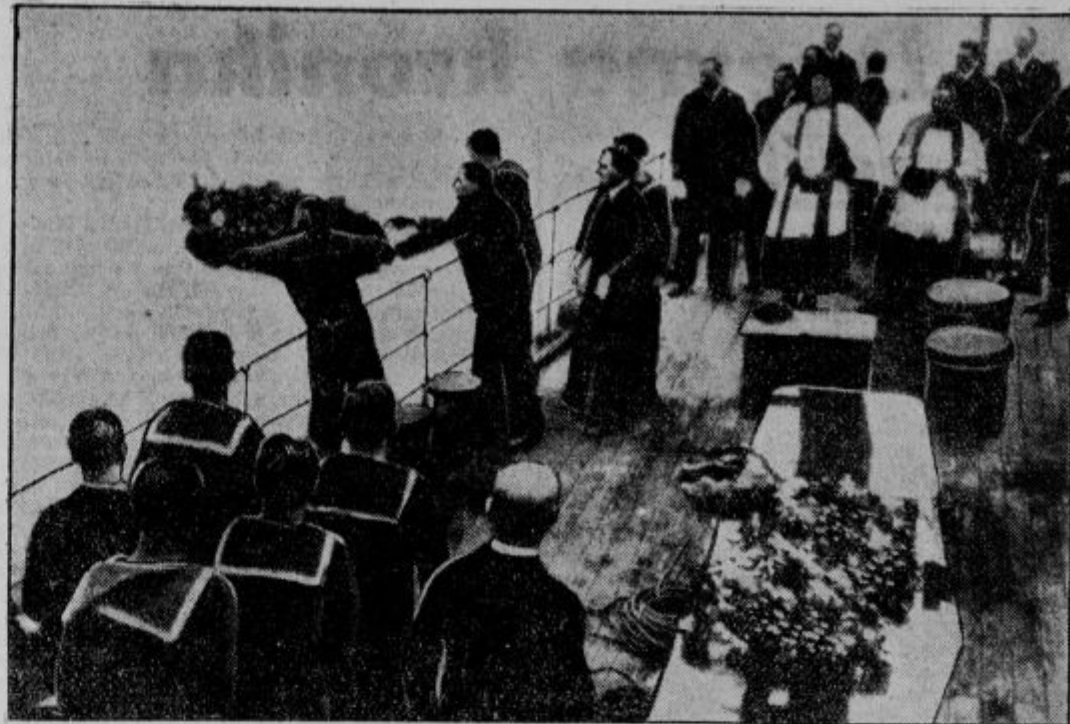
Predsednik mormonske sekte umri

Heiram Shmidt, predsednik mormonske sekte je te dni umrl. Bil je pravnik ustanovitelj mormonske sekte.

Mormonsko sekte je leta 1807. ustanovil Joe Shmidt. »Mojzes mormonske sekte. Objavil je strmečemu svetu, da je na gori Koumory izkopal zlate table svetih zapovedi. Trdil je, da se mu je v sanjah prikazal oče in ga vodil na mesto, kjer da so pokopane »zlate tablice«. Dejansko pa je Shmidt objavil prevod zapovedi, ki jih je v novem času sestavil neki premeteni slepar, objavil pa jih je tiskarnar Righdon. Ze iz samih »zapovedi« se je moglo videti, da so plod fantazije modernega pustolovca. Vendar je premeteni Shmidt dobil precej pristašev in postal voditelj sekte mormoncev. Mormoni so imeli več žena, ustanovitelj jih je imel osem, njegov sin pet in za njima ni zastajal poslednji iz dinastije. Ker so tudi ostali nauki bili slični, so jih pregnali skoraj iz vseh držav.

Nemsko armadno poveljstvo je odredilo ravno za časa »razorožitvene« konference svoje letošnje vaje. Nemška vojska opremljena z najmodernejšimi pripomočki je na teh vajah dokazala, da je kljub omejitvam mirovnih pogodb, na višku...

Počastitev potopljenih mornarjev. Ko so ugotovili, kje leži potopljena angleška podmornica »M 2« na morskem dnu, je angleško vojno brodovje počastilo svoje na morskem dnu v podmornici pokopane mornarje z ganljivo svečanostjo.

„Vzorna komuna“

»Ekonomičeskaja žiznj«, uradno gospodarsko glasilo, poroča o velikih uspehih socializma na kmetih. Stalino »žitne tovarne« so pogoltnile vse v agrarnem oziru pomembno področje ob Volgi, v Ukrajini, na Severnem Kavkazu in na Krimu. Obsegajo do 90% vsega obdelanega polja z 80% nekdanjih kmetij. Bodoča letina bo pridelana izključno v državni režiiji, in število »velekollektiv« znaša nad 200.000. Ista številka »Ekonom. žizni« prinaša poučne podatke o »vzorni Kirsanovski komunici«, ki zasluzi zanimanje z oz. na njen splošen pomen.

Svoječasno v začetku avgusta meseca sta obiskala to komuno ugledna tujca: pisatelj Bernard Shaw in lady Astor. Slednja je imela razgovor s kravjo dekle Mary, ki ga priobču-

dovitnega polja in 150 ha v tem stepnem okraju posebno dragocenega hrastovega gozda. Skoro polovica ameriških gostov se je kmalu naveličala komune in odšla. A iz Zedinjenih držav so prišli novi kolonisti, in od leta 1927. ima Kirsanovska komuna častni naslov enega izmed štirih vzornih Stalinih kolektivov, ki jih radi razkazujejo boljševiki tujcem. Stalni vodja komune je Stefan Naumovič, oblašten in delaven mož, nek. pensilvanski rudar in poznejše strojevodja na železnici. Komuna šteje zdaj 450 članov. Po večini so dobro pripravljene za tehniško in poljedelsko gospodarstvo ameriški profesionalisti: kovači, ključavničarji, strojniki, šoferji in sl. Prinesli so dosti denarja in vzdržujejo v dobrem stanju stroje, ki so jih dobili za nizko ceno pri vodilnih ameriških tovarnah: slednje so to storili iz reklamnih ozirov. Komuna ima med dr. 9 motornih plugov (traktorjev), ki delujejo pri oranju in setvi neprenehoma noč in dan. (Osebe se takrat vrsti vsakih 8 ur.) Po končanem delu služijo isti stroji drugim bližnjim komunam, ki seveda morajo plačati za pomoč. Kirsanovski »motorni orači« uživajo zaslužen sloves, ker so vajeni posla iz Amerike, dočim delujejo drugje manj izočen domače moči, ki zakrivijo marsikatero poškodbo. Komuna ima 25 konj, 45 molznih krav, do 400 prašičev, lasten paromlin in sirarno. Lady Astor je občudovala v Kirsanovski dobro urejen otroški vrtec s šolo, klub s čitalnico in kinematograf za 500 obiskovalcev.

Ce bi pogledala v druge bližnje vasi bi našla neprimerno obupnejšo sliko. Zanimivo je, da ni priveligirana vzorna Kirsanovska komuna v stanju premagati gospodarske težkoče. V teku prvih štirih let ni imela nobenih dohodkov, dobila je na to veliko vladno 6% posojilo, ki pa še vedno ni povrnjeno. Tudi zdaj objavljeno letno poročilo kaže, da še vedno ni postalo poljedelstvo dobičkanosno. Komuna je pred vsem industrijsko podjetje in zasluži samo pri mlinu oz. stopi za izdelovanje kaše, sirarni in mesnici, ki jo vzdržuje v okrajnem mestu Kirsanovu. Ta zaključek osemletnega gospodarstva se nikakor ne more smatrati za ugoden, ker uživa komuna izredne predpraviče. Kako torej mora izgledati gospodarstvo po ostalih povprečnih kolektivih, kjer so včlanjeni namesto Američanov obupani, obubožani kmetje brez konj!

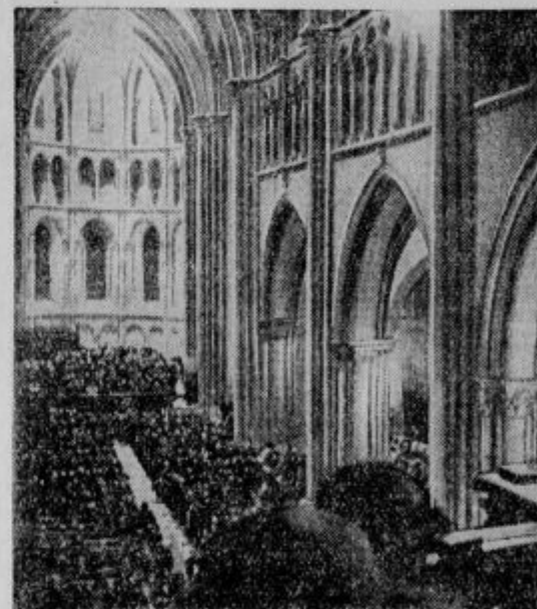

Atentat na norveškega ministra. Pred dnevi sta prišla v kabinet norveškega vojnega ministra Quislinga dva neznana moška in ga takoj po vstopu napadla ter mu prizadejala rane, vsled katerih je obležal nezavešen in je sedaj v zdravniški cskrbi. Zanimivo je, da se izjave ministra ne krijejo z rezultati preiskave, ki bo dognala ali so bili ukradeni kakšni važnejši dokumenti, ali kaj je sploh na stvari. Vlada je vsled raznih sumničenj odstopila.

jejo francoski listi: Lady Astor: — Razumeti morate, da zatira kolektiv osebnost. Zdaj sem samostojna: grem kamor se mi poljubi in storim kar hočem. V komunici to ne bi bilo mogoče. Mary: — Vi to lahko storite, ker ste bogati. A kaj je za vašimi delavci? Saj tudi niso prosti. — Lady A.: — Naši delavci dobro živijo, so kulturni in izobraženi. Mary: — Ne mislim, da imajo posebno dobro življenje. In če so kulturni, tem prej bodo izvršili revolucijo. Lady A.: — Pri nas nikoli ne bo revolucije. Mary: — Kaj še! Mora biti! Poglejte, koliko nepismenih in nekulturnih ljudi je pri nas, a vendar smo izvršili prevrat. Če pa so vaši delavci kulturni, kakor sami pravite, še lažje bodo zmagali. Lady A.: — Na vsak način pri nas ne bo nobenih boljševikov. Mary: — Kaj še! Bodo. Lady A.: — Ne, ne, nikoli. Mary: — No, bomo videli... Inozemski listi so dvomili o resničnosti tega razgovora, ker ne obvlada lady Astor rusčine, in težko je misliti, da bi govorila ruska kravja dekle angleško. A izkazalo se je, da so nezaupneži ta pot zaman sumničeli. Kravja dekle Mary se je lahko pogovarjala z Angležinjo, ker obvlada dokaj spaten, z ruskimi besedami pomešano angloameriško narečje, ki je navaden običajni jezik v Kirsanovski komunici. Ta ustanova ima namreč svojo posebno zgodbo.

Tambovski kmetje so se od konca lačnega leta 1920 do julija 1921 obupno branili, ker so jim komunisti hoteli zapleniti ves pridelek. Njih ogorčen odpor je bil eden izmed vzrokov poznejše popustljivosti Leninove »nove ekonomske politike«. Vstasi v številu kakih 10.000 konjenikov so podlegli šele 45.000 močni vojski Tuhačevskega, ki je pripeljala veliko topov. Do 25% vstavev je postalo žrtev klanja, ki ga je vprizoril Tuhačevski po zmagi: posluževal se je pri ustrelitvi obsojencev strojnice.

Leta 1922. je prišla na Rusko 52 članska skupina z dolarji in poljedelskimi stroji dobro založenih ameriških komunistov, nekdanjih avstro-ogrskih emigrantov pretežno slovanskega pokolenja. Po večini so Galičani in Jugoslovani. Sovjetska vlada jim je z veseljem naklonila lepo posestvo kneza Obolenskega v Kirsanovskem okraju na Tambovskem, ker je na ta način pridobila oporišče v nezanesljivem upornem okraju. Zanimivo je, da se nahaja nek. lastnik graščine v Zedinjenih državah, kjer je omožil gospo Astor, ki nosi isto ime kakor Shawova spremljevalka. Kolonija je prejela poleg 100 ha pašnikov do 1220 ha ro-

V katedrali sv. Petra v Zenevi se je ob otvoritvi razorožitvene konference vršila svečana služba božja. Udeležili so se je zastopniki skoraj vseh držav, ki so med svojimi delegati poslale odlične katoliške politike in strokovnjake.

35 milijonov radio abonentov

Po precej točnih podatkih mednarodnega statističnega urada je bilo lanske leto 35 milijonov radio aparatov, od tega 15 milijonov v Evropi. Na prvem mestu je Nemčija s 3 in pol milijona, Anglija z nad 3 milijoni, Rusija z 2 milijona 700 tisoč, Švedska s 482.000, Avstrija s 465.000, Holandska s 427.000, Češka s 382.000 itd. V Evropi pride na 1000 prebivalcev 35 radio abonentov, v Ameriki 88. — Med državami Jugoslavija sicer ne stoji na zadnjem mestu, vendar je pri nas radio razmeroma še zelo malo razširjen.